

G E M E E N T E

WADDINXVEEN

Programmabegroting 2025 – 2028

Inhoud

Voorwoord	5
Leeswijzer	9
1. Juiste zorg voor iedereen	14
2. Ruimte voor iedereen	21
3. Groeiende gemeente	29
4. Aantrekkelijke gemeente	41
5. Slagvaardige gemeente	48
6. Overige algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	56
Paragraaf 1 Lokale heffingen	66
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	73
Paragraaf 3 Onderhoud Kapitaal-goederen	79
Paragraaf 4 Financiering	85
Paragraaf 4 Financiering	85
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	90
Paragraaf 6 Verbonden partijen	93
Paragraaf 7 Grondbeleid	96
Paragraaf 8 Duurzaamheid (klimaatactie en biodiversiteit)	104
Financiële begroting	108
Staat van baten en lasten	110
Toelichting op het overzicht van baten en lasten	111
Staat van incidentele baten en lasten	116
Toelichting op het overzicht van incidentele baten en lasten	117
Uiteenzetting van de financiële positie	119
Bijlagen	126
Bijlage 1: Samenvatting nieuw beleid 2025-2028	128
Bijlage 2: Meerjareninvesteringsprogramma 2025-2028	129
Bijlage 3: Overzicht reserves 2025-2028	132
Bijlage 4: Structurele mutaties reserves	136
Bijlage 5: Staat van voorzieningen 2025-2028	137
Bijlage 6: Taakvelden	140
Bijlage 7: Subsidies	143
Bijlage 8: Overzicht prestatie-indicatoren Programmabegroting 2025-2028	144
Bijlage 9: Gemeenteraad en Griffie	154

Voorwoord

‘Oost, west, thuis best’. Die vier woorden vatten het vier jaar durende collegeprogramma Thuis in Waddinxveen goed samen. Als college van burgemeester en wethouders is het onze taak te bouwen aan een fijn thuis in Waddinxveen. Met inwoners, ondernemers, organisaties, verenigingen en gemeenteraad. Daar hoort elk jaar een passende meerjarenbegroting bij. In de meerjarenbegroting 2025-2028 die nu voor u ligt, kijken we vooruit naar de komende jaren. Op inhoud en op financiën.

‘Traag gereden is vroeg thuis’

De afgelopen twee jaar hebben we veel geïnvesteerd in visies. Dat gaat zich in 2025 uitbetalen. Wat we in 2022 en 2023 bedacht hebben en in 2024 hebben opgestart, komt in 2025 tot bloei. Ook al zijn we er nog niet helemaal. Voor 2025 staan Perspectief 2050 en Sleutelkwartier Noord op de rol. Ook die gaan Waddinxveen vooruithelpen.

In Waddinxveen is het prettig wonen

Onze woningbouwopgave is groot. Het helpt dat we 50% van de sociale huur, middenhuur en goedkope koopwoningen kunnen toewijzen aan eigen inwoners. Ondertussen werken we hard aan het realiseren, uitbreiden en voorbereiden van scholen, sportzalen, sportvelden en andere maatschappelijke voorzieningen. Maar prettig wonen zit niet alleen in stenen. We willen ook een verkeersveilig Waddinxveen. We werken met bewustwordingscampagnes en waar nodig verbeteren we de inrichting van fietspaden. Het ontwikkelen van natuur en recreatie in de Vredenburgzone en het doorontwikkelen van het Bentwoud zorgen dat inwoners kunnen genieten van groen. En samen met ondernemers versterken we het economisch klimaat in Waddinxveen. Zo blijven we een ondernemersvriendelijke gemeente.

In Waddinxveen bieden we de juiste zorg

De kosten in het sociaal domein blijven in het oog springen. Daarom werken we aan kostenbeheersing. Maar het sociaal domein is veel meer. We stimuleren en ondersteunen het geven van hulp en zorg. We waarborgen bestaanszekerheid door te helpen bij het vinden van werk en het betalen van de energierekening. Dat laatste doen we bijvoorbeeld door de inzet van energiecoaches. Met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) investeren we in de gezondheid van inwoners.

In Waddinxveen is duurzaamheid haalbaar

Op duurzaamheid hebben we veel acties in gang gezet. We gaan verder met het onderzoek naar het aardgasvrij maken van een eerste buurt. Ook de energietransitie glastuinbouw Zuidplaspolder en de Regionale Energie Strategie gaan door. Extra inzet leveren we op het vervangen van stenen door groen en de verkenning of een regionaal warmtenet energie kan leveren aan woningen. We gaan ook aan de slag met een gedragsbeïnvloedingscampagne om aandacht te vragen voor afval als grondstof voor nieuwe producten.

Veiligheid is een basisvoorwaarde

Alleen in een veilige woon- en leefomgeving is het prettig wonen en werken. Daarom geven we voorlichting over cybercrime, werken we aan de signalering van huiselijk geweld, verstoren we criminele activiteiten en netwerken en richten we ons op problematische jeugd(overlast).

‘Samen uit, samen thuis’

Op al deze onderwerpen een goed resultaat boeken, kunnen we niet alleen. Daarom werken we samen met allerlei mensen en organisaties. Om een paar voorbeelden te noemen: het uitvoeringsprogramma Maatschappelijke voorzieningen maken we in samenspraak met instellingen en verenigingen. Het GALA voeren we uit met maatschappelijke partners zoals het sportplatform. We ondersteunen bedrijven bij pilots over deelmobiliteit. En veiligheid doen we in samenwerking met scholen. Alleen samen zijn we thuis in Waddinxveen.

We investeren in een toekomstbestendige ambtelijke organisatie

De groei van Waddinxveen, de ontwikkelingen in de maatschappij en technologie en de actuele vraagstukken stellen stevige eisen aan de ambtelijke organisatie. Om ook in de toekomst het werk goed te kunnen blijven doen, investeert de gemeente in extra capaciteit. In de Kaderbrief 2025-2028 is daarom extra formatie aangevraagd. Daarnaast bekijken we jaarlijks of de omvang en samenstelling van de ambtelijke organisatie nog voldoen. De groei van de organisatie brengt ook een huisvestingsvraag met zich mee. Deze vraag pakken we in 2025 op.

‘Je moet het huisje wel bij het schuurtje laten’

Ook al zijn onze ambities hoog, we zorgen dat we met ons geld uitkomen. In financieel spannende tijden bieden we een meerjarenbegroting aan die Waddinxveen ook in de toekomst financieel gezond houdt.

We wensen u veel plezier met het lezen van deze meerjarenbegroting 2025-2028. We zien uit naar het debat in de gemeenteraad. En daarna gaan we graag samen met u aan de slag om Waddinxveen een thuis te laten zijn en blijven voor onze inwoners. Ook in 2025.

Het college van burgemeester en wethouders,

Evert Jan Nieuwenhuis
Albert Kerssies
Brigitte Leferink
Femke Vleij

Begroting 2025 in één oogopslag

De begroting 2025 van de gemeente Waddinxveen in één oogopslag: Het laat zien hoeveel geld er binnenkomt, waar we het aan uitgeven en wat we allemaal gaan doen in het nieuwe jaar. Voor wie meer wil weten: de volledige begroting staat op onze website.

Verwachte inkomsten 2025 x €1.000,-

Verwachte uitgaven 2025 x €1.000,-

Totaal:

€136.598

Overige baten

€27.566

Overige bijdragen Rijk

€6.724

Afvalstoffen- en rioolheffing

€9.398

Onroerende zaakbelasting

€10.925

Grondbeleid

€16.119

Algemene uitkering gemeentefonds

€65.866

Juiste zorg voor iedereen

€37.721

Ruimte voor iedereen

€15.575

Groeiende gemeente

€30.719

Aantrekkelijke gemeente

€18.181

Slagvaardige gemeente

€8.724

Algemene dekkingsmiddelen

€17.025

Stortingen in reserves

€6.620

Totaal:

€134.565

De gemeente Waddinxveen presenteert voor de jaren 2025-2028 een sluitende begroting. Dat is belangrijk om in Waddinxveen betaalbare woningen te blijven bouwen. En om scholen, sportzalen, sportvelden te kunnen uitbreiden. De financiën op orde houden, is ook nodig om hulp en zorg te bieden aan inwoners die dat nodig hebben. En een sluitende begroting maakt het mogelijk om verder te gaan met het duurzamer maken van Waddinxveen. De groei van Waddinxveen zorgt ervoor dat er meer inkomsten zijn. Maar de groei vraagt ook een uitbreiding van de organisatie van de gemeente. Met deze begroting is dat mogelijk. En blijft er ook ruimte om in de toekomst ontwikkelingen financieel mogelijk te maken en uitdagingen aan te kunnen.

Juiste zorg voor iedereen

€ 37.721

We willen dat iedereen tot zijn recht komt en zichzelf kan redden in de samenleving. En dat iedereen die echt zorg nodig heeft, die zorg ook krijgt. Daarom is het nodig dat zorg beschikbaar en betaalbaar blijft. Daarnaast willen we het voor iedereen mogelijk maken om bij te dragen aan verduurzaming.

Wat gaan we doen in 2025?

- We stellen een nieuw gezondheidsbeleid op.
- We stimuleren de 'normale' ontwikkeling van jongeren en monitoren en sturen op het voorkomen en op tijd verminderen van zwaardere zorg.
- We optimaliseren de kostenbeheersing en sturing binnen het sociaal domein.
- We werken samen met de verschillende partijen binnen Wadwijzer aan versterking van de onderlinge samenwerking tussen de verschillende partijen.

Ruimte voor iedereen

€ 15.575

We willen een passend en gevarieerd aanbod van voorzieningen op het gebied van sport en bewegen, kunst en cultuur, als sport, kunst, cultuur, zwembad, onderwijs, kinderopvang, gezondheid, evenementen en ontmoeting. Dat meegroeit met het aantal inwoners. Zo zorgen we ervoor dat iedereen in Waddinxveen op een prettige, gezonde manier kan wonen. En dat iedereen zo lang mogelijk zichzelf kan blijven redden.

Wat gaan we doen in 2025?

- We leveren een nieuwe sporthal genaamd 'de Gouwehal' op.
- We beginnen met de bouw van een sportzaal, buurthuis, sportkantine en ruimte voor kinderopvang in Park Triangel.
- We pakken samen met de scholen onderwijsachterstanden aan.
- We maken onze gebouwen met een publieke functie gasloos.

Aantrekkelijke gemeente

€ 18.181

We willen dat de openbare ruimte aantrekkelijk en toegankelijk is en blijft voor iedereen. We behouden natuur- en recreatiegebieden en waar mogelijk verbinden we deze gebieden met elkaar en de woonwijken. We willen de hoeveelheid restafval naar beneden brengen. Ook gaan we zwerfafval in de openbare ruimte tegen.

Wat gaan we doen in 2025?

- We stellen het Omgevingsprogramma Duurzame Leefomgeving op.
- We maken concrete plannen voor het Behoud van de Identiteit van de Plasweg.
- We werken verder aan natuur- en recreatiegebied Vredenburgzone.
- We stimuleren inwoners om afval te scheiden.

Groeiende gemeente

€ 30.719

We werken aan een goede balans tussen woningbouw, maatschappelijke voorzieningen, een groene en gezonde leefomgeving, de energietransitie en bedrijvigheid. Door de groei van Waddinxveen blijft dit een uitdaging. Er is een grote vraag naar passende en betaalbare woonruimte. Ook voor de verkeersveiligheid en bereikbaarheid zijn aanpassingen nodig. Bedrijven zitten niet altijd op de beste locatie voor henzelf of de omgeving. Daardoor kan een spanning tussen bedrijvigheid en leefbaarheid ontstaan.

Wat gaan we doen in 2025?

- We voeren de uitvoeringsagenda van de woonzorgvisie uit. We vertalen de uitkomsten van de regionale woonzorgvisie naar lokaal beleid en we maken afspraken over wat voor soort woningen we de komende jaren willen bouwen.
- We werken continue aan de verbetering van de verkeersveiligheid in Waddinxveen. We gaan door met een oplossing voor het verkeersknelpunt aan de Brugweg.
- We voeren samen met het bedrijfsleven het economisch koersdocument uit en we actualiseren de omgevingsvisie voor het thema bedrijventerreinen.
- We maken een plan waarin we beschrijven hoe Waddinxveen er in 2050 uit kan zien.
- We blijven inzetten op duurzaamheidsdoelen zoals de besparen op energie, opwekken van schone energie, transitie naar aardgasvrije buurten, circulair ondernemen en leven, klimaatadaptie en biodiversiteit.

Slagvaardige gemeente

€ 8.724

We betrekken de jeugd bij de lokale politiek met een kinderburgemeester en een kindercomité. We onderzoeken de mogelijkheden om het kindercomité door te laten groeien naar een kinderraad die ook mee kan denken over voorstellen die voor hen belangrijk zijn. Samen met onze inwoners, ondernemers en partners houden we Waddinxveen veilig. We denken mee met onze inwoners om hun initiatieven tot stand te brengen.

Wat gaan we doen in 2025?

- We installeren een zesde kinderburgemeester en groeien door met het kindercomité.
- We helpen inwoners met initiatieven die Waddinxveen levendiger en groener maken. Soms met een duwtje in de rug, soms met een helpende hand.
- We bestrijden criminaliteit door criminele netwerken te verstoren met controles en onze inwoners bewust te maken van signalen van ondermijningsactiviteiten.
- We werken nauw samen met scholen om te voorkomen dat jongeren betrokken raken bij criminaliteit en maken daarbij gebruik van de aanpak Dealbrekers.

Leeswijzer

Programma's

Het collegeprogramma en de begroting kent de volgende programma's:

- 1: Juiste zorg voor iedereen
- 2: Ruimte voor iedereen
- 3: Groeiende gemeente
- 4: Aantrekkelijke gemeente
- 5: Slagvaardige gemeente.

Elk programma heeft een aantal onderwerpen.

Programma	Onderwerpen
Juiste zorg voor iedereen	Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) Jeugd Werk Inkomen
Ruimte voor iedereen	Volksgezondheid Educatie Nieuwe en kwetsbare groepen Kunst en cultuur Sport
Groeiende gemeente	Ruimtelijke ordening Grondbeleid Verkeer Duurzaamheid & Milieu Economie Wonen
Aantrekkelijke gemeente	Groen en water Wegen Riolering Afval
Slagvaardige gemeente	Algemeen bestuur Dagelijks bestuur Publiekszaken Openbare orde en veiligheid Wijkregie Brandweer

Alle programma's zijn op dezelfde wijze ingedeeld. Het maatschappelijke vraagstuk is de start. Voor de uitwerking kijken we naar de 3 W-vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat gaat het kosten?

De beleidsmatige en financiële gevolgen van nieuw beleid lichten we toe.

Bij het antwoord op de vraag 'Wat gaat het kosten?' zijn er de volgende aandachtspunten:

- De taakvelden zijn opgenomen in de Bijlage Taakvelden;
- De toekomstige investeringen zijn opgenomen in de Bijlage Meerjareninvesteringsprogramma 2025 – 2028;
- De toelichtingen op de reserves en voorzieningen staan in de Bijlage Overzicht reserves 2025 – 2028 en de Bijlage Staat van voorzieningen 2025 – 2028 en
- De toelichting op de risico's zijn opgenomen in de Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Verwerking 1e Bestuursrapportage 2024

In de Staat van baten en lasten en de financiële toelichtingen bij de vraag 'Wat gaat het kosten?' zijn de begrotingswijzigingen verwerkt tot en met de raadsvergadering van 10 juli 2024. In de begrotingscijfers 2025 – 2028 zijn ook de structurele gevolgen van de 1e Bestuursrapportage 2024 meegenomen. De raad heeft hierover besloten in de vergadering van 18 september 2024.

De financiële toelichtingen bij de vraag 'Wat gaat het kosten?' hebben met name betrekking op de verschillen tussen de begrotingsjaren 2024 – 2025.

Paragrafen

In dit onderdeel worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Er is specifiek aandacht voor onderwerpen waar politieke of financiële risico's aan verbonden zijn. De paragraaf Duurzaamheid is programma overstijgend. Het beleid dat daaruit voortvloeit staat beleidsmatig en met financieel gevolg in de programma's toegelicht.

Financiële begroting

De financiële begroting bevat specifieke financiële overzichten en toelichtingen op exploitatie en balansposten. Het betreft onder andere het overzicht van baten en lasten met een toelichting. En een overzicht van incidentele baten en lasten met een toelichting en een uiteenzetting van de financiële positie.

De financiële meerjarenbegroting kent een structureel positief saldo. Het jaar 2025 laat een positief resultaat van € 2.033.000 zien. In 2026 laat de begroting een positief saldo zien van € 132.000, waarna de saldi naar verwachting oplopen naar € 440.000 en € 450.000 positief in 2027 en 2028.

		Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
<i>Programma's</i>					
1	Juiste zorg voor iedereen	-30.436	-28.770	-28.548	-28.298
2	Ruimte voor iedereen	-12.267	-12.629	-14.570	-13.695
3	Groeiende gemeente	-3.412	-4.189	-3.291	-5.330
4	Aantrekkelijke gemeente	-7.456	-7.471	-7.625	-7.715
5	Slagvaardige gemeente	-7.799	-7.310	-7.290	-7.282
Totaal van de programma's		-61.370	-60.370	-61.323	-62.320
<i>Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien</i>					
6.1	Lokale heffingen	10.426	10.426	10.426	10.426
6.2	Algemene uitkering	65.866	62.343	62.578	62.728
6.3	Treasury, aandelen en dividend	174	526	743	435
6.4	Overige algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-454	-454	-454	-454
6.5	Overhead	-13.392	-12.928	-12.875	-13.067
6.6	Vennootschapsbelasting	-15	-15	-15	-15
Totaal Alg. dekkingsmidd/onvoorzien		62.604	59.898	60.403	60.052
Totaal (vóór winstbestemming)		1.234	-472	-920	-2.268
Mutaties in reserves:		Saldo			
1	Juiste zorg voor iedereen	107	0	0	0
2	Ruimte voor iedereen	1.778	1.507	2.907	2.293
3	Groeiende gemeente	-1.908	-963	-1.656	313
4	Aantrekkelijke gemeente	116	60	109	112
5	Slagvaardige gemeente	707	0	0	0
6.4	Ov alg dekkingsmiddelen en onvoorzien	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves		800	604	1.360	2.718
Saldo na winstbestemming		2.033	132	440	450
Bedragen x € 1.000; negatief = nadelig					

Bijlagen

De Programmabegroting wordt compleet gemaakt met een aantal bijlagen.

Programma: Juiste zorg voor iedereen

1. Juiste zorg voor iedereen

Iedereen telt mee en doet mee

De vraag naar zorg en ondersteuning neemt toe. De groei van onze gemeente leidt tot meer gebruik van noodzakelijke zorg. De vergrijzing leidt tot meer inwoners met dementie. Ook zien we een toename van psychosociale problematiek en eenzaamheid. Door deze ontwikkelingen stijgen de kosten van de zorg. Daarnaast constateren we dat het kunnen betalen van de energierekening of het kunnen investeren in verduurzaming niet voor iedereen haalbaar is.

Wat willen we bereiken?

We willen dat iedereen in Waddinxveen op een gelijke manier mee kan doen

Niet voor iedereen is dat mogelijk. In die gevallen is het belangrijk dat onze inwoners hulp en zorg krijgen die hen goed helpen om mee te kunnen doen in de samenleving.

We willen dat iedereen kan meedoen aan verduurzaming van de gebouwde omgeving

De duurzaamheidskoers is leidend voor de energietransitie. Het vraagstuk van energiearmoede en het voor iedereen mogelijk maken om bij te dragen aan verduurzaming van de gebouwde omgeving nemen we daarin mee. Het omlaag brengen van het energiegebruik moet uiteindelijk ook bijdragen aan het verminderen van de energiearmoede.

We willen dat iedereen die echt zorg nodig heeft, die zorg ook krijgt

Om ook in de toekomst inwoners de noodzakelijke zorg te kunnen blijven bieden, is het belangrijk dat de zorg betaalbaar blijft. Een rechtvaardige en tegelijk zorgvuldige aanpak in het sociaal domein vraagt om een stevige sturing. We monitoren en sturen sterk op onder andere het voorkomen en op tijd verminderen van zwaardere zorg. We werken samen met andere gemeenten in de regio om dit te bereiken en letten hierbij ook op het behalen van onze eigen gestelde doelen. Dit vraagt om een gemeente die hier zowel lokaal als regionaal aandacht voor heeft. De vraag naar zorg en ondersteuning neemt al jaren toe. Dit komt onder andere door de veranderingen in de samenstelling van de bevolking (zoals steeds meer ouderen). We zetten in op effectieve preventie. Dat betekent dat we preventie niet als doel op zich zien, maar dat we laten zien hoe preventie kan helpen bij lichtere, veilige zorg. We zetten ons in voor een veilige leefomgeving voor mensen met dementie.

We kiezen daar waar mogelijk voor zorg vanuit (eigen) netwerk en de samenleving. Zo normaliseren we de hulpvraag. We ondersteunen diegenen die de informele zorg verlenen.

We vinden het mentaal welzijn van onze inwoners belangrijk. Meer ouderen in vergelijking met jongeren leidt tot vragen over bijvoorbeeld dementie en/of eenzaamheid. Door nieuwbouw, zoals in Triangel, komen er steeds meer jeugdigen naar de gemeente. Dit zien we terug in de maatschappelijke ondersteuning en in de jeugdzorg.

We willen de 'normale ontwikkeling' van jongeren stimuleren om problemen te voorkomen

We streven naar een sterke sociale basis waarin jongeren hun talenten benutten, zelfstandig hun eigen weg kunnen vinden, opgroeien tot emotioneel gezonde volwassenen en een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan de samenleving. Dit gedachtegoed van 'normale ontwikkeling' sluit aan bij de visie van het Sociaal Domein waarin wordt benadrukt dat het bevorderen van het 'gewone leven' en het versterken van de sociale basis belangrijke doelstellingen zijn voor de komende jaren.

Wat gaan we daarvoor doen in 2025?

Iedereen telt mee en doet mee

We willen dat iedereen tot zijn recht komt en zichzelf kan redden in de samenleving

Dit is één van de doelstellingen uit de Visie Sociaal Domein 2024-2028 die in 2023 is vastgesteld. Ondersteuning vanuit de gemeente is niet altijd noodzakelijk. We stimuleren dat inwoners hun eigen problemen kunnen oplossen. 'Samenredzaamheid' wordt hierin gestimuleerd. Waar dat nodig is, bieden wij ondersteuning in de vorm van een maatwerkvoorziening.

Preventief jeugdbeleid

We stellen een uitvoeringsplan op voor de Visie Jeugd

Om de ambities die eind 2024 zijn vastgesteld in de Visie Jeugd te realiseren, stellen wij een uitvoeringsplan op. De focus in het uitvoeringsplan komt te liggen op het stimuleren, verbeteren en versterken van kansen voor de 'normale ontwikkeling' van jongeren. Aanbieders als Epic Youth en Gro-up krijgen een rol in het uitvoeringsplan.

We helpen bij het vinden van werk

We helpen inwoners die aan het werk willen. Zo verbinden we werkzoekenden en lokale ondernemers die op zoek zijn naar personeel. We werken daarin samen met het regionale Werkgevers Servicepunt (WSP) en de

arbeidsmarktregio. Binnen de arbeidsmarktregio stemmen we werkgeversinstrumenten, zoals job coaching of proefplaatsingen op elkaar af.

We ondersteunen in het zo goed mogelijk inzetten van talenten en kwaliteiten

In 2023 zijn we gestart met het opnieuw in kaart brengen van onze inwoners met een bijstandsuitkering. We spreken onze inwoners en zetten in op het verder ondersteunen van onze werkzoekenden bij het inzetten van hun talenten en kwaliteiten. Hiervoor zetten we bijvoorbeeld begeleiding op de werkplek in, een sollicitatietraining, een taaltraject of een sportabonnement.

We zorgen voor passende dagbesteding

Voor inwoners die niet (zelfstandig) kunnen werken, zorgen we voor passende dagbesteding. Met dagbesteding wordt inwoners structuur geboden en kan soms de zelfstandigheid worden vergroot.

We stellen vertrouwen in inwoners

We vertrouwen dat inwoners juiste en volledige informatie verstrekken om het recht op een bijstandsuitkering vast te stellen. We treden alleen hard op waar dat nodig is. We doen dit op basis van vastgesteld beleid waarin oog is voor de inwoner en de situatie.

Minimabeleid

We zetten een geactualiseerd minimabeleid in

We gaan door met het uitvoeren van het gemeentelijk minimabeleid inclusief de verbeteringen die hierop zijn doorgevoerd op basis van de evaluatie van dit beleid. Zo blijven we werken aan een betere informatievoorziening over de bestaande minimaregelingen. En blijven we investeren in de samenwerking met onze ketenpartners.

We ondersteunen bij het betalen van de energierekening

We ondersteunen inwoners die problemen hebben met het betalen van hun energierekening. Dat doen we door de inzet van energiecoaches en (kleine) maatregelen om energie te besparen. Huiseigenaren binnen de doelgroep worden (financieel) ondersteund om grotere maatregelen te nemen. Ook werken we actief samen met de woningcorporatie en andere sociale organisaties in Waddinxveen.

Zorg krijgen wanneer nodig

We beheersen de kosten en sturen binnen het sociaal domein

In 2023 is gestart met een programmatische benadering van het beheersen van de uitgaven in het sociaal domein. We gaan door met de programmalijnen die in 2024 zijn vastgesteld. In deze programmalijnen zijn ook de hervormingsagenda Jeugd en de herijkte tarieven inkoop Jeugd en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) opgenomen.

Vanaf 2026 is er structureel €524.000 als taakstelling opgenomen in het kader van de verwachte besparingen uit de Hervormingsagenda Jeugd. Daarnaast bestond er reeds een structureel tekort op jeugdzorg van € 450.000 vanaf het jaar 2024. Tezamen bedraagt de stelpost op Jeugd € 974.000 vanaf het jaar 2026.

We sluiten nieuwe contracten met aanbieders voor jeugdhulp en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) voorzieningen

De regio Midden-Holland, waar Waddinxveen onderdeel van uit maakt, koopt sinds 2015 de jeugdhulp en Wmo voorzieningen in. In 2024 is een nieuwe aanbesteding voorbereid. Met ingang van 2025 worden nieuwe contracten gesloten met zorgaanbieders voor jeugdhulp en Wmo voorzieningen. De daarvoor vastgestelde reële tarieven zijn hoger dan in 2024.

Effectieve preventie

We versterken effectieve preventie

We versterken effectieve preventie daar waar het kan leiden tot de vermindering van de vraag naar specialistische hulp. We maken inzichtelijk welke preventieve inspanningen daaraan bijdragen. Dit doen we door samen met onze subsidiepartners indicatoren vast te stellen waarover zij (tussentijds) rapporteren. Zo krijgen wij een beter beeld hoe deze preventieve activiteiten bijdragen aan de beleidsdoelen.

We zijn bezig met de doorontwikkeling van preventieteam Wadwijzer. Dat betekent dat we samen met de organisaties binnen het preventieteam de beoogde doelen en de te bereiken maatschappelijke effecten scherper formuleren. Daarnaast wordt ook de huidige organisatievorm van Wadwijzer tegen het licht gehouden.

Mantelzorgers

We ondersteunen mantelzorgers en zorgvrijwilligers

Met de toename van de zorgvraag neemt ook het beroep op informele zorg toe. Dit brengt grotere belasting van mantelzorgers en vrijwilligers met zich mee. In 2025 starten we met de uitvoering van de beleidsnota informele zorg die eind 2024 is opgesteld. Hierin staat hoe de gemeente de komende jaren het geven van hulp en zorg aan inwoners van Waddinxveen wil stimuleren en ondersteunen. Ook werken we op basis van een uitvoeringsplan dementie 2023-2025 verder aan acties die de dementievriendelijkheid van Waddinxveen vergroten. Als onderdeel daarvan brengen we in 2025 door middel van een nieuwe dementiescan in beeld hoe we er als gemeente voorstaan als dementievriendelijke gemeente.

Nieuw gezondheidsbeleid

In 2025 starten we met het opstellen van nieuw gezondheidsbeleid. We volgen hierbij de nieuwe Landelijke Nota Gezondheid (LNG). In deze nota worden de landelijke prioriteiten op het gebied van publieke gezondheid beschreven en richting gegeven aan het lokale gezondheidsbeleid van alle gemeenten. Of de nieuwe visie gezondheid in 2025 kan worden voorgelegd aan de raad hangt af van het moment van vaststelling van de landelijke nota.

Beleidsindicatoren

Jeugd

Indicator	Jaar	Eenheid	Waddinxveen	Midden-Holland
Werkloze jongeren	2022	% werklozen 16-22 jarigen	1	1
Kinderen in een uitkeringsgezin	2022	% kinderen tot 18 jaar	3	4
Jongeren met jeugdhulp	2023	% van alle jongeren tot 18 jr	12	13
Jongeren met delict voor rechter	2023	% 12-21 jarigen	1	1
Jongeren met jeugdbescherming	2023	% van alle jongeren tot 18 jr	1,3	1,4
Jongeren met jeugdreclassering	2023	% van alle jongeren 12-23 jr	1,2	NB

Wet maatschappelijke ondersteuning

Indicator	Jaar	Eenheid	Waddinxveen	Midden-Holland
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	2023	Aantal per 10.000 inwoners	450	586

Werk en inkomen

Indicator	Jaar	Eenheid	Waddinxveen	Midden-Holland
Banen	2022	Aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	742,7	716,7
Netto arbeidsparticipatie	2022	% werkzame beroepsbevolking ten opzichte van (potentiële) beroepsbevolking	75,4	74,1
Lopende re-integratie voorzieningen	2022	Aantal per 10.000 inwoners 15-64 jaar	66,6	142,3
Inwoners met een bijstandsuitkering	2021	Aantal per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder	202,9	289,2

Verbonden partijen

Promen

We streven naar een inclusieve arbeidsmarkt

Werk is belangrijk om mee te kunnen doen in de samenleving en zelfstandig een inkomen te verdienen. De gemeente Waddinxveen neemt deel in de Gemeenschappelijke regeling Promen. Promen voert het werkdeel uit van de Participatiewet. Dit betekent dat Promen een (beschutte) werkplek kan bieden en ondersteunt bij het ontwikkelen van passende (garantie-)banen. Hiermee draagt Promen bij aan een inclusieve samenleving en het verminderen van het aantal inwoners in de bijstand. Per eind 2025 loopt het hoofdlijnenbesluit over de rol en positie van Promen af. Daarom starten de betrokken gemeenten met een onderzoek naar de wensen en mogelijkheden voor de toekomst. Dit onderzoek zal naar verwachting het grootste deel van 2025 lopen. Uiteraard blijft Promen tijdens dit onderzoek de huidige dienstverlening uitvoeren.

Gemeenschappelijke Regeling Jeugd en Wmo Midden-Holland

Sterke regionale samenwerking sociaal domein

In het sociaal domein werken we met vele partijen samen aan verschillende opgaven, vaak op regionaal niveau. De basis van de samenwerking in Midden-Holland is de door de gemeenteraden vastgestelde notitie "Samen scherper aan de wind". Met ingang van 2025 is de regionale samenwerking georganiseerd in de Gemeenschappelijke Regeling Jeugd en Wmo Midden-Holland. Met de oprichting van deze regeling is een stevige publiekrechtelijke organisatie gerealiseerd. De regiogemeenten hebben afgesproken om de kosten voor personeel en overhead die volgen uit het versterken van de samenwerking via een verdeelsleutel te verdelen

Wat gaat het kosten

Financieel overzicht programma met toelichting

Programma 1	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bestaand beleid						
Lasten	-32.471	-33.467	-37.621	-36.273	-36.043	-35.942
Baten	6.975	7.700	7.285	7.503	7.496	7.644
Nieuw beleid						
Lasten			-100			
Baten						
Saldo voor bestemming	-25.497	-25.767	-30.436	-28.770	-28.548	-28.298
Bestaand beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen	716	470	107			
Nieuw beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	-24.781	-25.297	-30.329	-28.770	-28.548	-28.298

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Lagere lasten en baten als gevolg van bestrijding (energie)armoede

In 2025 zijn de lasten en baten € 190.000 lager dan in 2024, omdat in 2024 eenmalig extra middelen beschikbaar zijn gesteld voor armoedebestrijding.

Lagere lasten en baten compensatieregeling beschermd wonen

In 2025 zijn de baten en lasten voor lokale overbruggingszorg € 225.000 lager dan in 2024. Tot het moment van definitieve besluitvorming wat betreft de decentralisatie beschermd wonen ontvangen de regiogemeenten jaarlijks een compensatie. Voor 2025 is deze compensatie nog niet bekend.

Hogere lasten als gevolg van regionaal herijkte tarieven Sociaal Domein

Het nieuwe regionale inkoopproces heeft een inkoopplan opgeleverd, omdat de contracten op 1 januari 2025 verlopen. Echter is naar aanleiding van signalen uit het veld en een daaropvolgende analyse door de Regionale Werkgroep Sociaal Domein gebleken dat het noodzakelijk is de tarieven van Wmo- en Jeugdproducten te herijken. Vanaf 2025 zijn de lasten € 3,6 miljoen hoger. Dit is gebaseerd op het historisch zorgverbruik, de volumestijging en de herijkte tarieven van Wmo- en Jeugdproducten.

Hogere lasten als gevolg van projectleider Hervormingsagenda Jeugd

In het jaar 2025 zijn de lasten € 100.000 hoger dan in 2024. Voor het daadwerkelijk realiseren van de besparingen uit de Hervormingsagenda Jeugd is een aanpak nodig die voortbordurt op de al programmatische werkwijze van 'sturen op kosten' maar gelijktijdig ook extra inspanningen vraagt om deze besparingen te kunnen realiseren.

Hogere lasten als gevolg van groter aandeel in bijdrage Hecht

Vanaf 2025 zijn de lasten € 249.000 hoger. De verdeelsleutel voor de bijdrage aan Hecht wordt bepaald door het aantal inwoners en kinderen volgens CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) per 1 januari 2023. Door aanhoudende groei van het aantal inwoners en kinderen in Waddinxveen neemt de bijdrage toe.

Hogere lasten als gevolg van indexatie

Vanaf 2025 zijn de lasten van programma 1 € 378.000 hoger als gevolg van de doorgevoerde loon- en prijsindexatie op de budgetten. Zie voor de gehanteerde uitgangspunten de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de financiële begroting.

Hogere lasten als gevolg van herverdeling van ambtelijke ureninzet

Vanaf 2025 zijn de lasten van programma 1 € 178.000 hoger als gevolg van de doorgevoerde herverdeling van ambtelijke ureninzet. Zie voor de gehanteerde uitgangspunten de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de financiële begroting.

Programma: Ruimte voor iedereen

2. Ruimte voor iedereen

De voorzieningen groeien mee met de groei van Waddinxveen

Waddinxveen groeit snel. Een aantal maatschappelijke voorzieningen is daar nog niet op afgestemd.

Wat willen we bereiken?

We willen dat de voorzieningen meegroeien met de groei van het aantal inwoners

Waddinxveen is de afgelopen jaren hard gegroeid. En ook de komende jaren groeit Waddinxveen fors. Het aanbod van voorzieningen in Waddinxveen is daar op dit moment niet op ingericht. We willen een passend en gevarieerd aanbod van voorzieningen als sport, kunst, cultuur, zwembad, onderwijs, kinderopvang, gezondheid, evenementen en ontmoeting. Hier zijn goede plekken en gebouwen voor nodig.

We willen voor het basis- en het voortgezet onderwijs kwalitatief goede en voldoende huisvesting

Om een toekomstbestendige huisvesting van scholen te garanderen, hebben we blijvend aandacht voor het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs.

We willen de positieve gezondheid van onze inwoners bevorderen

Positieve gezondheid gaat over meer dan alleen lichamelijke gezondheid. Het gaat ook over een betekenisvol leven hebben. Een betere positieve gezondheid staat voor een hogere kwaliteit van leven. Mensen die voldoende bewegen, zitten beter in hun vel en hebben minder kans op overgewicht en chronische aandoeningen.

We willen dat iedereen die cultureel actief wil zijn dat zoveel mogelijk lokaal kan doen

Dit doen we door het culturele aanbod zo veel mogelijk kenbaar en toegankelijk te maken op lokaal niveau. Bij voorkeur is dit aanbod uitdagend, kritisch, vernieuwend en verbindend. Het aanbod moet blijven bestaan uit verschillende disciplines, genres en allerlei mengvormen daartussen. Deze veelzijdigheid zorgt ervoor dat de kunst in de gemeente van, voor en door iedereen is.

We willen voor ons maatschappelijk vastgoed de energietransitie maken

Daar waar voorzieningen de vorm hebben van maatschappelijk vastgoed, houden we rekening met de energietransitie.

Wat gaan we daarvoor doen in 2025?

Maatschappelijke voorzieningen

We vertalen de visie op maatschappelijke voorzieningen naar geld en ruimte

De financiële consequenties van de visie op maatschappelijke voorzieningen worden, voor zover mogelijk, verwerkt in een meerjarig investeringsplan. Dat is een overzicht waarin alle investeringen voor de komende vier jaren staan. Dit doen we op basis van het uitvoeringsprogramma maatschappelijke voorzieningen dat wordt opgesteld in samenspraak met maatschappelijke instellingen/verenigingen. Daarnaast wordt de visie en het uitvoeringsprogramma gebruikt als richtlijn bij het (her)ontwikkelen van gebieden.

We realiseren maatschappelijke voorzieningen in Park Triangel

We starten in 2025 met de daadwerkelijke bouw van een sportzaal, buurthuis, sportkantine en ruimte voor kinderopvang. De kinderopvang wordt geregeld door Quadrant. De oplevering staat gepland in het derde kwartaal van 2026. Wij zijn in overleg met diverse partijen over het beheren van de sportkantine en het buurthuis.

Gezondheid en Sport

We geven uitvoering aan ons Leefstijlplan

In 2025 gaan we verder met de uitvoering van het Leefstijlplan 2024-2026 Waddinxveen. Dit uitvoeringsplan maakt onderdeel uit van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Een centrale doelstelling van het GALA is een sterkere verbinding tussen lokaal gezondheidsbeleid, cultuurbeleid en sport- en beweegbeleid. In het plan staan onze lokale doelstellingen op het gebied van volksgezondheid en wat we gaan doen om de leefstijl en gezondheid van onze inwoners te verbeteren. Ook is in het plan opgenomen hoe we de doelstellingen van het GALA, het Sportakkoord II en de Brede Regeling Combinatiefuncties uitvoeren.

We gaan verder met de voorbereiding van het nieuwe zwembad

In 2025 doen we de aanbesteding van het ontwerpteam dat het ontwerp van een nieuw zwembad opstelt. Hiervoor is in 2023 een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. Dit bedrag is onderdeel van de totale investering voor het nieuwe zwembad. Met het voorbereidingskrediet worden de noodzakelijke voorbereidingen (onder andere honoraria architect, constructeur, adviseurs) gedaan voordat de aanbesteding van de bouw van het nieuwe zwembad gedaan wordt.

We leveren sporthal de Gouwehal op

Ter vervanging van sporthal de Dreef realiseren wij een nieuwe toekomstbestendige en duurzame sporthal. Deze wordt in 2025 opgeleverd.

We houden enkele sportzalen langer open

Om voldoende ruimte te bieden voor bewegingsonderwijs voor het basisonderwijs houden we sporthal De Dreef en de twee gymzalen bij het voormalige Coenecoop College nog open.

We gaan vier nieuwe korfbalvelden aanleggen voor korfbalvereniging Korbis

In 2024 zijn de voorbereidingen getroffen voor de aanleg van vier korfbalkunstgrasvelden bij korfbalvereniging Korbis. De aanleg vindt plaats in de zomerperiode van 2025. De velden zijn dan gereed voor de start van het buitenseizoen 2025/2026. Als het nodig is wordt ook een waterberging onder de velden gerealiseerd. Of dit het geval zal zijn is afhankelijk van de indeling van het sportpark.

We gaan drie voetbalvelden van voetbalvereniging ASW vernieuwen

In 2024 zijn de voorbereidingen gestart om twee kunstgrasvoetbalvelden bij ASW een nieuwe top laag te geven. Het natuurgrasveld wordt omgezet in een kunstgrasveld. Om op tijd klaar te zijn voor het nieuwe sportseizoen 2025/2026 worden de werkzaamheden aan de velden van ASW en Korbis in één project aanbesteed.

We gaan nieuwe beheerplannen voor de buitensport opstellen

In 2025 worden de nieuwe beheerplannen Buitensport voor de periode 2025-2028 vastgesteld.

Onderwijs**We zetten een Centraal Aanmeldsysteem op voor basisscholen in Waddinxveen**

In samenwerking met de schoolbesturen werken we verder aan het opzetten van een centraal aanmeldsysteem waarin ouders hun kind kunnen aanmelden voor een school. Scholen kunnen begin 2025 de gegevens van leerlingen die al op de wachtlijst staan invoeren. Vanaf het schooljaar 2025-2026 worden alle kinderen aangemeld via het nieuwe systeem.

We werken in de regio samen om voldoende onderwijs voor nieuwkomers mogelijk te blijven maken

Net als overal in Nederland groeit ook in Midden-Holland het aantal nieuwkomers leerlingen. Dit geldt voor het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. Afgesproken is om de groei regionaal te coördineren. Op die manier kan beter geregeld worden dat er voldoende onderwijsplekken voor de nieuwkomers beschikbaar zijn.

We pakken samen met de scholen onderwijsachterstanden aan

We gaan door met Alert4You. Alert4You is een versterking van de preventieve keten op het gebied van jeugdzorg en onderwijsachterstanden. Door jeugdzorgexpertise in een vroeg stadium in te zetten worden onderwijsachterstanden in een later stadium voorkomen. Vanaf schooljaar 2024 wordt het project structureel gefinancierd.

Gemeenten krijgen uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en het Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) budget voor de aanpak van onderwijsachterstanden. De middelen die uit voorgaande jaren zijn overgebleven worden als subsidies aan de scholen verstrekt. Deze subsidies worden op de scholen voornamelijk ingezet voor het terugdringen van taal- en rekenachterstanden.

Onderwijshuisvesting**We gaan verder met de voorbereiding van de bouw van een nieuw schoolgebouw, kinderopvang en gezondheidscentrum**

Het gaat hierbij om een nieuw gebouw voor basisschool Christelijke basisschool TOV op de locatie Park Vredenburg in Park Triangel. We creëren in het gebouw ook ruimte voor kinderopvang en (para)medische dienstverlening. In 2025 beginnen we met de bouw van de Multifunctionele accommodatie zodat deze voor de aanvang van schooljaar 2026-2027 gebruiksklaar is.

We realiseren vier nieuwe lokalen voor kindcentrum de Kas

Kindcentrum de Kas heeft een verzoek gedaan voor uitbreiding van hun huidige gebouw met vier lokalen op basis van onder andere leerlingenprognoses. We realiseren deze lokalen in 2025.

We financieren lesmiddelen voor extra leerlingen op de Bethel en Rehobothschool

Het aantal leerlingen op de Bethel en Rehobothschool is toegenomen. Gemeenten hebben de wettelijke taak om de eerste inrichting voor deze nieuwe leerlingen met onderwijsleerpakketten en meubilair te bekostigen.

We beoordelen aanvragen voor meer capaciteit op basis van het IHP (Integraal HuisvestingsPlan)

Aanvragen van schoolbesturen voor uitbreiding van de bestaande capaciteit worden mede op basis van het IHP beoordeeld. Dit geldt voor het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. Het IHP wordt eind 2024 vastgesteld.

We maken de grond voor de uitbreiding van de Theo Thijssenschool bouwrijp en dragen deze over

In 2024 is gewerkt aan de bestemmingsplanprocedure die de uitbreiding van de Theo Thijssenschool op het aangekochte perceel aan de achterzijde mogelijk maakt. In 2025 wordt de grond op het aangekochte perceel bouwrijp gemaakt. Daarvoor moet eerst het bedrijf dat daar nu nog gevestigd is, verhuizen. Na het bouwrijp maken van de kavel wordt de grond overgedragen aan het schoolbestuur van de Theo Thijssenschool en kan het schoolgebouw worden gerealiseerd. De omvang van de uitbreiding en de haalbaarheid van de planning wordt mede bepaald door de inpasbaarheid van de uitbreiding in het gebied. Zo kan het zich voordoen dat er vanuit de omgeving bezwaren worden ingediend tegen de uitbreiding.

We stellen de verordening “voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Waddinxveen 2017” bij

De wet- en regelgeving voor onderwijshuisvesting is gewijzigd. Zo is bijvoorbeeld de huisvestingsvoorziening ‘renovatie’ toegevoegd. Door deze veranderingen is het nodig ook de verordening te wijzigen.

Wij zorgen voor adequate onderwijshuisvesting als een nieuwe basisschool zich wil vestigen

Een schoolbestuur kan een aanvraag bij het ministerie indienen voor de stichting van een nieuwe basisschool. Als de minister besluit de aanvraag voor de stichting van een nieuwe basisschool in te willigen, zorgen wij voor adequate huisvesting. Ons uitgangspunt bij het realiseren van nieuwe huisvesting voor scholen is om dit te combineren met ruimte voor kinderopvang.

Kinderopvang

We faciliteren en handhaven kwalitatief goede kinderopvang en voldoende Voor- en Vroegschoolse educatie-plekken

Voor de ontwikkeling van jonge kinderen is kinderopvang belangrijk. Daarom hebben we extra aandacht voor de kwaliteit van kinderopvang. Naast het uitvoeren van onze wettelijke handhavingstaken zetten we in op de continuering van Alert4You en uitbreiding van het aantal plekken Voor- en Vroegschoolse educatie (VVE-plekken).

Cultuur

We voeren het cultuurbeleid uit

We bieden alle basisscholen voor de periode 2025-2028 cultuureducatie aan in samenwerking met de Cultuurgroep Leiden en stichting Vonk. Het maatschappelijk cultuurplatform ‘KunstKade’ versterkt het culturele netwerk. Ook stimuleert het samenwerkingen zodat kennis en kunde uitgewisseld wordt. Op deze manier stimuleren we een actief en bruisend cultureel leven in Waddinxveen. In 2025 wordt de Cultuurnota geëvalueerd.

Renoveren herdenkingsmonument de Naald

Het gemeentelijk monument De Naald moet worden gerenoveerd. De obelisk moet worden vervangen en het gedeelte van het monument daaromheen wordt waar nodig vernieuwd. In 2025 is het herstel van het monument gereed.

Maatschappelijk vastgoed

We stellen een uitvoeringsplan maatschappelijk vastgoed op

Op basis van de visie op maatschappelijke voorzieningen herijken we een nota over maatschappelijk vastgoed. In het uitvoeringsplan maatschappelijk vastgoed wordt aangegeven aan wat voor soort partijen wij ons vastgoed wel en niet verhuren en onder welke voorwaarden. Ook wordt in de nota het gewenste kwaliteitsniveau van ons vastgoed vastgelegd en wordt benoemd wat er nodig is om dat te realiseren.

We gaan een meerjarig onderhoudsplan voor de verduurzaming van ons vastgoed maken

We hebben een voorbeeldfunctie in de duurzaamheidstransitie. Daarom gaan we voor het maatschappelijk vastgoed een meerjarenonderhoudsplan 2026-2029 maken voor het onderhoud en de verduurzaming van onze gebouwen.

We gaan door met het gasloos maken van ons vastgoed

Dat doen we op basis van het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid. We streven naar volledig gasloos maatschappelijk vastgoed in deze bestuursperiode.

Duurzaamheid

We besteden aandacht aan de duurzaamheid en ventilatie van schoolgebouwen

In 2024 is een nulmeting uitgevoerd naar het niveau van de voorzieningen “duurzaamheid en ventilatie” in de basisscholen. Op basis van dit onderzoek bepalen we welke maatregelen we nemen om de duurzaamheid en het binnenklimaat van de gebouwen te verbeteren.

Beleidsindicatoren

Sport

Indicator	Jaar	Eenheid	Waddinxveen	Midden-Holland
Niet-sporters	2022	%	54,1	56,2

Onderwijs

Indicator	Jaar	Eenheid	Waddinxveen	Midden-Holland
Absoluut verzuim	2023	Aantal niet ingeschreven leerplichtigen per 1.000 inwoners 5-18 jaar	3,1	2,5
Relatief verzuim	2023	Aantal leerplichtigen wel ingeschreven, maar ongeoorloofd afwezig, per 1.000 inwoners 5-18 jaar	38	36
Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2023	% deelnemers aan Voortgezet onderwijs en Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO)	1,5	1,6

Verbonden partijen

Hecht

Hecht werkt aan gezondheid, veiligheid en kansen voor iedereen in Hollands Midden

In de regio Hollands Midden werken we met zeventien andere gemeenten samen binnen de gemeenschappelijke regeling Hecht. Het doel van Hecht is om de gezondheid en de veiligheid van inwoners in de regio te bewaken en te verbeteren. Hecht doet dit met de inzet van de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD), de Regionale Ambulancevoorziening (RAV), het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH) en de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR).

Vanaf 2025 is de GHOR niet langer onderdeel van Hecht, maar ondergebracht onder de Veiligheidsregio Hollands Midden. Dit sluit beter aan op de taken van de GHOR. Er wordt uitgegaan van een kostenneutrale transitie. De gemeentelijke bijdrage aan Hecht voor de uitvoer van de taken van de GHOR verplaatst hiermee ook naar de Veiligheidsregio Hollands Midden.

Verder is de Maternale Kinkhoest Vaccinatie (MKV) door de rijksoverheid toegevoegd als extra taak aan de jeugdgezondheidszorg. De gemeenten zijn hiervoor verantwoordelijk. Gemeenten worden hiervoor gecompenseerd via het gemeentefonds. Vanaf 2025 is dit opgenomen in de gemeentelijke bijdrage aan Hecht.

In december 2024 presenteert de directie van Hecht aan het Algemeen Bestuur een herstelplan voor het eigen vermogen, dat door cao-loonstijgingen tot een onwenselijk laag niveau daalt. Het is afhankelijk van de besluitvorming of en welke gevolgen dit heeft voor het jaar 2025.

Wat gaat het kosten

Financieel overzicht programma met toelichting

Programma 2	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bestaand beleid						
Lasten	-12.627	-16.508	-15.550	-15.652	-17.221	-16.352
Baten	3.952	3.526	3.308	3.143	2.771	2.775
Nieuw beleid						
Lasten			-25	-121	-119	-118
Baten						
Saldo voor bestemming	-8.675	-12.982	-12.267	-12.629	-14.570	-13.695
Bestaand beleid						
Storting	-14.187	-2.898	-498	-652	-25	-25
Onttrekkingen	13.277	2.417	2.276	2.159	2.932	2.318
Nieuw beleid						
Storting						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	-9.585	-13.463	-10.489	-11.123	-11.663	-11.402

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Lagere lasten Onderwijshuisvesting

In het jaar 2025 zijn de lasten € 85.000 lager dan in het jaar 2024, omdat in 2024 de eenmalige kosten zijn geraamd voor de ingebruikname van Parklaan 7.

Hogere baten onderwijsbeleid

Vanaf 2025 zijn, door realistisch te ramen, de baten Onderwijs Achterstanden Beleid € 200.000 hoger dan in 2024. Tot nu toe werden deze baten incidenteel verwerkt bij de 2e Bestuursrapportages.

Lagere baten en lasten Lokale bibliotheekvoorzieningen

Vanaf 2025 zijn de baten en lasten voor Media lager, omdat de specifieke uitkering omtrent herstelgelden Bibliotheek van € 190.000 eenmalig is ontvangen in 2024.

Lagere kapitaallasten als gevolg van vertraging planning investeringskredieten

Vanaf 2025 zijn de kapitaallasten € 783.000 lager als gevolg van vertragingen in de planning van investeringskredieten. Het betreft de uitbreiding van de Theo Thijssenschool (inclusief de installaties), project Parklaan/Park Vredenburg, de verbouwing van Parklaan 7 Dick Brunaschool en de renovatie ombouw korfbalvelden. In bijlage 2 is het actuele meerjareninvesteringsprogramma 2025-2028 opgenomen.

Lagere onttrekking reserve zwembad

In de Programmabegroting 2024-2027 is in het jaar 2025 een incidentele storting in de reserve zwembad opgenomen voor € 2,8 miljoen ten laste van het begrotingssaldo. Deze storting wordt geschrapt, vanwege de voorgestelde stelselwijziging ten aanzien van de structurele dekking voor kapitaallasten.

Hogere lasten als gevolg van indexatie

Vanaf 2025 zijn de lasten van programma 2 € 87.000 hoger als gevolg van de doorgevoerde loon- en prijsindexatie op de budgetten. Zie voor de gehanteerde uitgangspunten de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de financiële begroting.

Hogere lasten als gevolg van herverdeling van ambtelijke ureninzet

Vanaf 2025 zijn de lasten van programma 2 € 4.000 hoger als gevolg van de doorgevoerde herverdeling van ambtelijke ureninzet. Zie voor de gehanteerde uitgangspunten de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de financiële begroting.

Programma: Groeiende gemeente

3. Groeiende gemeente

Passende duurzame woonruimte voor iedere Waddinxvener met ruimte voor schone energie en ruimte voor (duurzaam) ondernemerschap in een goed en veilig bereikbaar Waddinxveen

We werken aan een goede balans tussen woningbouw, maatschappelijke voorzieningen, een groene en gezonde leefomgeving, de energietransitie en bedrijvigheid. Dit blijft een uitdaging, onder andere door de groei van Waddinxveen. Er is een grote vraag naar passende en betaalbare woonruimte. Daarnaast heeft Waddinxveen verschillende vraagstukken op het gebied van verkeersveiligheid en bereikbaarheid. Bedrijven zitten niet altijd op de beste locatie voor henzelf of de omgeving. Daardoor ontstaat er mogelijk een spanning tussen bedrijvigheid en leefbaarheid.

Wat willen we bereiken?

Wonen

We willen bouwen naar behoefte en voor iedere Waddinxvener een passende woonruimte

We willen bouwen naar behoefte en voor iedere Waddinxvener passende woonruimte. Nu én in de toekomst. We willen daarom bouwen en verbouwen voor alle doelgroepen, waaronder starters op de woningmarkt. Daarbij kan sprake zijn van flexibele en van vaste oplossingen. Innovatieve oplossingen gaan we niet uit de weg. Ook transformatie van bestaande gebouwen of gebieden is een optie. Daarnaast is ons doel het bevorderen van de doorstroom, waar mogelijk binnen de eigen wijk, bijvoorbeeld door het realiseren van levensloopbestendige huurwoningen.

Bereikbaarheid

We willen dat Waddinxveen goed bereikbaar en fietsvriendelijk is

Waddinxveen is goed bereikbaar en fietsvriendelijk. Ook in de toekomst moet het verkeer goed doorstromen. Aandacht voor verkeersveiligheid staat daarbij niet ter discussie. We geven prioriteit aan het oplossen of beheersbaar maken van een aantal verkeersknelpunten. Autoverkeer rondom scholen willen we nog meer terugdringen.

Economie

We willen dat bedrijven zich op de meest wenselijke plek kunnen vestigen

De bedrijvigheid in Waddinxveen ontwikkelt zich goed. Soms levert dit een spanningsveld op met de leefbaarheid van het dorp. We willen dat een groene en prettige leefomgeving niet wordt aangetast door bedrijven.

We willen dat winkels en horeca nabij en toegankelijk zijn voor inwoners

De situering van detailhandel moet passen, mede gelet op de groei van Waddinxveen. Winkels en horeca moeten toegankelijk zijn voor inwoners en nabij inwoners zijn, zeker als zij minder mobiel zijn.

Ruimtelijke ordening

We willen een goede balans tussen het behoud van de beste eigenschappen en groei van Waddinxveen

We willen dat er weer een goede balans ontstaat tussen woningbouw, ruimte voor maatschappelijke voorzieningen, een groene en gezonde leefomgeving, de energietransitie en bedrijvigheid. Ook willen we op de korte en middellange termijn inzetten op het ontwikkelen van inbreidingslocaties. Op wijkniveau willen we voldoende (groene) voorzieningen.

Duurzaamheid

We willen deze periode flinke stappen zetten in het realiseren van de doelstellingen uit het koersdocument duurzaamheid

De transities op het gebied van warmte en energie, klimaatadaptie, biodiversiteit en grondstoffengebruik zijn ingrijpend voor iedereen. De doelstellingen die eraan gekoppeld zijn, zijn ambitieus en vergen van inwoners, het bedrijfsleven en alle overheden serieuze inspanningen. De vraagstukken zijn complex en kennen verschillende mogelijke oplossingsrichtingen met bijbehorende onzekerheden. Een integrale inzet op alle vier de transities is daarbij belangrijk. Immers de transities versterken elkaar. Aandacht voor haalbaarheid en betaalbaarheid voor inwoners is van groot belang. Ook moet het voor inwoners en verenigingen van eigenaren duidelijk zijn welke duurzaamheidsmaatregelen op welk moment zinvol zijn.

We willen onzekerheden die gepaard gaan met de energie- en warmtetransitie zoveel mogelijk wegnemen voor inwoners en ondernemers

Wat betekent bijvoorbeeld het voldoen aan onze energieopgave voor onze leefomgeving? Dit vergt duidelijke en tijdige keuzes van de gemeente op het gebied van de energie-infrastructuur op wijkniveau. In deze bestuursperiode perspectief bieden aan onze inwoners weegt daarbij het zwaarst.

Wat gaan we daarvoor doen in 2025?

Wonen

We voeren het uitvoeringsprogramma van de woonzorgvisie uit

De gemeente Waddinxveen heeft de 'Woonzorgvisie Waddinxveen 2035' in december 2022 vastgesteld. In de woonzorgvisie staan de ambities van de gemeente voor de lange termijn. Het uitvoeringsprogramma hoort bij de woonzorgvisie. In het uitvoeringsprogramma is aangegeven welke maatregelen in de jaren tot en met 2027 worden genomen om de ambities uit de woonzorgvisie te realiseren. We passen het uitvoeringsprogramma aan wanneer nodig. Bijvoorbeeld omdat er door ontwikkelingen nieuwe maatregelen nodig of mogelijk zijn. Ook evalueren we de maatregelen elk jaar: zo wordt duidelijk wat er al is bereikt en wat extra aandacht nodig heeft.

We actualiseren het woningbouwprogramma

In het woningbouwprogramma laten we zien welke verschillen in woningen (type en prijsklasse) en woonmilieu we in Waddinxveen willen bereiken in de komende jaren. Het woningbouwprogramma is steeds in beweging en wordt elk jaar bijgewerkt. Bij het bijwerken gaan we uit van ontwikkelingen in de markt en de vraag in Waddinxveen en de regio Midden-Holland. Het lokale woningbouwprogramma maakt onderdeel uit van de Regionale Projectenlijst Woningbouw (RPW) Midden-Holland. Elk jaar wordt de regionale projectenlijst naar de Provincie Zuid-Holland gestuurd voor goedkeuring. Het woningbouwprogramma moet namelijk aansluiten bij de woningbehoefte in Zuid-Holland. Het goedkeuren van de projectenlijst door de provincie is een belangrijke eerste stap in het proces tot het realiseren van woningbouwplannen.

We maken jaarlijks prestatieafspraken

We hebben onze partners nodig om tot uitvoering van het woonbeleid te komen. Woonpartners en de stichting Huurdersbelangen Regio Hollands-Midden (HRHM) zijn onze partners op het gebied van wonen. Prestatieafspraken zijn samenwerkingsafspraken. Woonpartners en HRHM geven in de prestatieafspraken aan hoe zij een bijdrage leveren aan de uitvoering van de Woonzorgvisie. Elk jaar opnieuw wordt door Woonpartners en HRHM aangegeven hoe ze de uitvoering van het woonbeleid mogelijk willen maken.

We realiseren een asielzoekerscentrum (azc) en flexwoningen

We werken met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) aan de realisatie van een asielzoekerscentrum voor 195 vluchtelingen. En daarnaast ontwikkelen we voor 30 personen flexwoningen.

We stellen beleid op voor huisvesting van arbeidsmigranten

De vraag naar de huisvesting van arbeidsmigranten is te groot om op te lossen in de bestaande woningvoorraad. De gemeente Waddinxveen gaat aan de slag met een uitvoeringsplan voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Hierin staan de randvoorwaarden voor ondernemers om kwalitatief goede huisvesting voor arbeidsmigranten te realiseren en zo een goede werkgever te zijn. Het vraagstuk is gemeentegrensoverschrijdend. Daarom is regionale samenwerking nodig om een waterbedeefte te voorkomen.

We actualiseren de woonzorgvisie voor het thema woonwagens

In de woonzorgvisie zijn onder andere de woonwagenbewoners als aandachtsgroep benoemd. Het Woonwagenbeleid richt zich op behoud of versterking van de leefbaarheid en kwaliteit van wonen op de woonwagenlocaties. We gaan in 2025 de woonzorgvisie voor het thema woonwagens actualiseren. Dit vervangt het woonwagenbeleid 2016.

We vertalen de regionale woonzorgvisie naar lokaal beleid

We vertalen de regionale woonzorgvisie naar specifieke opgaven voor Waddinxveen. Dit betreft de huisvesting van ouderen met een (toekomstige) lichte of zware zorgbehoefte en mensen met lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking.

We geven uitvoering aan nieuwe landelijke wetgeving op gebied van wonen

Naar verwachting treedt de nieuwe Wet versterking regie volkshuisvesting in werking op 1 juli 2025. We brengen de consequenties van deze nieuwe wetgeving in beeld. Zodat we onze projecten en beleid kunnen aanpassen. Denk hierbij aan het bijstellen van woningbouwprogramma's, de woonzorgvisie en de huisvestingsverordening.

Bereikbaarheid

We werken samen met provincie en gemeenten aan de doorfietsroute Gouda-Alphen aan den Rijn

In 2024 is de samenwerkingsovereenkomst Beter Bereikbaar Gouwe (BBG) stopgezet. De doorfietsroute is een project vanuit BBG dat nog wel uitgevoerd wordt. We voeren het lokaal uitvoeringsplan Doorfietsroute uit. Hierbij sluiten we zo veel mogelijk aan bij geplande herinrichtingen en gebiedsontwikkelingen.

We ondersteunen de provincie bij de vaststelling van het inpassingsplan N207-Zuid

Het project N207 Zuid heeft als doel dat Boskoop, Hazerswoude-Dorp en Waddinxveen bereikbaar, leefbaar en verkeersveilig blijven. De komende jaren wordt dit gebied steeds drukker en vinden er diverse gebiedsontwikkelingen plaats. De N207-Zuid voorziet in de aanleg van de Bentwoudlaan, Verlengde Bentwoudlaan, Verlengde Beethovenlaan. En ook een aantal maatregelen in Hazerswoude-Dorp, een ecologische verbindingsszone langs de Bentwoudlaan en de Kleikade en fietspaden langs de Kleikade en Maaltocht. De aanleg van deze wegen kan pas plaatsvinden nadat onder andere het inpassingsplan N207-Zuid is vastgesteld en onherroepelijk is geworden.

We werken continue aan de verbetering van de verkeersveiligheid in Waddinxveen

We voeren het omgevingsprogramma Verkeer en mobiliteit uit. We doen mee aan verschillende bewustwordingsacties vanuit de regio over verkeersveiligheid. Bijvoorbeeld Bob campagne, fietsverlichting en de scholen zijn weer begonnen. Met het budget investeringsimpuls Verkeersveiligheid (tweede tranche) treffen we verschillende maatregelen om de veiligheid van fietsverkeer in Waddinxveen te verbeteren. Bijvoorbeeld de verbetering van de inrichting van fietspaden.

We gaan door met een oplossing voor het verkeersknelpunt aan de Brugweg

Op basis van een verkeersonderzoek en een plan van aanpak gaan we verder aan de slag om de verkeersproblemen in het poldergebied te verminderen. Op korte termijn kijken we naar mogelijkheden om de Brugweg op bepaalde tijden af te sluiten voor vrachtverkeer. Ook wordt het uitgestelde groot onderhoud aan de weg naar voren gehaald. Voor de lange termijn onderzoeken we de mogelijkheid van een nieuwe ontsluitingsweg.

We realiseren bushaltes bij Station Triangel en geven bushaltes Coenecoop een upgrade

Op basis van de Openbaar vervoer-concessie Zuid-Holland Noord en het Vervoersplan 2025 van Qbuzz realiseren we twee bushaltes bij Station Triangel. En we nemen enkele bushaltes op bedrijventerrein Coenecoop weer in gebruik. Deze haltes krijgen een upgrade om aan de huidige eisen te voldoen.

We stellen een Regionaal Uitvoeringsprogramma Deelmobiliteit op

Op basis van de Regionale Visie Deelmobiliteit stellen we met regiogemeenten het Regionaal Uitvoeringsplan op.

We faciliteren pilots deelmobiliteit met initiatief nemende bedrijven

We gaan pilots deelmobiliteit faciliteren en in samenwerking met bedrijven uitvoeren. We stimuleren kleinschalige initiatieven uit de samenleving. We ondersteunen grotere initiatieven uit de markt, maar we dragen daar niet financieel aan bij. Hiermee leveren we een concrete bijdrage aan de Transitie Schone Energie.

*Economie***We actualiseren de omgevingsvisie voor thema bedrijventerreinen**

In aanvulling op de regionale bedrijventerreinenstrategie actualiseren we de omgevingsvisie voor het thema duurzame bedrijventerreinen. De actualisatie gaat in op de plaatsing en kwaliteit van bedrijventerreinen en de relatie tot de leefomgeving.

We stimuleren de fysieke toegankelijkheid van winkels en horeca

We moedigen winkels en horeca aan om maatregelen te treffen die de fysieke toegankelijkheid verbeteren. Dit doen we door hierover in gesprek te gaan met koppelorganisaties en vertegenwoordigers en knelpunten te benoemen. Dit doen we met 75% van de winkels en horeca in deze bestuursperiode.

We voeren samen met het bedrijfsleven en het onderwijs het Economisch Koersdocument uit

Door het Economisch Koersdocument samen met de ondernemers uit te voeren versterken we het economisch klimaat in de gemeente. En we zorgen ervoor dat Waddinxveen een ondernemersvriendelijke gemeente is en blijft.

We werken samen met ondernemers om het tuinbouwcluster in het Oostland te versterken

In 2020 is het werkboek 'kansen voor de glastuinbouw Oostland' vastgesteld door de colleges van de Oostland gemeenten (Lansingerland, Pijnacker-Nootdorp, Waddinxveen en Zuidplas). Het beschrijft kansen om het tuinbouwcluster in het Oostland te versterken. We werken samen met de ondernemers aan de uitwerking van die kansen.

*Ruimtelijke ordening***We stellen het Perspectief Waddinxveen 2050: visie op groei op**

Met de huidige gebiedsontwikkelingen zijn de woningbouwlocaties in Waddinxveen rond 2030 volgebouwd. Waddinxveen zal dan ruim 40.000 inwoners tellen. Willen we verder groeien, dan is het noodzakelijk nu een richtinggevende keuze te maken. Dit is nodig omdat gebiedsontwikkeling een voorbereidingstijd heeft van ongeveer 10 jaar. De keuze gaat niet alleen om het aantal woningen maar ook over bijvoorbeeld natuur en recreatie en bedrijventerreinen. Deze vragen zijn actueel omdat enkele gebieden om een gebiedsontwikkeling vragen. In het eerste kwartaal van 2025 maakt de gemeenteraad een richtinggevende keuze. Deze keuze heeft effect op meerdere beleidsterreinen en op de gemeentelijke organisatie. Besluiten die nu nodig zijn over kavels of onderdelen om huidige plannen en ontwikkelingen door te zetten, stellen we niet uit.

We actualiseren de omgevingsvisie voor een aantal gebieden

Op het sportpark De Sniep zijn veel ontwikkelingen gaande. In 2024 is de visie vastgesteld, deze wordt in 2025 in een stedenbouwkundig plan uitgewerkt. Voor het gebied Sleutelkwartier Noord is een start gemaakt met het actualiseren van de omgevingsvisie. Deze actualisatie levert een bijdrage aan de samenhang in het gebied en zorgt voor een kwaliteitsimpuls. Deze actualisatie wordt in 2025 afgerond. Na afronding van het Perspectief Waddinxveen 2050 wordt in 2025 gewerkt aan actualiseren van de omgevingsvisie voor het gebied ten westen van het Noordeinde. Dit is een concretisering van het Perspectief Waddinxveen 2050.

We nemen het thema langer zelfstandig wonen mee in gebiedsvisies en ruimtelijke projecten

Het aantal mensen dat zelfstandig woont en een zorgvraag heeft, groeit snel. Om langer zelfstandig te kunnen wonen zijn levensloopbestendige woningen en voorzieningen in de buurt belangrijk. We letten hierop in de woonzorgvisie, gebiedsvisies en bij ruimtelijke projecten.

We maken bij alle ruimtelijke ontwikkelingen afspraken met de initiatiefnemer

In grondexploitaties en in overeenkomsten met initiatiefnemers worden diverse afspraken gemaakt. Per project worden nu aanvullend duidelijke afspraken gemaakt over de wijze van participatie. Hiermee voeren we de toezegging aan de raad van 28 juni 2024 uit om meer structuur aan te brengen in het participatieproces.

We actualiseren de omgevingsvisie voor thema kerken en gebedshuizen

We ronden de actualisatie van de omgevingsvisie voor het thema kerken en gebedshuizen af in 2025. Deze actualisatie voorziet in een duurzame toekomst voor kerken en gebedshuizen in Waddinxveen.

Klimaatactie en biodiversiteit (Duurzaamheid)

We blijven inwoners helpen bij energie besparen

We voeren de Transitievisie warmte uit en het meerjarenprogramma gemeentebrede aanpak energiebesparing door inwoners. In 2025 is het doel dat er bij honderd woningen ten minste één bouwdeel wordt geïsoleerd. We zetten stevig in op het vraagstuk van Energiearmoede door energiecoachgesprekken en door (financiële) ondersteuning bij grotere maatregelen voor koopwoningen zoals isolatie en zonnepanelen. Ook huurders die een energietoeslag hebben aangevraagd ondersteunen we. We benutten de verstrekte en nog te verstrekken Rijksmiddelen. We informeren inwoners via de website van de gemeente en andere communicatiekanalen. En ook steeds meer via ons netwerk van professionele (zorg)partners die dagelijks in contact staan met deze inwoners.

We gaan door om de eerste buurt aardgasvrij te maken

We gaan verder met het aardgasvrij maken van de eerste buurt. We participeren in de eerste buurten van Groenswaard, Vondelwijk en Peter Zuidlaan en Horstenbuurt. We vragen inwoners hun voorkeur voor een alternatief voor aardgas uit te spreken. We schrijven een buurt uitvoeringsplan dat we uiterlijk begin 2026 voorleggen aan de gemeenteraad.

We gaan door met de energietransitie glastuinbouw Zuidplaspolder

De Glastuinbouw in de Zuidplaspolder wil hun energievoorziening verduurzamen. We werken mee met het energieakkoord Greenport West-Holland, de Warmte Samenwerking Oostland en de Warmtecoöperatie Zuidplaspolder. We werken met hen verder aan een regionaal warmtenet voor de glastuinbouwbedrijven.

We verkennen en borgen de mogelijke levering van duurzame warmte aan de gebouwde omgeving

Een regionaal warmtenet voor de glastuinbouwbedrijven geeft kansen voor de gebouwde omgeving. We borgen de belangen voor onze inwoners en ondernemers door af te stemmen hoe we het beoogde regionale warmtenet geschikt kunnen maken voor eventuele levering aan de gebouwde omgeving. Daarvoor moeten we weten aan welke eisen zo'n lokaal warmtenet moet voldoen. We onderzoeken gedetailleerder welke warmtebronnen we in Waddinxveen beschikbaar hebben. Ook onderzoeken we de betaalbaarheid en betrouwbaarheid van de mogelijke warmtelevering. Verder verkennen we de mogelijkheden voor een warmtebedrijf dat warmtelevering in de gebouwde omgeving kan gaan verzorgen als daarvoor wordt gekozen.

We starten met de actualisatie van de Transitievisie Warmte

We starten in 2025 met het actualiseren van de Transitievisie Warmte. Onder de Omgevingswet wordt dit een warmteprogramma.

We blijven werken aan regionale schone energieopwekking

We werken door aan de Regionale Energie Strategie. We gaan verder met de vergunningsverlening aan partijen die inschrijven op de beschikbare zoeklocaties via het programma Zon op Veld. We onderzoeken de opwek mogelijkheden op Rijksgronden langs met name de snelweg infrastructuur en het vervangen van bestaande windmolens. Via het Servicepunt Energie Transitie bedrijven (SEB) Midden-Holland zetten we grotere stappen om ondernemers en bedrijventerreinen te helpen de grote daken van zonnepanelen te voorzien. Dit doen we binnen de beperkingen van netcongestie. Netcongestie blijven we nauwgezet monitoren in overleg met onze netbeheerder Stedin.

We gaan voor meer (divers) groen in plaats van stenen bij onze inwoners thuis

We gaan verder aan slag met het inwoners en ondernemers vertrouwd maken met onderwerpen als klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulair leven. Dit doen we door samen te werken met maatschappelijke partijen en het opbouwen van een vrijwilligersnetwerk. We zorgen voor kortdurende initiatieven om te kijken wat werkt. En we zorgen voor veel verschillende initiatieven om zoveel mogelijk inwoners te bereiken. Op deze manier streven we ernaar dat in 2025 ruim 200 extra huishoudens hun privéterrein geschikt hebben gemaakt voor het klimaat van de toekomst en meer biodiversiteit. Zo bouwen we aan de beweging.

We gaan verder om de circulaire economie in beweging te krijgen bij ondernemers en inwoners

Schone Buurt Coaches helpen inwoners om hun afvalstromen te verminderen en zoveel mogelijk grondstoffen opnieuw te kunnen gebruiken. Samen met Cyclus en de buurgemeenten Gouda, Bodegraven-Reeuwijk en Krimpen aan den IJssel, Zuidplas en Krimpenerwaard werken we aan initiatieven voor een Circulair Ambachtsnetwerk. We continueren opgestarte initiatieven om bij ondernemers de circulaire economie te bevorderen. Dit kunnen initiatieven zijn over een specifiek thema of sector zoals de circulaire maakindustrie. Maar ook initiatieven waar ondernemers in brede zin over circulariteit en duurzaamheid kunnen discussiëren, leren en ontwikkelen. Denk hierbij aan intervisie groepen voor ondernemers en Living Lab Circulaire Economie om ook inwoners te betrekken. We zetten daarbij in op het vormen van samenwerkingsverbanden tussen ondernemers, inwoners en hogescholen en universiteiten.

We monitoren integraal de voortgang van de duurzaamheidstransities

Transities gaan niet vanzelf en kennen onzekerheden. We ontwikkelen stapsgewijs een instrument om de voortgang te volgen (monitoring). We monitoren de voortgang van de vier transitieën en informeren de gemeenteraad. Periodiek beoordelen we of de gekozen rol nog het beste past. Waar we negatieve ontwikkelingen zien zoals energiearmoede of netcongestie stellen we beleidsmaatregelen voor. Of we haken in op landelijke maatregelen.

Beleidsindicatoren

Economie

Indicator	Jaar	Eenheid	Waddinxveen	Midden-Holland
Functiemenging	2023	Verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken).	53,3	51,1
Vestigingen (van bedrijven)	2023	Aantal per 1.000 inwoners 15 tot en met 64 jaar	172,6	185,1

Wonen

Indicator	Jaar	Eenheid	Waddinxveen	Midden-Holland
Woningvoorraad	2022	Gewenste woningvoorraadtoename volgens de trendraming 2020	356	NB

Grondbeleid

Indicator	Jaar	Eenheid	Waddinxveen	Midden-Holland
Nieuw gebouwde woningen	2023	Aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen	31,2	8,1

Duurzaamheid

Indicator	Jaar	Eenheid	Waddinxveen	Midden-Holland
Hernieuwbare elektriciteit	2022	% Elektriciteit afkomstig van natuurlijke bronnen die constant worden aangevuld	29	20,8

Ruimtelijke ordening

Indicator	Jaar	Eenheid	Waddinxveen	Midden-Holland
Demografische druk	2023	% personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar	75,9	76,1

Verbonden Partijen

Omgevingsdienst Midden-Holland

De Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving

Dit doet de ODMH door milieutaken en bouw- en woningtoezichttaken uit te voeren die zijn vastgelegd in het jaarprogramma. Hieronder vallen in ieder geval vergunningen die aangevraagd worden op grond van de Omgevingswet. Ook het toezicht en de handhaving op die vergunningen voert de ODMH uit. Daarnaast voert de ODMH taken uit als milieud adviseur in ruimtelijke procedures en binnen het duurzaamheidsveld.

Grondbank RZG Zuidplas

De gemeente Waddinxveen werkt samen in een gemeenschappelijke Grondbank in het gebied van de Zuidplaspolder

De Grondbank is in 2004 opgericht met als doelstelling strategische grondverwerving in de Zuidplaspolder. De Gemeente Waddinxveen is voor 5% eigenaar van de Grondbank. We doen dit samen met de Gemeente Rotterdam (40%), Gouda (6%), Zuidplas (9%) en de provincie Zuid-Holland (40%). Het eigendom van de Grondbank zijn grote percelen grond in de gemeente Zuidplas, met uitzondering van 1 hectare in de gemeente Waddinxveen dat naar verwachting in 2023 aan Waddinxveen zal worden verkocht. De gekochte percelen zijn bedoeld voor de ontwikkeling van een groot nieuw dorp in de gemeente Zuidplas.

Op 1 juli 2021 is een overeenkomst gesloten met de Gemeente Zuidplas dat ze de Grondbank gaat overnemen. Er is hiervoor een bestuurlijke overeenkomst gesloten en een verkoopovereenkomst. Hierin zijn afspraken gemaakt over de ontwikkeling van het nieuwe dorp en de prijs van de grond. Dit betekent dat de formele samenwerking gaat stoppen. Het is de bedoeling dat dit gebeurt met ingang van 2025. De Gemeente Waddinxveen betaalt sinds 2021 geen deelnemersbijdrage meer voor de samenwerking).

Gemeenschappelijke Exploitatiemaatschappij CV Park Triangel

Voor de ontwikkeling van de wijk Park Triangel is een Gemeenschappelijke Exploitatiemaatschappij opgericht (GEM)

Inmiddels is de ontwikkeling van de Triangel al fors gevorderd en is ongeveer voor 65% van de totale woningbouwopgave gerealiseerd. De afronding van het project staat gepland voor 2028, maar is afhankelijk van de marktomstandigheden.

Stichting Greenport regio Boskoop

Stichting Greenport regio Boskoop versterkt de boomteelt- en sierteeltsector

De stichting zorgt ervoor dat deze sector en de regio als een aantrekkelijke markt- en vestigingsplaats en kennisbron wordt gezien. Ook heeft de stichting als doel dat de boomteelt- en sierteeltsector op een goede manier past in de regio. Hier houden we rekening met de thema's:

- Wonen
- Water
- Natuur
- Recreatie
- Landschap

De Gemeente Waddinxveen maakt onderdeel uit van het bestuur van de Stichting Greenport regio Boskoop. Het bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van:

- Gemeente Alphen aan den Rijn
- Gemeente Bodegraven-Reeuwijk
- Gemeente Waddinxveen
- Hoogheemraadschap van Rijnland

De provincie Zuid-Holland is als adviseur betrokken. Vijf mensen binnen de Stichting Belangenbehartiging Greenport Boskoop vertegenwoordigen het bedrijfsleven.

Wat gaat het kosten

Financieel overzicht programma met toelichting

Programma 3	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bestaand beleid						
Lasten	-14.322	-24.002	-30.719	-21.802	-31.767	-17.631
Baten	10.673	17.780	27.307	17.613	28.476	12.300
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	-3.650	-6.222	-3.412	-4.189	-3.291	-5.330
Bestaand beleid						
Stortingen	-7.162	-4.087	-6.121	-1.558	-4.364	-178
Onttrekkingen	6.703	2.952	4.212	595	2.708	491
Nieuw beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	-4.108	-7.357	-5.321	-5.152	-4.947	-5.018

Bedragen x € 1.000

Waarvan overige beleidsproducten :

Programma 3	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bestaand beleid						
Lasten	-7.198	-9.939	-8.048	-7.991	-7.436	-7.396
Baten	1.635	1.905	2.468	2.474	2.398	2.272
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	-5.564	-8.034	-5.581	-5.517	-5.038	-5.124
Bestaand beleid						
Stortingen	-3.741	-2.017	-3.746	-23	-1.651	-71
Onttrekkingen	5.224	2.694	4.006	388	1.742	177
Nieuw beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	-4.081	-7.357	-5.320	-5.152	-4.947	-5.018

Bedragen x € 1.000

Waarvan grondexploitatie :

Programma 3	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bestaand beleid						
Lasten	-7.124	-14.063	-22.671	-13.810	-24.332	-10.235
Baten	9.038	15.875	24.839	15.138	26.079	10.029
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	1.914	1.812	2.168	1.328	1.747	-206
Bestaand beleid						
Storting	-3.421	-2.070	-2.375	-1.534	-2.713	-107
Onttrekkingen	1.479	258	206	206	966	314
Nieuw beleid						
Storting						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	-27	0	0	0	0	0

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Lagere lasten economische ontwikkeling

In 2025 zijn de lasten lager dan in 2024 omdat er in 2024 € 50.000 beschikbaar is gesteld voor de lokale visie bedrijventerreinen.

Hogere lasten voor Bodemuren Omgevingswet

Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn alle gemeenten bevoegd gezag geworden over de bodem. Verschillende provinciale bodemtaken zijn overgedragen aan de gemeenten. Vanaf 2025 draagt de provincie meer bodemtaken over aan gemeenten. Dit betekent een schatting van 155 uur extra aan bodemtaken voor Waddinxveen, waardoor de lasten € 16.500 hoger worden.

Hogere lasten voor energietransitie

Vanaf 2025 zijn de lasten €10.000 hoger vanwege de controle en handhaving op Energielabel Label C voor kantoren. Een kantoorgebouw moet minimaal energielabel C hebben. De controle en handhaving hiervan ligt bij de gemeente. Deze uitvoering van deze taak is vanuit de gemeente belegd bij de Omgevingsdienst Midden Holland (ODMH).

Hogere baten duurzaamheid

In 2024 zijn de incidenteel ontvangen Specifieke Uitkeringen (SPUK) voor de Lokale Aanpak Isolatie (LAI) geraamd. Deze specifieke uitkering (SPUK) is bedoeld om ondersteuning te bieden aan inwoners met een slecht geïsoleerde koopwoning en daardoor moeite hebben hun woning te verduurzamen.

Vanaf 2025 zijn de CDOKE-middelen (Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat- en Energiebeleid) structureel geraamd. Hiermee ondersteunt het Rijk de gemeente bij het opbouwen van een interne organisatie gericht op het uitvoeren van klimaat- en energietaken

Lagere lasten duurzaamheid

Vanaf 2025 zijn de lasten € 565.000 lager, omdat er in 2024 incidenteel budgetten opgenomen zijn voor de uitvoer van diverse projecten, waaronder Bouwen aan beweging, KA/BIO Soortenmanagementplan, Inzicht ondergronds ruimtebeslag en SPUK NIP Nationale isolatieprogramma.

Lagere lasten ruimtelijke ordening

In 2025 zijn de lasten € 813.000 lager. Dit komt doordat in 2024 een bijdrage van € 125.000 is ontvangen ten behoeve van de uitvoering nieuwe Omgevingswet. Daarnaast zijn in 2024 onder andere budgetten beschikbaar gesteld voor 2024 voor implementatie van de Omgevingswet (ten laste van reserve), scouting Klimop, opstellen gebiedsvisies en de uitvoer van diverse projecten.

Lagere lasten strategisch vastgoed

Vanaf 2025 zijn de lasten € 288.000 lager, omdat er in 2024 budget van € 238.000 is toegekend voor de aankoop van grond aan de Henegouwerweg 10 en € 50.000 voorbereidingsbudget beschikbaar is gesteld voor Hotel de Unie. Vanaf 2025 nemen de kapitaallasten met € 19.000 af omdat de investering in Hotel de Unie lager is uitgevallen.

Hogere baten bouwen

Vanaf 2025 zijn de baten € 354.000 hoger omdat de gemeente bij de vaststelling van de tarieven bouwleges een kostendekkende tarifiering als uitgangspunt hanteert. Dit heeft ertoe geleid dat de tarieven van de bouwleges bijgesteld zijn om minimaal kostendekkend te kunnen zijn.

Lagere lasten volkshuisvesting

In 2025 zijn de lasten € 86.000 lager omdat in 2024 voor het jaar 2024 budgetten beschikbaar gesteld zijn voor een aantal projecten, waaronder Regionale visie vertalen naar lokaal beleid en de uitvoering en Uitvoering geven aan nieuwe Wet versterking regie volkshuisvesting

Hogere lasten urgentieverklaringen

Woonpartners Midden-Holland geeft per 1 juli 2024 het mandaat terug aan de gemeente voor het beoordelen en toekennen van de aanvragen van urgentieverklaringen op basis van de Huisvestingsverordening. Om de kwaliteit, continuïteit en objectiviteit hiervan te waarborgen, gaat de gemeente dit onderbrengen bij de specialisten van Het Vierde Huis. Het Vierde Huis is een organisatie die is verbonden aan het digitale platform van ons woonruimte verdeelsysteem (WoningNet). Vanaf 2025 stijgen de lasten met € 18.000.

Hogere lasten als gevolg van indexatie

Vanaf 2025 zijn de lasten van programma 3 € 31.000 hoger als gevolg van de doorgevoerde loon- en prijsindexatie op de budgetten. Zie voor de gehanteerde uitgangspunten de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de financiële begroting.

Hogere lasten als gevolg van herverdeling van ambtelijke inzet

Vanaf 2025 zijn de lasten van programma 3 € 121.000 hoger als gevolg van de doorgevoerde herverdeling van ambtelijke inzet. Zie voor de gehanteerde uitgangspunten de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de financiële begroting.

Grondbedrijfsfunctie

De grondexploitaties, facilitaire projecten en bovenwijkse voorzieningen worden toegelicht in paragraaf 7 (grondbeleid) en zijn hierboven weergegeven in een aparte tabel. De bovenwijkse voorzieningen maken onderdeel uit van het investeringsprogramma 2025-2028. Door investeringen in bovenwijkse voorzieningen en de vorming van afschrijvingsreserves zijn er veel wijzigingen in de reserves in 2025.

Programma: Aantrekkelijke gemeente

4. Aantrekkelijke gemeente

Een schone en veilige openbare ruimte die voor iedereen toegankelijk is

Het is belangrijk dat de openbare ruimte aantrekkelijk en toegankelijk is. Zwerfafval hoort in die ruimte niet thuis. Natuur- en recreatiegebieden hebben een belangrijke recreatieve waarde. Die waarde neemt toe als deze gebieden meer dan nu met elkaar verbonden zijn in die ruimte. Daarnaast is het belangrijk dat de hoeveelheid restafval afneemt.

Wat willen we bereiken?

We willen een aantrekkelijke openbare ruimte die voor iedereen toegankelijk is

Inwoners willen niet alleen passende woonruimte. Ze willen ook naar buiten. Daarom is het belangrijk dat de openbare ruimte aantrekkelijk en toegankelijk is. Dat vraagt in de inrichting en het beheer om aandacht voor gebruik, bereikbaarheid en veiligheid van de openbare ruimte.

We willen de juiste functie op de juiste plek

De ambitie is om het autogebruik en autobezit te verminderen daar waar het kan. We streven naar een goede en eerlijke parkeersituatie.

We willen het openbaar groen laten meegroeien met de groei van Waddinxveen

Het is belangrijk om het openbaar groen te laten meegroeien met de groei van Waddinxveen, met het oog op de realisatie van doelen op het gebied van klimaatverandering. Tegelijk willen we in het openbaar groen meer biodiversiteit.

We willen dat inwoners in hun eigen wijk en bij maatschappelijke voorzieningen hun auto kunnen opladen

De huidige laadinfrastructuur in de openbare ruimte sluit niet aan op de verwachte groei van elektrisch rijden. We willen dat inwoners in hun eigen wijk en bij maatschappelijke voorzieningen hun auto kunnen opladen. Hierbij is het belangrijk in beeld te brengen welk effect de energieopgave heeft op onze leefomgeving.

We willen behoud en waar mogelijk verbinding van natuurgebieden

Het groen om onze gemeente heeft vaak ook een recreatieve waarde. We willen de natuur- en recreatiegebieden die er zijn behouden en waar mogelijk met elkaar verbinden. Dit geldt ook voor nieuwe natuur- en recreatiegebieden.

We willen de hoeveelheid restafval verder naar beneden brengen

Ter bevordering van onze doelen op het gebied van een circulaire economie moet de hoeveelheid restafval verder naar beneden.

We willen zwerfafval in de openbare ruimte tegengaan

Zwerfafval hoort in de openbare ruimte niet thuis. Daarom streven we naar een vermindering van zwerfafval.

Wat gaan we daarvoor doen in 2025?

Openbare ruimte

We stellen het Omgevingsprogramma Duurzame Leefomgeving op

Het Omgevingsprogramma Duurzame Leefomgeving wordt gebaseerd op uitgangspunten van verschillende onderdelen in de openbare ruimte. In dit programma staat gebruik en inrichting van de openbare ruimte centraal. Daarbij hoort natuur, recreatie, klimaatadaptatie, gezondheid, energietransitie, circulariteit en toegankelijkheid.

We lossen belemmeringen voor de toegankelijkheid van de openbare ruimte zoveel mogelijk op

We inventariseren jaarlijks de toegankelijkheid van de openbare ruimte in samenspraak met de samenleving. Waar het mogelijk is nemen we belemmeringen weg. We sluiten hierbij zoveel mogelijk aan bij integrale projecten of regulier onderhoud in de openbare ruimte. We lossen tenminste 50% van de belemmeringen op.

We delen en evalueren van alle projecten in de openbare ruimte de participatiemomenten via het participatieplatform

We maken bij projecten in de openbare ruimte gebruik van het participatieplatform Waddsup. Op die manier kunnen inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden wensen kenbaar maken. Waar het mogelijk is nemen we deze wensen mee in onze projecten. Ook evalueren we de participatiemomenten.

We voeren de Pilot 'Samen Beslissen Speelruimteplan' verder uit

In 2023 heeft de raad kaders meegegeven bij het nieuwe speelruimteplan. Met deze pilot wordt het Speelruimteplan opgesteld en vastgesteld door de samenleving. In 2025 voeren we dit verder uit.

We gaan door met het project behoud identiteit Plasweg

Op basis van een bestuursopdracht en plan van aanpak zorgen we voor een veilig en toekomstbestendige inrichting van de Plasweg. Dat doen we met behoud van de cultuurhistorische waarde van deze weg. De raad krijgt begin 2025 een voorstel over de uitvoeringskosten. Na het raadsbesluit start de gefaseerde uitvoering van het project.

Motie Levensbomenbos

We onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor een Levensbomenbos en de consequenties voor onder andere beheer en onderhoud.

We koppelen 8% van ons rioolsysteem af in deze collegeperiode

We treffen klimaatadaptieve maatregelen aan onze riool- en watervoorzieningen. Hierdoor verdwijnt minder regenwater in het riool. Deze maatregelen worden zo veel mogelijk meegenomen bij de integrale projecten.

We actualiseren de omgevingsvisie voor het thema water

Ons huidige waterplan loopt tot en met 31 december 2025. In 2025 actualiseren we de omgevingsvisie voor het thema water. We stellen een nieuw gemeentelijk waterplan op. Dat wordt verder uitgewerkt in een omgevingsprogramma. De uitvoeringskosten zijn de basis voor de hoogte van de rioolheffing.

We zetten in op een overgang naar Ledverlichting voor onze openbare verlichting in 2030

Voor de openbare verlichting gaan we verder met de overgang naar Ledverlichting.

Parkeren

We geven uitvoering aan het omgevingsprogramma Parkeren

We starten projecten op die voortvloeien uit het omgevingsprogramma parkeren.

Natuur en recreatie

We ontwikkelen natuur- en recreatiegebied Vredenburgzone

We voeren de aangepaste ontwikkelstrategie uit die staat in de gebiedsvisie voor natuur- en recreatiegebied Vredenburgzone. In 2025 ronden we de bestemmingsplanprocedures af en gaan we verder met de verwerving, planvorming en inrichting van verschillende deelgebieden.

We leggen een Ecolint aan op de Zuidplaslaan

Van de provincie ontvangen wij een subsidie voor de aanleg van een Ecolint aan de Zuidplaslaan. Dit betreft het beplanten van de berm en de oever met inheemse bloemen, oeverplanten, struiken en bomen om het leefgebied van enkele dier- en plantsoorten te verbeteren.

We werken samen met de Stuurgroep Bentwoud aan de ontwikkeling van het Bentwoud

In 2024 wordt het Uitvoeringsprogramma Bentwoud vastgesteld. Op basis hiervan wordt in 2025 een samenwerkingsovereenkomst opgesteld waarin de beheerkosten worden verdeeld over de verschillende partijen.

Afval

We leggen aan onze inwoners uit wat het nut is van goed afval scheiden

We informeren onze inwoners actief door de inzet van Schone Buurt Coaches als onderdeel van onze gedragsbeïnvloedingscampagne. Onze inwoners weten dan waarom zij afval scheiden en welke nieuwe producten ervan worden gemaakt.

We scheiden het afval op het Grondstoffenplein beter

Door bruikbare materialen uit het afval te halen, daalt de hoeveelheid (grof)huishoudelijk afval. Via onze gedragsbeïnvloedingscampagne vragen we meer aandacht voor het thuis voorscheiden van afval. Zo wordt het bezoek aan het Grondstoffenplein efficiënter. We zoeken samenwerking met de maakindustrie om materialen circulair in te zetten.

We gaan samen met Cyclus verder met de motie 'afval in bakken en niet in zakken'

De raad heeft in 2023 besloten dat PMD (plastic verpakkingen, metalen verpakkingen (blik) en drankpakken) wordt ingezameld met containers. In 2025 plaatsen we inzamelcontainers voor de hoogbouw.

We voeren ons plan van aanpak Zwerfafval en de gedragsbeïnvloedingscampagne uit

In het plan van aanpak Zwerfafval staat hoe we zwerfafval verder terug willen dringen. Ook in onze gedragsbeïnvloedingscampagne is er aandacht voor zwerfafval. Met de inzet van Schone Buurt Coaches worden inwoners actief opgezocht en geïnformeerd over waarom het belangrijk is de openbare ruimte schoon te houden. In de gedragsbeïnvloedingscampagne worden nieuw ontwikkelde middelen ingezet.

We onderzoeken de mogelijkheden van een demontagehal

Samen met Cyclus onderzoeken we de mogelijkheden van een demontagehal in de regio voor grof huishoudelijk afval. In grof huishoudelijk afval zit nog een groot deel bruikbare materialen. In een demontagehal wordt grof huishoudelijk afval uit elkaar gehaald en in schone stromen gescheiden. Dit materiaal wordt dan gebruikt voor het maken van nieuwe producten. Zo wordt minder verbrand.

Beleidsindicatoren

Afval

Indicator	Jaar	Eenheid	Waddinxveen	Midden-Holland
Fijn huishoudelijk restafval	2023	Kilogram (kg) per inwoner	111	NB
Scheidingspercentage van het ingezameld huishoudelijk afval	2023	Percentage	NB	NB

Indicator	Jaar	Eenheid	Waddinxveen	Midden-Holland
Grof huishoudelijk restafval per inwoner	2023	Kilogram (kg)	21	NB

Verbonden Partijen

Groenalliantie Midden Holland (hierna Groenalliantie)

Groenalliantie zet zich in voor het onderhoud en de ontwikkeling van natuur- en recreatiegebieden

Dit doet de Groenalliantie voor verschillende gemeenten. Voor gemeente Waddinxveen is de Groenalliantie verantwoordelijk voor het onderhoud en ontwikkeling van het Gouwebos en 't Weegje. Groenalliantie beschermt de belangen van natuur en recreatie en draagt positief bij aan maatschappelijke opgaven als bewegen, gezondheid, biodiversiteit, klimaatadaptatie en de energietransitie.

Groenalliantie krijgt de komende jaren minder inkomsten en moet vanaf 2026 andere keuzes maken

De provincie Zuid-Holland is per 1 januari 2018 uit de Groenalliantie gestapt. En ook uit alle andere provinciale natuur- recreatieschappen. Hoe de provinciale bijdrage voor het onderhoud er vanaf 2026 uit gaat zien is nog niet duidelijk. Er zijn gesprekken met de provincie over de manier waarop de provincie een structurele bijdrage blijft leveren aan het onderhoud van de gebieden van de Groenalliantie.

Cyclus N.V. (hierna Cyclus)

Cyclus haalt in Waddinxveen afval op en draagt zorgt voor de verwerking van afval en grondstoffen

We maken jaarlijks afspraken met Cyclus over inzamelen en verwerken van afval. Cyclus verzorgt het contact met inwoners en de communicatie rondom afvalinzameling. Ook adviseert Cyclus de gemeente over de manier van afvalinzameling. Samen met Cyclus werken we aan de doelen in het Uitvoeringsprogramma VANG Huishoudelijk Afval.

We geven uitvoering aan het Rijksprogramma 'Van Afval naar Grondstoffen' (VANG)

Pilots, nieuwe ontwikkelingen en successen uit andere gemeenten worden besproken met Cyclus. En bij gebleken geschiktheid samen met Cyclus uitgevoerd in Waddinxveen. We onderzoeken de mogelijkheden om onze grondstoffen zoveel als mogelijk circulair te maken en daarmee het recycling percentage omhoog te krijgen.

We moeten rekening houden met een stijging van de verbrandingsbelasting en de introductie van een CO2-tax op restafval

De verbrandingsbelasting en de CO2-tax worden geheven over de hoeveelheid restafval die we verbranden. Vanaf 2025 stijgt de hoogte van de verbrandingsbelasting. De CO2-tax houdt in dat de landelijke overheid uitstoot van koolstofdioxide gaat doorbelasten. Dit gebeurt op basis van een wettelijke maatregel aan restafval verwerkende verbrandingscentrales. Deze CO2-tax wordt zeer waarschijnlijk een-op-een doorbelast aan de gemeente. Dit zal dan op termijn leiden tot een verhoging van de afvalstoffenheffing.

Wat gaat het kosten

Financieel overzicht programma met toelichting

Programma 4	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bestaand beleid						
Lasten	-15.396	-17.738	-18.181	-18.327	-18.552	-18.720
Baten	9.285	10.419	10.725	10.855	10.927	11.006
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	-6.111	-7.319	-7.456	-7.471	-7.625	-7.715
Bestaand beleid						
Storting	-2.061					
Onttrekkingen	2.356	277	116	60	109	112
Nieuw beleid						
Storting						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	-5.816	-7.042	-7.340	-7.411	-7.515	-7.603

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Lagere lasten en baten wegen

Vanaf het jaar 2025 ramen we een € 273.000 lagere baat dan in het jaar 2024. In het jaar 2024 waren de baten voor aanleg extra glasvezel en degeneratiekosten eenmalig hoger geraamd. De degeneratievergoeding is de vergoeding die de gemeente ontvangt voor de vermindering van de levensduur van de verharding van een weg als gevolg van graafwerkzaamheden.

Vanaf 2025 zijn de lasten lager omdat er in 2024 eenmalig € 104.000 beschikbaar is gesteld voor behoud identiteit Plasweg.

Hogere baten openbaar groen

In 2025 zijn de baten van openbaar groen € 40.000 hoger dan 2024, omdat op 17 oktober 2023 de subsidieaanvraag voor een projectsubsidie Ecolint Zuidplasmaan bij de Provincie is aangevraagd en toegekend. Conform aanvraag wordt een Ecolint van 825 meter aan de Zuidplasmaan in Waddinxveen aangelegd.

Lagere lasten openbaar groen

In 2025 zijn de lasten voor openbaar groen € 238.000 lager dan in 2024, omdat er in 2024 eenmalig geld beschikbaar is gesteld voor project Pilot samen beslissen speelruimteplan (€ 38.000, dekking uit stelpost areaaluitbreiding) en het integraalplan natuurvisie en project visie natuur en recreatie (in totaal € 200.000)

Hogere lasten en baten riolering

Vanaf 2025 worden de energielasten € 100.000 hoger geraamd. Daarnaast stijgen de opbrengsten uit rioolheffing vanaf 2025 met € 342.000. De onttrekking aan de voorziening volgend uit de kostendeckendheid riolering is vanaf 2025 € 136.000 lager dan in 2024.

Hogere lasten en baten afval

Vanaf 2025 stijgen de kosten afvalverwerking met € 182.000. De opbrengsten uit afvalstoffenheffing nemen vanaf 2025 toe met € 439.000. De onttrekking aan de voorziening volgend uit de kostendeckendheid afvalstoffenheffing is in 2025 € 55.000 lager dan in 2024.

Hogere lasten als gevolg van indexatie

Vanaf 2025 zijn de lasten van programma 4 € 125.000 hoger als gevolg van de doorgevoerde loon- en prijsindexatie op de budgetten. Zie voor de gehanteerde uitgangspunten de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de financiële begroting.

Hogere lasten als gevolg van herverdeling van ambtelijke inzet

Vanaf 2025 zijn de lasten van programma 4 € 665.000 hoger als gevolg van de doorgevoerde herverdeling van ambtelijke inzet. Zie voor de gehanteerde uitgangspunten de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de financiële begroting.

Programma: Slagvaardige gemeente

5. Slagvaardige gemeente

Een toegankelijke en transparante gemeente

Inwoners voelen zich niet altijd gehoord of genoeg betrokken door de overheid. Ook voelen inwoners zich niet altijd veilig.

Wat willen we bereiken?

We willen heldere en transparante participatieprocessen

Voorwaarde voor goede samenlevingsparticipatie is dat de samenleving kan volgen wat de gemeente doet met haar inbreng. Vooraf moeten de kaders voor het participatieproces duidelijk zijn. Achteraf moet duidelijk zijn waarom de gemeente iets wel of niet doet. Wanneer participatie onderdeel is van een college- en/of raadsvoorstel, maken we de vooraf gestelde kaders en de achteraf genomen beslissingen ook duidelijk voor het college en/of de gemeenteraad.

We willen dat inwoners prettig kunnen wonen, werken en leven in Waddinxveen

Inwoners willen in een buurt of wijk wonen die schoon, veilig en levendig is. Het is belangrijk dat onze inwoners zich verantwoordelijk voelen voor de leefbaarheid van hun directe woonomgeving en we stimuleren en faciliteren een actieve bijdrage daaraan. Inwoners willen namelijk ook meer betrokken worden bij de aanpak van leefbaarheid.

We willen het veiligheidsgevoel van onze inwoners vergroten en overlast verminderen

Veiligheid is een basisvoorwaarde voor het welzijn van inwoners. En is continu aan verandering onderhevig. We hebben daarin naar de inwoners een stimulerende, faciliterende en ondersteunende rol. Die rol vullen wij onder andere door de inzet van boa's (buitengewoon opsporingsambtenaren). We willen dan ook dat inwoners ervaren dat de zichtbaarheid van de boa's is vergroot. Daarnaast willen wij voorkomen dat door criminele activiteiten de veiligheid en de leefbaarheid wordt aangetast.

We willen onze dienstverlening verbeteren

We willen dat onze inwoners contact krijgen met iemand die hen helpt. En dat ze niet verdwalen in de bureaucratie van de overheid. De overheid is namelijk niet altijd even toegankelijk. Soms lopen mensen vast in de wirwar van regels. Of ze maken mee dat overheden, domeinen of ketenpartners naar elkaar wijzen.

Ook moeten alle inwoners ons gemakkelijk en snel kunnen bereiken. En moeten ze eenvoudig zaken met ons kunnen afhandelen. We blijven oog houden voor mensen die moeite hebben met de digitalisering van de samenleving. Zoals mensen die niet zo goed met een computer of mobiele telefoon kunnen omgaan. Digitale diensten zijn namelijk niet voor iedereen te begrijpen. Door daar rekening mee te houden, sluiten we niemand uit en kan iedereen meedoen. We helpen inwoners bij het vinden van de juiste (digitale) weg.

Wat gaan we daarvoor doen in 2025?

Samenlevingsparticipatie

We hebben een kinderburgemeester en een kindercomité

Al vijf jaar heeft de gemeente een kinderburgemeester en sinds een jaar een snelgroeiend kindercomité. Dit comité wordt steeds belangrijker voor onze gemeente. Het kindercomité denkt mee over zaken die voor kinderen belangrijk zijn en komt met goede ideeën. We zien dat de betrokkenheid van kinderen groeit. Het is onze wens dat het kindercomité doorgroeit naar een kinderraad met de bevoegdheden die daarbij horen. Een kinderraad die namens alle Waddinxveense kinderen mee mag beslissen over voorstellen die voor hen belangrijk zijn. Samen met de kinderen maken we de gemeente beter voor iedereen!

We werken volgens ons participatiebeleid en onze participatieverordening

In 2024 heeft de raad het participatiebeleid en de participatieverordening vastgesteld. Hierin staat hoe de gemeente inwoners betreft bij beleid en projecten. Uitgangspunt is dat inwoners betrokken worden omdat zij hier thuis zijn en graag meewerken aan een mooie en fijne woon- en leefomgeving. Met de kennis en ervaring van inwoners streeft de gemeente naar een zo goed mogelijke resultaat.

Wijkregie

We gaan door met een gecoördineerde buurtgerichte aanpak in Waddinxveen Noord

Door deze aanpak verbeteren we met gerichte acties de leefbaarheid en sociale verbinding in de wijk. Dat doen we samen met onze inwoners en ketenpartners zoals woonconsulenten van Woonpartners, wijkagenten, jongerenwerk en maatschappelijk werk. De wijkregisseurs voeren hierop de regie. We beogen hiermee bij te dragen aan prettig wonen en leven in buurten in Noord.

We blijven bewonersinitiatieven op buurt- en wijkniveau aanmoedigen en faciliteren

We steunen Stichting Wijkwallet met subsidie om activiteiten te stimuleren die de sociale samenhang en de levendigheid in de buurten en wijken vergroten. We helpen initiatiefnemers de juiste wegen te vinden om hun initiatief uit te kunnen voeren. Soms met meer regie als dat nodig is, soms met duwtjes in de rug van initiatiefnemers.

Veiligheid

We werken in 2025 verder aan de volgende vier thema's

Veiligheid is een basisvoorwaarde voor prettig wonen en werken in Waddinxveen. We werken veel samen met partners zoals politie, brandweer, ondernemers, instellingen, Zorg- en Veiligheidshuis, Regionaal Informatie en Expertise Centrum, Veilig Thuis, meldpunt Zorg en Overlast en burgers. In 2024 is het integraal veiligheidsbeleid door de gemeenteraad vastgesteld. In 2025 richten we ons op het verder uitvoeren van het tweejaarlijks veiligheidsplan 2024/2025 met de onderwerpen:

- **Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit**
Onze samenleving wordt steeds meer digitaal en daarom vormt cybercrime een steeds grotere dreiging. We richten ons op het weerbaar maken van inwoners en kwetsbare doelgroepen tegen cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Dit doen we door middel van het geven van voorlichting en het leggen van contact met bestaande platforms, zoals het onderwijs, ondernemers en ouderen.
- **Zorg en Veiligheid**
In 2025 werken we verder aan meer grip krijgen op de onderwerpen binnen het thema Zorg en Veiligheid. Denk hierbij aan het versterken van de regierol van de gemeente, het verstevigen van onze informatiepositie en regionale bestuurlijke afstemming. Dit doen we door het vergroten van bewustzijn en signalering op de onderwerpen Huiselijk Geweld en Kindermishandeling en personen met onbegrepen gedrag. Daarbij ontwikkelen en versterken we de ketensamenwerking en de gerichte aanpak voor doelgroepen binnen het thema Zorg en Veiligheid. Verder brengen we verbeterpunten in kaart voor de aanpak nazorg ex-gedetineerden en bereiden we een effectieve aanpak van woonoverlast voor.
- **Georganiseerde ondermijnende criminaliteit**
In 2025 blijven we ons richten op het voorkomen van georganiseerde ondermijnende criminaliteitsactiviteiten. De kern van de aanpak van dit thema richt zich op het verstoren van criminele activiteiten, netwerken en samenwerkingsverbanden. Dit doen we in 2025 door gezamenlijke controles met ketenpartners uit te voeren en het bewustzijn rondom dit thema te vergroten. Denk hierbij aan een brede implementatie van de wet Bibob, zodat we voorkomen dat we ongewild criminele activiteiten faciliteren.
- **Jeugd en Veiligheid**
In 2025 richten we ons op problematische jeugd en jeugdoverlast. Dit doen we door het organiseren van voorlichting op scholen over diverse thema's, het verstevigen van ons structureel Jeugd- en veiligheidsoverleg en het ontwikkelen van (preventieve) aanpak/werkwijzen voor Jeugdoverlast. Hierin werken we nauw samen met scholen en maken we gebruik van de aanpak Dealbreakers.

Dienstverlening

We voeren ons beleid rondom dienstverlening verder uit

Daarbij maken we gebruik van het uitvoeringsplan dienstverlening 2024-2025. In dit plan staan 20 resultaten die we eind 2025 willen bereiken. Dienstverlening is niet alleen het leveren van producten maar vooral ook de manier waarop we deze dienstverlening vormgeven. Zo werken we samen aan het leren van klachten en het meer B1 maken van uitgaande brieven. Ook streven we ernaar om 80% van de binnenkomende vragen in één keer te beantwoorden. We proberen in de contacten met onze inwoners nét een stapje meer te doen dan de inwoner in eerste instantie van ons had verwacht.

We vangen de extra druk op de balie op

Ook in 2025 zullen er meer reisdocumenten worden aangevraagd dan in de voorgaande jaren, de zogenoemde paspoortpiek. Dat komt ten eerste door stijging van het aantal inwoners in Waddinxveen. Ten tweede is de geldigheidsduur van paspoorten in 2014 verlengd van 5 naar 10 jaar. Deze paspoorten worden vanaf 2024 vernieuwd.

Beleidsindicatoren

Openbare orde en veiligheid

Indicator	Jaar	Eenheid	Waddinxveen	Midden-Holland
Verwijzingen Halt	2023	per 1.000 jongeren	7	6
Winkeldiefstallen	2023	per 1.000 inwoners	1,4	2,2
Geweldsmisdrijven	2023	per 1.000 inwoners	2,4	3
Diefstallen uit woningen	2023	per 1.000 inwoners	0,8	1,3
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	2023	per 1.000 inwoners	2,8	3,9

Bron: Gemeenterapportage Halt 2023, www.waarstaatjegemeente.nl

Verbonden Partijen

Regio Midden-Holland

We werken samen met Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard en Zuidplas

Dat doen we op basis van een gemeenschappelijke regeling, het betreft een lichte netwerksamenwerking. We werken samen op de thema's:

- Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt;
- Verkeer en Vervoer;
- Ruimte en Wonen;
- Duurzaamheid;
- Cultuur (later toegevoegd als taak);

Het werk binnen de gemeenschappelijke regeling richt zich vooral op lobby en belangenbehartiging van de regio. Het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling heeft Berenschot en de Rijksuniversiteit Groningen gevraagd een onderzoek te doen naar het Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem in de regio Midden-Holland (2023). Op basis van een advies van Berenschot over de inrichting van de regionale samenwerking (2024) en zienswijzen van de raden is besloten de regionale slagkracht te vergroten. In 2025 wordt gewerkt op basis van drie regionale programma's rond mobiliteit, duurzame groei en economische vitaliteit. Hier wordt regionale formatie aan gekoppeld.

De samenwerking binnen het sociaal domein krijgt met ingang van 2025 vorm in een afzonderlijk Gemeenschappelijke Regeling, de Gemeenschappelijke Regeling Jeugd en Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) Midden-Holland. Dit is een robuuste samenwerking met een eigen openbaar lichaam. De besluitvorming hierover wordt in 2024 afgerond.

Veiligheidsregio Hollands-Midden (VRHM)

Bescherming van onze inwoners tegen rampen en crises blijft belangrijk

Op basis van de Wet Veiligheidsregio's (Wvr) maken we onderdeel uit van de Veiligheidsregio Hollands-Midden (VRHM). Het doel van de wet is het realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie. Deze organisatie levert de brandweerbijstand, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing onder één regionale bestuurlijke regie. De belangrijkste taak van de VRHM is het beschermen van de inwoners tegen de risico's van rampen en crises.

De Wvr schrijft voor dat het bestuur van de Veiligheidsregio ten minste éénmaal in de vier jaar een beleidsplan vaststelt.

De opgaven waar de Veiligheidsregio in 2025 verder aan gaat werken zijn:

- Het staan voor hun rol als deskundig partner en adviseur in (fysieke) veiligheid;
- Het verder bouwen aan een moderne en daadkrachtige hulpverlenings- en crisisorganisatie;
- Het tonen van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid;
- Het werken aan een wendbare organisatie die is ingericht op veranderende en complexere opgaven.

Wat gaat het kosten

Financieel overzicht programma met toelichting

Programma 5	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bestaand beleid						
Lasten	-9.365	-11.330	-8.606	-7.999	-7.979	-7.971
Baten	5.992	4.638	926	807	807	807
Nieuw beleid						
Lasten			-118	-118	-118	-118
Baten						
Saldo voor bestemming	-3.373	-6.692	-7.799	-7.310	-7.290	-7.282
Bestaand beleid						
Storting	-3.280					
Onttrekkingen		308	707			
Nieuw beleid						
Storting						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	-6.652	-6.384	-7.092	-7.310	-7.290	-7.282

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Hogere lasten Bestuurlijke samenwerking

Vanaf 2025 zijn de lasten € 68.000 hoger als gevolg van een verhoging van de contributie van Vereniging Nederlandse Gemeenten en de bijdrage aan fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering.

Hogere lasten Bestuurlijke samenwerking

In eerste aanzet heeft de raad zich op 11 oktober 2023 positief uitgesproken over het verstevigen van het regiobureau Midden-Holland om zo de regionale slagkracht te vergroten. Toegezegd is dat een vervolgvorstel zou volgen voor 2024. Om profijt te hebben van een uitgebreid regiobureau is langer commitment nodig vanuit de deelnemende gemeenten. Vanaf 2025 is hiervoor € 113.000 geraamd.

Hogere lasten samenlevingsparticipatie

In voorgaande jaren werd de Sinterklaasintocht georganiseerd en gefinancierd door de Waddinxveense ondernemers. Ondanks het feit dat ondernemers de intocht financierden is de perceptie onder de Waddinxveense inwoners dat de gemeente Waddinxveen dit betaalt. Een onjuiste aanname. De ondernemers hebben het verzoek geuit aan de gemeente om een deel van de financiering van de intocht op zich te nemen. Hiertoe wordt vanaf 2025 een bedrag van € 5.000 geraamd.

Hogere lasten ten behoeve van organisatie-ontwikkeling

In 2025 zijn de projectkosten ten behoeve van de organisatieontwikkeling Waddinxveen € 400.000 hoger dan in 2024 geraamd. Ter dekking van deze kosten is een onttrekking uit de bestemmingsreserve organisatie-ontwikkeling geraamd.

Hogere lasten en baten persoonsdocumenten

In 2025 zijn de lasten € 41.000 hoger en de baten € 129.000 hoger dan in 2024 vanwege een stijging in het aantal van de aanvragen van de rijbewijzen en reisdocumenten. In 2014 is de geldigheidsduur van deze documenten aangepast van 5 naar 10 jaar. Vanaf 2024 verlopen de eerste documenten met 10-jarige geldigheid.

Hogere lasten veiligheid

De bijdrage aan de Veiligheidsregio Hollands-Midden is vanaf 2025 € 221.000 hoger dan in 2024.

Hogere baten veiligheid

Vanaf 2025 zijn de baten € 32.000 hoger dan in 2024 vanwege een stijging van de huurinkomsten van de brandweerkazerne.

Hogere lasten als gevolg van indexatie

Vanaf 2025 zijn de lasten van programma 5 € 31.000 hoger als gevolg van de doorgevoerde loon- en prijsindexatie op de budgetten. Zie voor de gehanteerde uitgangspunten de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de financiële begroting.

Hogere lasten als gevolg van herverdeling van ambtelijke inzet

Vanaf 2025 zijn de lasten van programma 5 € 351.000 hoger als gevolg van de doorgevoerde herverdeling van ambtelijke inzet. Zie voor de gehanteerde uitgangspunten de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de financiële begroting.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

6. Overige algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Een solide en gedegen financieel beleid om blijvend te kunnen investeren in goede voorzieningen

In dit deel van de Programmabegroting staan de onderwerpen die niet in andere programma's zijn opgenomen.

Onderstaande tabel geeft het financieel overzicht van het programma weer. De opbouw van de bedragen wordt in de teksten hieronder per onderdeel toegelicht.

Financieel overzicht programma

Programma 6	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bestaand beleid						
Lasten	-14.752	-18.017	-17.025	-16.819	-16.675	-17.030
Baten	70.917	77.340	79.629	76.717	77.077	77.083
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	56.165	59.324	62.604	59.898	60.403	60.052
Bestaand beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen						
Nieuw beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	56.165	59.324	62.604	59.898	60.403	60.052

Bedragen x € 1.000

Lokale heffingen

De lokale heffingen zijn de onroerendezaakbelasting en de toeristenbelasting. De besteding hiervan is niet toe te wijzen aan een bepaald onderdeel in de begroting. Een uitleg van deze heffingen staat in Paragraaf 1 Lokale heffingen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Jaar	Eenheid	Waddinxveen	Midden-Holland
Gemiddelde WOZ-waarde	2023	maal 1.000 euro	€ 372	€ 375
Gemeentelijke woonlasten Eenpersoonshuishouden	2024	euro	€ 966	€ 1.091
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	2024	euro	€ 992	€ 1.152

Verbonden Partijen

Belastingssamenwerking Gouwe Rijnland

De Belastingssamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR) zorgt ervoor dat we onze belastingen betaald krijgen. De BSGR regelt de heffing en invordering van alle lokale belastingen en de meeste retributies. De BSGR doet dit zoveel mogelijk geautomatiseerd. Bezwaren worden zo eenvoudig mogelijk afgewikkeld. De BSGR heeft hiermee een hoge kwaliteit en service tegen lage kosten.

Financieel overzicht met toelichting

Programma 6.1 Lokale heffingen	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bestaand beleid						
Lasten	-509	-527	-532	-532	-532	-532
Baten	9.785	10.245	10.958	10.958	10.958	10.958
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	9.276	9.718	10.426	10.426	10.426	10.426
Bestaand beleid						
Storting						
Onttrekking						
Nieuw beleid						
Storting						
Onttrekking						
Saldo na bestemming	9.276	9.718	10.426	10.426	10.426	10.426

Bedragen x € 1.000

Toelichting

De deelnemersbijdrage aan de BSGR is vanaf 2025 € 5.000 hoger.

Algemene uitkering

Met de algemene uitkering krijgen gemeenten geld uit het gemeentefonds van het Rijk. Hiermee kunnen we een deel van onze lasten betalen. Gemeenten bepalen zelf waar ze dit geld aan besteden. Hoeveel geld gemeenten via de algemene uitkering uit het gemeentefonds krijgen, hangt af van diverse kenmerken en de belastingcapaciteit. De belastingcapaciteit geeft aan hoeveel belasting een gemeente jaarlijks kan innen. Dit wordt bepaald door de totale WOZ-waarde (waardering onroerende zaken-waarde) van alle woningen en niet-woningen in de gemeente. Naast de algemene uitkering ontvangen we ook integratie- of decentralisatie- of specifieke uitkeringen.

Gemeenten ontvangen op drie tijdstippen in het jaar informatie over de gemeentefondsuitkeringen in een circulaire:

- In mei op basis van de Voorjaarsnota;
- In september op basis van de Miljoenennota;
- In december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota.

De circularis bevatten ook actuele informatie die op een later tijdstip in de rijksbegroting wordt verwerkt. De mededelingen in de circularis zijn steeds onder het voorbehoud van parlementaire goedkeuring.

In deze begroting zijn de gevolgen van de Meicirculaire 2024 verwerkt.

Financieel overzicht met toelichting

Programma 6.2 Algemene Uitkering	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bestaand beleid						
Lasten						
Baten	58.694	63.602	65.866	62.343	62.578	62.728
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	58.694	63.602	65.866	62.343	62.578	62.728
Bestaand beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen						
Nieuw beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	58.694	63.602	65.866	62.343	62.578	62.728

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Meicirculaire

De ramingen van de baten algemene uitkering hebben we gebaseerd op de Meicirculaire 2024 en de op dat moment bekende areaal gegevens. Dit is inclusief onze verwachting van het aantal woningen en het aantal inwoners op 1 januari 2025. Over de gevolgen van deze circulaire voor de begrotingsjaren 2024 – 2028 hebben we de raad in juli 2024 met een memo geïnformeerd.

Gerealiseerde ruimte onder het BCF (BTW Compensatie Fonds)-plafond

Met de toezichthouder is afgesproken dat de laatst gerealiseerde ruimte onder het BCF-plafond als structurele baat mag worden meegenomen in de begroting en meerjarenraming. Deze gerealiseerde ruimte is bekendgemaakt in de Meicirculaire 2024 en is dus de definitieve afrekening van de ruimte onder het BCF-plafond van het jaar 2023. Voor gemeente Waddinxveen was dit een bedrag van € 874.000. Voorzichtigheidshalve wordt een bedrag van € 460.000 in de begroting opgenomen. Dit bedrag is als structurele baat verwerkt in de raming van de algemene uitkering.

Treasury inclusief aandelen en dividend

In Paragraaf 4 – Financiering van deze begroting geven we uitleg over het rentebeleid. Dit rentebeleid staat in de Notities Grondexploitaties 2016 en Rente 2017 van de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). Het rentebeleid voor de Gemeente Waddinxveen is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Waddinxveen 2017. Vanaf 2017 komen op de exploitatie in de gemeente Waddinxveen alleen nog rentelasten voor op rente die gaat over het vreemd vermogen en de rente van de Reserve bovenwijkse voorzieningen. Een goed beeld over de ontwikkeling van de financieringsbehoefte is hierbij noodzakelijk. Dit beeld krijgen we uit de ontwikkeling van de meerjarige uitgaande en inkomende kasstromen.

De renteomslag zoals deze in paragraaf 4.2 van de Paragraaf 4 - Financiering is opgenomen heeft in dit onderdeel van de begroting zijn weerslag. Het saldo van dit onderdeel van de begroting heeft betrekking op het 'Renteresultaat op het taakveld Treasury' inclusief aandelen en dividend.

We bezitten aandelen in de BNG Bank N.V., Oasen N.V. en Cyclus N.V. Ook hebben we deelnemingen in de Commanditair BV Triangel, de GEM Triangel Beheer BV en de GEM CV Park Triangel.

Verbonden Partijen

BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) Bank N.V.

De BNG is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang

De BNG loopt een klein risico bij het geven van leningen. Dit komt omdat:

- Gemeenten, provincies en de Staat eigenaar zijn van deze bank;
- De statuten bepalen dat er een kleine groep van klanten is.

De BNG voegt de verschillende vragen van klanten samen tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide onderdelen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen. Het dividend in 2021 bedroeg € 2,28 per aandeel.

Oasen N.V.

Oasen N.V. is een drinkwaterbedrijf met een maatschappelijke taak

Door verbetering en innovatie wil Oasen een betere kwaliteit leveren. Beter drinkwater, een beter transportsysteem en beter contact met klanten. Schoon drinkwater is belangrijk voor onze inwoners.

Cyclus N.V.

Een toelichting op deze verbonden partij staat in Programma 4 Aantrekkelijke gemeente.

GEM CV Park Triangel

Een toelichting op deze verbonden partij staat in Programma 3 Groeiende gemeente.

Financieel overzicht met toelichting

Programma 6.3 Treasury	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bestaand beleid						
Lasten	-1.767	-2.774	-2.632	-2.890	-2.798	-2.962
Baten	2.105	3.493	2.805	3.416	3.541	3.396
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	338	719	174	526	743	435
Bestaand beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen						
Nieuw beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	338	719	174	526	743	435

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Renteresultaat (budgettair neutraal)

De renteomslag zoals deze in Paragraaf 4 – Financiering onder 4.2 is opgenomen heeft in dit onderdeel van de begroting zijn weerslag. De rekenrente voor 2025 is ongewijzigd op 1,5% vastgesteld. In de begroting 2025 is ook rekening gehouden met de lasten die voortvloeien uit het aantrekken van nieuwe langlopende financieringsmiddelen in verband met het grote investeringsvolume.

Stelpost rente vreemd vermogen

Elk jaar bij de jaarrekening constateren we dat er een aanzienlijk bedrag aan geplande investeringskredieten niet is uitgegeven. Bij de jaarrekening 2023 bedroeg de boeggolf aan investeringen waarvan werd voorgesteld om deze over te hevelen naar 2024 € 31 miljoen.

In de liquiditeitsprognose wordt er wel rekening mee gehouden dat de investeringen zullen worden gedaan. Al dan niet fictief worden hier langlopende geldleningen voor aangetrokken om deze investeringen te bekostigen. De actuele rente bedraagt 3,2% op jaarbasis.

Het wordt realistisch geacht om, als gevolg van planningsoptimisme, rekening te houden met een structurele boeggolf van investeringen van € 10 miljoen en een rente van 3,2%. Vanaf het jaar 2025 wordt een negatieve stelpost ter hoogte van € 320.000 per jaar in de begroting opgenomen.

Overige algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Financieel overzicht met toelichting

Programma 6.4 Overige algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bestaand beleid						
Lasten	-528	-357	-454	-454	-454	-454
Baten	42					
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	-486	-357	-454	-454	-454	-454
Bestaand beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen						
Nieuw beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	-486	-357	-454	-454	-454	-454

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Voor een toelichting op het nieuw beleid en beleidskeuzes, inclusief financiële gevolgen, verwijzen we naar de betreffende onderdelen van de begroting. Hieronder worden de lasten 2025 specifiek toegelicht omdat vergelijken met 2024 geen informatieve waarde heeft.

Stelpost kantoorkosten

De stelpost voor kantoorkosten bedraagt vanaf 2025 € 130.000 per jaar.

Stelpost onvoorzien

Deze stelpost is met ingang van 2020 gesteld op € 1 per jaar.

Stelpost garantiebanen

De stelpost garantiebanen bedraagt vanaf 2025 € 206.400 per jaar.

Overhead

De definitie van overhead in het Besluit Begroting en Verantwoording is duidelijker gemaakt en moet voor de vergelijkbaarheid afzonderlijk zichtbaar worden gemaakt. Overhead is "het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces". De kosten van overhead bestaan uit kosten voor personeel, huisvesting, ICT (informatie- en communicatietechnologie) en verbonden partijen die overheadtaken uitvoeren.

In een apart hoofdstuk van de begroting en jaarrekening staan alle bedrijfskosten verzameld op het taakveld overhead. Het is niet mogelijk deze kosten direct toe te rekenen aan een programma.

De totale kosten voor overhead in de jaren 2025-2028 zijn begroot op:

	2025	2026	2027	2028
Totale overhead	-15.168	-14.704	-14.331	-14.523

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Investerings, grondbedrijf en groot onderhoud

Aan investeringen, het grondbedrijf en groot onderhoud dat ten laste komt van een voorziening (beheerplannen) is een deel van de overhead toegerekend. In dit hoofdstuk staan de kosten vermeld die worden toegerekend aan deze producten.

De toerekening van overhead vindt plaats door overheadtoeslag op het aantal direct productieve uren dat aan de producten wordt besteed. De berekening is de totale begrote kosten van overhead gedeeld door het aantal begrote productieve uren voor besteding van externe producten. Het tarief uit deze berekening is vermenigvuldigd met het aantal begrote uren voor de specifieke producten waarvoor toerekening nog mogelijk is. Hieruit komen bedragen die aan de producten zijn toegerekend.

Het gaat hierbij om de volgende bedragen:

Overhead toegerekend aan beheerplannen, investeringen en het grondbedrijf	2025	2026	2027	2028
Groot onderhoud ten laste van voorziening/ Investerings	-1.020	-1.020	-1.020	-1.020
Investerings	-	-	-	-
Grondbedrijf	-756	-756	-756	-756
Totaal	-1.776	-1.776	-1.776	-1.776

Bedragen x € 1.000

Na aftrek van de overhead, die wordt toegerekend aan de hierboven genoemde producten, blijven onderstaande begrote bedragen over op het taakveld overhead. Dit is de overhead die in de betreffende jaren ten laste komt van de exploitatie van de algemene dienst.

Programma 6.5 Overhead	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bestaand beleid						
Lasten	-11.929	-14.344	-13.392	-12.928	-12.875	-13.067
Baten	290					
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	-11.639	-14.344	-13.392	-12.928	-12.875	-13.067
Bestaand beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen						
Nieuw beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	-11.639	-14.344	-13.392	-12.928	-12.875	-13.067

Bedragen x € 1.000

Producten met een kostendeekkende heffing

De inkomsten uit de rioolheffing, afvalstoffenheffing en begraafrechten mogen de kosten die voor deze producten gemaakt worden maximaal voor honderd procent dekken. De kosten van overhead mogen bij de berekening van de kostendeekkendheid meegenomen worden. Voor de berekening van overhead die wordt meegerekend als kosten van de genoemde producten gebruiken we dezelfde methodiek die eerder is beschreven voor investeringen, het grondbedrijf en groot onderhoud.

Dit geeft de volgende kosten van overhead voor kostendeekkende producten:

Overheadkosten kostendeekkende producten	2025	2026	2027	2028
Rioolheffing	-442	-442	-442	-442
Afvalstoffenheffing	-336	-336	-336	-336
Begraafrechten	-118	-118	-118	-118
Totaal	-896	-896	-896	-896

Bedragen x € 1.000

Indicatoren

Indicator	Jaar	Eenheid	Waddinxveen
Formatie	2025	Fte (fulltime-equivalent) per 1.000 inwoners	7,8
Bezetting	2025	Fte (fulltime-equivalent) per 1.000 inwoners	6,4
Apparaatskosten	2025	kosten per inwoner	€ 741
Externe Inhuur	2025	% van totale kosten personeel	8,1%
Overhead	2025	% van totale lasten	10,4%

Toelichting

De formatie is gebaseerd op de streefformatie voor 2025, inclusief de voorgestelde uitbreiding van 32 fte (fulltime-equivalent).

De bezetting is bepaald op basis van het aantal fte in dienst op 31/8/2024. Het verschil met de formatie betreft (potentiële) vacatureruimte.

De apparaatskosten betreft de begrote kosten 2025.

De externe inhuur (inclusief begrote inhuur grondexploitatie en garantiebannen) is bepaald op basis van bestaande verplichtingen en plannen. Ontwikkelingen in de loop van 2025 (zoals moeilijk vervulbare vacatures, langdurig verzuim en nieuwe taken/projecten) zullen er waarschijnlijk bij de realisatie toe leiden dat de externe inhuur hoger uit zal pakken.

Overhead is bepaald op basis van de begrote kosten 2025.

Verbonden Partijen

Streekarchief Midden-Holland (SAMH)

Het Streekarchief Midden-Holland is werkzaam als het historisch documentatiecentrum voor de aangesloten gemeenten. Het streekarchief verleent een complete dienst bij het opvragen van informatie voor inwoners en andere belangstellenden. De Programmabegroting 2025 - 2028 van Streekarchief Midden-Holland heeft een tweetal speerpunten: het duurzaam bewaren van de digitale overheidsinformatie en het e-depot vergroten met de digitale dienstverlening aan burger en deelnemende gemeentes.

Wet Vennootschapsbelasting (Vpb)

Vanaf 1 januari 2016 is de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheden ingevoerd. De Vpb-last wordt verwacht vanuit de grondbedrijfsfunctie.

Financieel overzicht met toelichting

Programma 6.6 Vennootschapsbelasting	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bestaand beleid						
Lasten	-18	-15	-15	-15	-15	-15
Baten						
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	-18	-15	-15	-15	-15	-15
Bestaand beleid						
Storting						
Onttrekkingen						
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo na bestemming	-18	-15	-15	-15	-15	-15

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Op basis van de huidige berekeningen zal er naar verwachting in de jaren 2025-2028 nagenoeg geen vennootschapsbelasting worden betaald.

Paragrafen

Paragraaf 1 Lokale heffingen

1.1 Inleiding

Nederland heeft zich gebonden aan het Europees Handvest voor Lokale autonomie. Hierin is bepaald, dat lokale overheden ten minste voor een deel van hun inkomsten dienen te beschikken over een eigen belastinggebied. Dit belastinggebied wordt gevormd door heffingen die een belangrijk onderdeel vormen van de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente zoals de onroerendezaakbelasting en de toeristenbelasting. En uitheffingen die een belangrijk onderdeel vormen van de specifieke dekkingsmiddelen van de gemeente zoals de afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges.

De “Paragraaf lokale heffingen” bevat de beleidsvoornemens voor de lokale heffingen. Ook staan hier de hoofdlijnen van de diverse belastingen en heffingen met een toelichting op de opbouw van heffingen die maximaal kostendekkend mogen zijn. Daarnaast geven we een duiding van de lokale lastendruk en een beschrijving van het kwijscheldingsbeleid.

De in deze paragraaf opgenomen opbrengsten betreffen ramingen, vaststelling van de definitieve tarieven vindt plaats in de raadsvergadering van december 2024.

1.2 Beleidskaders

Voor de lokale heffingen zijn onder andere de volgende onderwerpen van belang:

- druk van de lokale belastingen en heffingen;
- kostendekkendheid en
- kwijscheldingsbeleid.

1.3 Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

In dit onderdeel worden de geraamde opbrengsten van de onroerendezaakbelastingen, de toeristenbelasting, de precariobelasting, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de begraafrechten toegelicht. Daarnaast wordt gekeken naar de kostendekkendheid van de heffingen en leges waarop dit van toepassing is. Dit is opgenomen in verband met de vernieuwing van het Besluit Begroting en Verantwoording.

Kostendekkendheid leges

Sinds 1 januari 2013 streven we naar een kostendekkingsgraad van 99% per leges titel. Uit de tabellen bij onderdeel 1.3.4 blijkt dat dit niet volledig wordt gerealiseerd. Dit heeft onder andere te maken met de tarieven van persoonsdocumenten. Deze tarieven worden vastgesteld door het Rijk.

Toerekening kosten straatreiniging

In 2020 is het Gemeentelijk Riolerings Plan geactualiseerd, dit heet hierna Gemeentelijk Waterplan (GWP) op basis van dit plan is de toerekening van kosten straatreiniging geactualiseerd. Van straatvegen wordt 50% naar riolering en 50% naar de afval doorbelast. De kosten voor verzorgend onderhoud wegen wordt gelijkmatig verdeeld tussen riolering, afval, wegen en groen.

1.3.1 Precariobelasting

Precariobelasting op ondergrondse kabels en leidingen

De precariobelasting op ondergrondse kabels en leidingen van nutsbedrijven is sinds 1 juli 2017 afgeschaft.

Voor gemeenten die op 10 februari 2016 een verordening met tarief hadden vastgesteld voor de precariobelasting op kabels en leidingen gold een overgangstermijn tot 1 januari 2022. Zo konden gemeenten in deze periode de effecten van de inkomstenderving opvangen. Wij voldoen hieraan. Onder de overgangsregeling van 5 jaar kon een gemeente maximaal heffen naar het tarief zoals dat gold op 10 februari 2016, de datum waarop het wetsvoorstel voor afschaffing van de precariobelasting is aangekondigd.

De gemeente Waddinxveen hief deze precariobelasting in volledige vorm tot en met het begrotingsjaar 2021. Sinds 2022 valt in de periode 2022-2026 de reservering cumulatief vrij dalend met 10%. In 2025 valt 20% vrij aflopend naar 10% in 2026.

1.3.2 Onroerendezaakbelastingen (OZB) en toeristenbelasting

Het volgende overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de opbrengsten onroerendezaakbelastingen:

	2024	2025	2026	2027	2028
Woningen eigenaren	4.719	5.106	5.106	5.106	5.106
Niet-woningen gebruikers	2.284	2.515	2.515	2.515	2.515
Niet-woningen eigenaren	3.209	3.303	3.303	3.303	3.303
Totaal	10.212	10.924	10.924	10.924	10.924

Bedragen x € 1.000

De Waddinxveense ondernemersverenigingen werken mee aan het ondernemersfonds. Met ingang van het begrotingsjaar 2023 is er een extra opslag op de OZB niet woningen opgenomen. De opslag bedraagt € 30 per € 100.000 WOZ-waarde.

De opbrengsten Onroerendezaakbelastingen en de gevolgen voor de algemene uitkering wijzigen in 2025 ten opzichte van 2024. De actualisatie van 2024 en de gevolgen voor 2025 en verder zijn meegenomen in de 1e Bestuursrapportage 2024. Daarnaast is voor de jaren 2025 t/m 2028 het tarief met 3,2% geïndexeerd. Voorts is, in verband met de verwachte areaaluitbreiding in 2024, vanaf het jaar 2025 de opbrengst Onroerendezaakbelastingen niet-woningen met € 200.000 verhoogd.

Het tarief voor de toeristenbelasting in Waddinxveen wordt met ingang van 2025 geïndexeerd met 3,2%, met ingang van 2025 bedraagt het tarief € 1,03 per persoon per overnachting. We blijven daarmee onder het landelijk gemiddelde van € 3,07 en hebben in de regio het laagste tarief.

1.3.3 Heffingen die onderdeel vormen van de specifieke dekkingsmiddelen

De Gemeente Waddinxveen heeft als uitgangspunt dat de tarieven voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en begraafrechten 100% kostendekkend dienen te zijn. Indien deze tarieven al 100% kostendekkend zijn, worden de tarieven niet automatisch gecorrigeerd voor inflatie. Dit is op grond van de Gemeentewet niet toegestaan. De tarieven afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn inclusief compensabele BTW op de kosten van derden.

Om schoksgewijze tariefsaanpassing over de jaren te voorkomen zijn voor de heffingen die onderdeel uitmaken van de specifieke dekkingsmiddelen egalisatievoorzieningen in het leven geroepen. Overhead wordt door de vernieuwing van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) met ingang van 2017 niet meer doorbelast naar externe producten. Dit mag voor de heffingen nog wel extracomptabel als last worden meegerekend bij de berekening van de kostendekkendheid.

1.3.3.1 Afvalstoffenheffing

We monitoren de effecten van de ingezette activiteiten. En sturen bij, om de afname van de hoeveelheid afval en de overlast van afvaldumpingen te maximaliseren. We starten samen met andere aandeelhoudende gemeenten een demontagehal. Om nog meer waardevolle grondstoffen uit grof huishoudelijk afval te halen.

We beheren het nieuwe contract dat is afgesloten met Cyclus N.V. Het nieuwe contract is de basis voor de Dienstverleningsovereenkomst 2025. De kosten van het DVO (dienstverleningsovereenkomst) stijgen ten opzichte van 2024 met € 140.000. Dit wordt veroorzaakt door marktwerking, gevolgen van de wijziging van de CAO van medewerkers Cyclus N.V. Ook zal Cyclus overgaan op een milieuvriendelijke brandstof voor brandstof aangedreven voertuigen. De extra kosten worden gedekt uit de egalisatiereserve en de indexatie van het vaste en variabele tarief van de afvalstoffenheffing. De definitieve hoogte van de afvalstoffenheffing wordt in december vastgesteld. Het vaste en variabele tarief afvalstoffenheffing is geïndexeerd met 3,2%.

Het volgende overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de begrote opbrengsten:

	2024	2025	2026	2027	2028
Afvalstoffenheffing	5.341	5.780	5.780	5.780	5.780
Totaal	5.341	5.780	5.780	5.780	5.780

Bedragen x € 1.000

De berekening van de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing ziet er voor 2025 als volgt uit:

Berekening van kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing	
Kosten afvalverwerking inclusief omslagrente	-5.136
Inkomsten afvalverwerking exclusief heffingen	380
Netto kosten afvalverwerking	-4.756
Toe te rekenen kosten afvalverwerking:	
Overhead	-176
BTW	-872
Totale kosten afvalverwerking	-5.804
Opbrengst afvalstoffenheffing	5.780
Onttrekking aan de egalisatievoorziening tarieven afvalstoffenheffing	24
Totale opbrengst afvalverwerking	5.804
Dekkingspercentage	100%

Bedragen x € 1.000

Het verwachte verloop van de egalisatievoorziening is als volgt begroot:

	2024	2025	2026	2027	2028
Verwachte stand Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing per 31-12	466	442	418	394	369

Bedragen x € 1.000

1.3.3.2 Rioolheffing

In 2020 is het Gemeentelijk waterplan 2021-2025 door de raad vastgesteld. Hierin is de ontwikkeling van het tarief opgenomen.

Het volgende overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de begrote opbrengsten:	2024	2025	2026	2027	2028
Rioolheffing	3.275	3.618	3.618	3.618	3.618
Totaal	3.275	3.618	3.618	3.618	3.618

Bedragen x € 1.000

De berekening van de kostendekkendheid van de rioolheffing ziet er voor 2025 als volgt uit:

Berekening van kostendekkendheid van de rioolheffing	
Kosten rioleringstaak inclusief omslagrente	-2.969
Inkomsten rioleringstaak exclusief heffingen	2
Netto kosten rioleringstaak	-2.967
Toe te rekenen kosten rioleringstaak:	
Overhead	-403
BTW	-406
Totale kosten rioleringstaak	-3.776
Rioolheffing	3.618
Onttrekking aan de egalisatievoorziening tarieven rioolrechten	158
Totale opbrengst rioolheffing	3.776
Dekkingspercentage	100%

Bedragen x € 1.000

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de rioolheffing niet volledig kostendekkend is, het dekkingspercentage is 95.8%. Het verschil wordt onttrokken aan de egalisatievoorziening tarieven rioolrechten.

	2024	2025	2026	2027	2028
Verwachte stand Egalisatievoorziening tarieven rioolrechten per 31-12	1.737	1.579	1.244	836	351

Bedragen x € 1.000

1.3.3.3 Begraafrechten

In januari 2022 is het beheerplan begraafplaatsen 2022-2026 vastgesteld. De opbrengsten/tarieven van de begraafrechten blijven in 2025 op het niveau van 2024.

Het volgende overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de begrote opbrengsten:

	2024	2025	2026	2027	2028
Begraafrechten	373	381	388	388	388
Totaal	373	381	388	388	388

Bedragen x € 1.000

De berekening van de kostendekkendheid van de begraafrechten ziet er voor 2025 als volgt uit:

Berekening van kostendekkendheid van de begraafrechten	
Kosten begraafplaats inclusief omslagrente	-328
Inkomsten begraafplaats exclusief heffingen	-
Netto kosten begraafplaats	-328
Toe te rekenen kosten begraafplaats:	
Overhead	-118
Totale kosten begraafplaats	-446
Begraafrechten	381
Onttrekking aan de egalisatievoorziening begraafplaatsen	65
Totale opbrengst begraafplaats	446
Dekkingspercentage	100%

Bedragen x € 1.000

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de begraafrechten niet volledig kostendekkend zijn, het dekkingspercentage is 85,4%. Het verschil wordt onttrokken aan de egalisatievoorziening begraafplaatsen.

Het verloop van de egalisatievoorziening ziet er als volgt uit:

	2024	2025	2026	2027	2028
Verwachte stand Egalisatievoorziening begraafplaatsen per 31-12	294	229	158	87	17

Bedragen x € 1.000

1.3.4 Leges

De begrote kostendekkendheid van de leges is als volgt:

Kostendekkendheid van leges Titel I			
Hoofdstuk	Lasten	Baten	Kostendekking %
Huwelijk	-40.009	33.382	83,44%
Persoonsdocumenten	-518.951	525.445	101,25%
Verstrekingen en Nasporingen	-19.543	22.228	137,39%
Handel en (APV-)vergunningen	-3.939	2.232	56,66%
Telecommunicatie	-46.640	53.200	114,07%
Verkeer en vervoer	-21.547	5.500	25,52%
Rioolaansluiting	- 2.010	2.646	131,64%
Totaal	-652.639	644.633	98,77%

Kostendekkendheid van leges Titel II			
Hoofdstuk	Lasten	Baten	Kostendekking %
Bouwvergunningen	-1.812.615	1.812.615	100,00%
Totaal	-1.812.615	1.812.615	100,00%

Kostendekkendheid van leges Titel III			
Hoofdstuk	Lasten	Baten	Kostendekking %
Horeca	-2.427	2.480	102,18%
Organiseren evenementen of markten	-7.915	5.355	67,65%
Totaal	-10.342	7.835	75,76%

Bedragen X € 1.000

1.4 Kwijtscheldingsbeleid

Voor de beoordeling van een verzoek tot kwijtschelding is de betalingscapaciteit bepalend. Onder betalingscapaciteit wordt verstaan: het positieve verschil tussen het netto-besteedbare inkomen en de door het Rijk genormeerde kosten van bestaan. Het netto-besteedbare inkomen is het inkomen dat resteert na de betaling van de huur (na aftrek van huurtoeslag) en de premie voor de ziektekostenverzekering. De genormeerde kosten van bestaan bedragen volgens het rijk 90% van de bijstandsuitkering. Het staat de gemeente vrij dit percentage te verhogen tot 100%. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat van een bijstandsuitkering geen gemeentelijke belastingen betaald kunnen worden. In Waddinxveen hebben we dit, net als in het overgrote deel van de andere gemeenten in Nederland, toegepast.

Als bij de beoordeling van een kwijtscheldingsverzoek blijkt dat belastingplichtige niet beschikt over betalingscapaciteit, wordt kwijtschelding verleend. Kwijtschelding kan worden aangevraagd voor afvalstoffenheffing. Voor kwijtscheldingen hebben we een structureel bedrag van € 170.000 opgenomen.

1.5 Lokale lastendruk

We streven naar de laagste woonlasten in de regio Midden-Holland. We indexeren de opbrengsten onroerendezaakbelastingen woningen en niet woningen voor het jaar 2025 met 3,2%. De opbrengsten rioolheffing zijn voor 2025 en volgende jaren reeds gebaseerd op het Gemeentelijk waterplan 2021 - 2025. Dit is ook van toepassing op de opbrengsten begraafrechten die voor 2025 en volgende jaren gebaseerd zijn op het Beheerplan Begraafplaats Thijmhof 2022 - 2026. De opbrengsten afvalstoffenheffing 2025 worden ten opzichte van 2024 geïndexeerd met maximaal 3,2% met het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid. Voornaamste oorzaak is de inzet op het hergebruik van restafval door de transitie circulaire economie uit de duurzaamheidskoers, zoals opgenomen onder het nieuw beleid 2023 – 2026.

Onderstaande tabellen geven inzicht in de belastingdruk in 2024 in de gemeente Waddinxveen ten opzichte van omliggende gemeenten in de regio.

Gemeente	Gemiddelde WOZ-waarde	Tarief OZB woningen eigenaren	Tarief afvalstoffenheffing	Tarief rioolheffing
Waddinxveen	387.000	0,0877%	393	222
Bodegraven - Reeuwijk	449.000	0,1280%	363	402
Gouda	334.000	0,0916%	412	530
Zuidplas	434.000	0,1021%	340	197
Krimpenerwaard	404.000	0,0875%	345	269
Gemiddelde	401.600	0,0994%	337	298

Totale belastingdruk bij regiogemeenten in 2024:

Gemeente	Gemeentelijke woonlasten meerpersoons	WOZ-waarde 300.000	WOZ-waarde 375.000	WOZ-waarde 400.000
Waddinxveen	992	879	945	966
Bodegraven - Reeuwijk	1.353	1.149	1.245	1.277
Gouda	1.296	1.217	1.286	1.309
Zuidplas	1.043	843	919	945
Krimpenerwaard	995	876	942	964
Gemiddelde	1.135	993	1.067	1.092

Bron: Coelo Atlas van de lokale lasten 2024, Waarderingskamer en Waarstaatjegemeente.nl.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

2.1 Inleiding

Artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht overheden om risicomanagementbeleid op te stellen. Daarin staan het weerstandsvermogen en op peil houden van de financiële draagkracht van de gemeente centraal. Het doel is om de waardering en de verhouding tussen risico's inzichtelijk te maken in relatie tot de benodigde weerstandcapaciteit: het weerstandsvermogen.

De nota "risicomanagement en Weerstandsvermogen 2017" is vastgesteld op 5 juli 2017. In het vierde kwartaal van 2024 wordt aan de raad een update van deze nota ter besluitvorming voorgelegd. In het beleidskader zijn de volgende doelen opgenomen:

1. Kaderstelling raad en formuleren van beleidsuitgangspunten: De raad is verantwoordelijk voor een sluitende begroting. De raad heeft een kaderstellende, budgetterende en controlerende taken. Vanuit deze rollen geeft de raad de kaders met betrekking tot het weerstandsvermogen en het risicomanagement aan. Ook stelt de raad hiervoor het beleid vast waarbinnen de gemeente Waddinxveen dient te opereren.
2. Voldoen aan wet- en regelgeving: Beleid over het weerstandsvermogen en het risicomanagement wordt via wet- en regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording, Gemeentewet en Financiële verordening) verplicht gesteld. Door het vaststellen van deze nota en een actualisatie hiervan voldoet de Gemeente Waddinxveen aan de wet- en regelgeving.
3. Verhogen van het risicobewustzijn: Risico's meer inzetten als tool voor bestuur en management met als doel het verhogen van het risicobewustzijn.
4. Borgen van aandacht voor het managen van risico's door het nemen van beheersmaatregelen: Het signaleren van de risico's is de eerste stap. Maar vervolgens moeten de maatregelen worden benoemd die genomen worden om de risico's zo veel mogelijk te beheersen. Op deze manier wordt er proactief met risico's omgegaan, in plaats van reactief. Meer terugkijken en leren van het effect van de beheersmaatregelen.
5. Zorgen voor beter bestuur en voor vertrouwen in bestuur: Een goed risicomanagement zorgt ervoor dat de burgers vertrouwen hebben in de gemeente en haar bestuurders, want zij hechten belang aan een goedwerkende gemeente.

Wij vinden het wenselijk om de risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen op de uitvoering van het bestaande beleid. Daarbij beoordeelt de gemeente het weerstandsvermogen van onze organisatie. Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente mogelijke risico's op kan vangen zonder dat de continuïteit van beleid of bedrijfsvoering in gevaar komt.

Gedurende het jaar worden periodiek, bijvoorbeeld bij de reguliere Planning & Control-producten, de risico's en daarbij horende beheersmaatregelen geactualiseerd. Hierover rapporteren we in de jaarstukken en in de programmabegroting.

Volgens het beleid zijn de risico's van het grondbedrijf niet in deze paragraaf opgenomen omdat hierbij de eigen methodiek geldt. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 7 Grondbeleid. Wel is het weerstandsvermogen van het grondbedrijf gecorrigeerd op de beschikbare weerstandscapaciteit van de algemene dienst. Op deze wijze geeft het beschikbare weerstandsvermogen dat opgenomen is in deze paragraaf een totaalbeeld.

Deze paragraaf is als volgt opgebouwd. Allereerst rapporteren we over de risico-inventarisatie. Op basis hiervan wordt de benodigde weerstandscapaciteit berekend. Daarnaast hebben we de beschikbare weerstandscapaciteit in kaart gebracht. Op basis van de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit wordt het weerstandsvermogen berekend. Tenslotte worden de kengetallen over de financiële positie van de gemeente weergegeven.

2.2 Risico-inventarisatie

Het risicoprofiel omvat 52 risico's. Vanuit het risicomanagementsysteem worden normaliter alle risico's geactualiseerd. Voor het opstellen van de Begroting 2025 heeft deze actualisatie niet plaatsgevonden, omdat er tijdens het opstellen van de begroting een softwaretool Verbreed Governance, Risk & compliance (vGRC) werd geïmplementeerd. Om die reden gebruiken we de cijfers van de jaarrekening 2023 als uitgangspunt.

In onderstaande tabel staan de financiële risico's met een gewogen risico vanaf € 100.000 die benoemd zijn binnen de risico inventarisatie. Tevens zijn hierbij de beheersmaatregelen weergegeven.

Het 'gewogen risicobedrag' geeft de vermenigvuldiging van kans en financieel gevolg weer. Dit is het bedrag waar in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit rekening mee wordt gehouden.

Positie	Risico	Kans (in %)	Financieel gevolg (in €)	Gewogen risicobedrag	Programma risico
1	Tegenvallende lasten voor het sociale domein Beheersmaatregelen - Een behoudende raming in de begroting dekt een deel van de risico's af. - Bestuurlijke invloed op de verbonden partijen. - Heldere contractafspraken met uitvoerders. - De inzet van de programmalijnen uit het programma 'Sturen op kosten'. - Tussentijds monitoring van uitgaven. - Tussentijds monitoring van lopende voorzieningen op noodzakelijkheid. - Sterke inzet op preventie en vroegsignalering. - Intern beheer op uitgaven sociale domein. - Zo nodig beleidskader en/of regelingen aanpassen of toevoegen.	20%	3.935.000	786.900	Participatie in samenhang
2	Deelneming van € 4.900.000 via Commandiet Triangel B.V. in C.V. Triangel. Beheersmaatregel: - Invloed via Deelneming Triangel GEM beheer B.V. - Resultaten nauwlettend volgen.	10%	4.900.000	490.000	Algemeen (Treasury)
3	Mogelijk beroep op gemeentegarantie bij de ingebrekestelling terugbetaling € 15 miljoen kredietfaciliteit door C.V. Triangel aan BNG. Beheersmaatregel: - 50% contragarantie BPD. - Invloed via Deelneming Triangel GEM beheer BV. - Resultaten nauwlettend volgen.	4%	8.000.000	320.000	Algemeen (Treasury)
4	Stijgende kosten door aanhoudende werkzaamheden betreffende WKB en geen dekkingsmogelijkheden vanwege lagere legesinkomsten. Beheersmaatregel: - Blijven volgen van de implementatie van de wet en de gevolgen die eruit komen. Deze resultaten nauwlettend volgen.. De implementatie van de nieuwe Omgevingswet is verschoven naar 1-1-2024. In de loop van 2024 zal meer duidelijkheid hieromtrent komen. - De gemeente Waddinxveen heeft een buffer in de vorm van een egalisatievoorziening om dit soort tegenslagen op te vangen.	70%	400.000	280.000	Algemeen (Treasury)
5	Schending van de AVG; zoals Data-lekken, een onjuiste grondslag, onzorgvuldigheden of het niet naleven van het recht van betrokkene. Beheersmaatregel: - Privacy beleidskader en verwerkingsregister opgesteld. - Er zijn verwerkersovereenkomsten afgesloten. - Protocollen opgesteld voor bijvoorbeeld een data-lek. - Cyberverszekering afgesloten.	30%	500.000	150.000	Algemeen (Treasury)

De tabel hiervoor biedt, in lijn met het vastgestelde beleidskader rondom risicomanagement, inzicht in de top 5 risico's. Deze top 5 bepaalt voor driekwart het gewogen risico van alle risico's.

Er is een aantal onderwerpen waarvoor (nog) geen financieel gevolg bij de risico-inventarisatie is meegenomen, maar die wel van belang zijn om als risico te herkennen. Deze zijn onderdeel van de periodieke toets op bestaande en nieuwe risico's en worden periodiek geactualiseerd.

2.3 Benodigde weerstandscapaciteit

Financieel gevolg

De ontwikkeling van het aantal risico's en het totaal aan maximaal financieel gevolg is als volgt.

	Begroting 2024-2027	Jaarrekening 2023	Begroting 2025-2028
Aantal geïnclassificeerde risico's	47	52	52
Maximaal financieel gevolg alle risico's	21.131	20.835	20.835

Bedragen x € 1.000

Risicosimulatie

Natuurlijk zullen de risico's zich niet allemaal tegelijk voordoen. Van alle risico's is de kans bepaald dat het risico zich zal voordoen. Volgens een statistische berekening kan vervolgens bepaald worden welk bedrag nodig is om de risico's af te dekken. Met een zekerheid van 90% kunnen de risico's worden afgedekt met een bedrag van € 4.179.000: de benodigde weerstandscapaciteit. Dit was bij de inventarisatie van de vorige begroting € 3.808.000.

Daarnaast is voor de Grondbedrijfsfunctie de benodigde weerstandscapaciteit berekend. Deze bedraagt € 2.911.000. Dit is het totaal van de financiële vertaling van alle project-specifieke en generieke (conjuncturele) risico's die in beeld zijn gebracht.

	Begroting 2024-2027	Jaarrekening 2023	Begroting 2025-2028
Benodigde weerstandscapaciteit algemeen	3.808	3.899	4.179
Risico's Grondbedrijfsfunctie	4.879	3.607	2.911
Benodigde weerstandscapaciteit totaal	8.687	10.206	7.090

Bedragen x € 1.000

2.4 Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene middelen die de gemeente tot haar beschikking heeft. Hieronder wordt, met ingang van deze begroting, verstaan het saldo van de algemene bedrijfsreserve algemene dienst per 1 januari van het betreffende jaar, het saldo van de algemene reserve van het grondbedrijf per 1 januari van het betreffende jaar en het verwachte begrotingssaldo van het betreffende jaar.

In het verwachte saldo van de algemene bedrijfsreserve algemene dienst wordt bij de begroting het begrotingssaldo van het voorafgaande jaar meegenomen. Bij het bepalen van de hoogte van de algemene bedrijfsreserve algemene dienst per 1 januari 2025 is het verwachte negatieve begrotingssaldo 2024 conform eerste Bestuursrapportage 2024 meegenomen.

De beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt:

Elementen weerstandscapaciteit	2025	2026	2027	2028
Beschikbare algemene middelen:				
Algemene bedrijfsreserve algemene dienst (saldo per 1/1 jaar t, plus begrotingssaldo vorig jaar)	23.780	25.341	24.846	25.286
Algemene bedrijfsreserve grondbedrijfsfunctie (saldo per 1/1 jaar t)	2.301	2.095	1.888	922
Meerjarig begrotingssaldo 2025-2028	2.033	132	440	450
	27.908	27.361	26.208	25.736
Geblokkeerd deel (benodigde weerstandscapaciteit):				
Benodigde weerstandscapaciteit algemeen	4.179	4.179	4.179	4.179
Benodigde weerstandscapaciteit grondbedrijfsfunctie	2.911	2.911	2.911	2.911
	7.090	7.090	7.090	7.090
Vrij besteedbaar deel algemene middelen	20.818	20.271	19.118	18.646

Bedragen x € 1.000

2.5 Benodigde versus beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, wordt een relatie gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en daarbij benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening maakt het mogelijk om een ratio voor het weerstandsvermogen te bepalen. Om de ratio van het weerstandsvermogen te beoordelen wordt gebruik gemaakt van normen die ontwikkeld zijn in samenwerking met de Universiteit Twente en bij meerdere gemeenten worden toegepast.

Ratio	>2.0	1.4-2.0	1.0-1.4	0.8-1.0	0.6-0.8	<0.6
Betekenis	Uitstekend	Ruim voldoende	Voldoende	Matig	Onvoldoende	Ruim onvoldoende

	Begroting 2024-2027 (*)		Jaarrekening 2023 (*)		Begroting 2025-2028	
Beschikbare weerstandscapaciteit	22.716		21.430		25.736	
Benodigde weerstandscapaciteit	8.687		7.506		7.090	
Ratio weerstandsvermogen	2,9		3,23		3,63	
Ratio betekenis	Uitstekend		Uitstekend		Uitstekend	

Bedragen x € 1.000

(*) De berekeningen van begroting 2024-2027 en jaarrekening 2023 zijn aangepast aan de opzet die met ingang van deze begroting wordt gehanteerd. Hierbij is bij het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit van de jaarrekening 2023 het deel van het jaarrekeningresultaat 2023 welk is toegevoegd aan de algemene bedrijfsreserve algemene dienst meegenomen in de berekening.

2.6 Kengetallen financiële positie

De kengetallen worden opgenomen in deze paragraaf om de raad in onderlinge samenhang eenvoudig inzicht te verschaffen in de financiële positie van de gemeente. Dit levert een bijdrage aan de invulling van de kaderstellende en controlerende rollen van de raad. Ze maken de financiële ruimte inzichtelijker om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Door de Provincie Zuid-Holland zijn normen gedefinieerd, die in het vervolg als referentie worden gebruikt. De kleuren van de verschillende ratio's per kengetal zijn groen, oranje (volgens website geel) en rood (volgens website oranje). Bij de toelichting op de kengetallen worden de ratio's per kengetal verklaard.

Het verloop van de kengetallen kan als volgt worden samengevat:

Kengetallen	Begroting 2024		Jaar-rekening 2023		Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028	
Netto schuldquote	85%		50%		69%		86%		83%		103%	
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	85%		49%		68%		84%		82%		102%	
Solvabiliteitsratio	40%		48%		45%		43%		41%		39%	
Grondexploitatie ratio	8%		13%		0%		1%		0%		0%	
Structurele exploitatieruimte	5,3%		4,7%		1,5%		0,1%		0,4%		0,5%	
Belastingcapaciteit	102%		96%		102%		102%		102%		102%	

Toelichting:

Netto schuldquote

Kengetal dat een indicatie geeft van de hoogte van de schuld. Daarmee kan een oordeel worden gevormd over de mate waarin de baten, exclusief reservemutaties, van de gemeente toereikend zijn om de schuldverplichtingen te voldoen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Het percentage komt tot stand door de aangetrokken gelden minus de uitgezette gelden te delen door de jaarinkomsten. Volgens de website 'staatvan.zuid-holland.nl' is de kleur bij een ratio van < 90% groen, bij 90% - 130% oranje (volgens website geel) en bij > 130% rood (volgens website oranje).

De schuldquote is de verhouding tussen schulden en het totaal van de baten. De netto schuldquote was in 2023 sterk verbeterd, maar vanaf 2024 verslechtert de schuldquote aanzienlijk door het aantrekken van leningen in samenhang met Bijlage 2 – Meerjareninvesteringsprogramma 2025 - 2028, gecombineerd met lagere baten door de teruglopende activiteiten van het grondbedrijf. De rentelasten voor de aan te trekken langlopende geldleningen zijn onderdeel van de exploitatie saldi 2025 – 2028 in deze begroting. Zie hiervoor ook Paragraaf 4 - Financiering.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Bij dit kengetal worden de doorgeleende gelden van de financiële activa gecorrigeerd op de netto schuldquote. Verder is de toelichting op de netto schuldquote van toepassing, inclusief referentiewaarden.

Solvabiliteitsratio

Kengetal dat weergeeft in hoeverre het totaal van de activa is gefinancierd vanuit het eigen vermogen. De ratio wordt berekend door het Eigen Vermogen (de reserves) te delen door het balanstotaal. Volgens de website "staatvan.zuid-holland.nl" is de kleur bij een ratio van > 50% groen, bij 20% - 50% oranje (volgens website geel) en bij < 20% rood (volgens website oranje). De oplopende Netto schuldquote heeft door de teruglopende activiteiten van het grondbedrijf nauwelijks invloed op het balanstotaal. Omdat ook het eigen Vermogen redelijk gelijk blijft, is de solvabiliteit de komende jaren vrij stabiel.

Grondexploitatie ratio

Kengetal dat een indicatie geeft van de hoogte van de voorraad bouwgrond en de stand van het onderhanden werk bouwgrondexploitatie. De balanswaarde hiervan minus de voorzieningen voor negatieve grondexploitaties wordt gedeeld door de jaarinkomsten om tot deze ratio te komen. De hoogte van dit kengetal geeft aan wat het terugverdienrisico is op de grondexploitaties ten opzichte van de totale inkomsten van de gemeente. Volgens de website 'staatvan.zuid-holland.nl' is de kleur bij een ratio van < 20% groen, bij 20% - 35% oranje (volgens website geel) en bij > 35% rood (volgens website oranje). Volgens de eerdergenoemde website is de bandbreedte van deze ratio bij de diverse gemeenten groot. Of een gemeente een beheers- of een ontwikkelgemeente is heeft een grote invloed op deze ratio. De ratio daalt omdat de boekwaarde van de grondexploitaties zich ontwikkelt van negatief naar positief door de teruglopende activiteiten van het grondbedrijf. Een positieve boekwaarde geeft aan dat het cumulatief saldo baten hoger is dan het saldo lasten.

Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting/jaarrekening is, afgezet tegen de inkomsten. Dit kengetal brengt de structurele weerstandscapaciteit of robuustheid van de meerjarenbegroting tot uitdrukking. De structurele exploitatieruimte heeft een positieve invloed op de solvabiliteit als hiermee het eigen vermogen wordt versterkt. Volgens de website 'staatvan.zuid-holland.nl' is de kleur bij een ratio van > 0% groen, 0% oranje (volgens website geel) en bij < 0% rood (volgens website oranje). De score blijft over de gehele periode positief.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk (jaar t) in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde (jaar t-1). Volgens de website 'staatvan.zuid-holland.nl' is de kleur bij een ratio van < 95% groen, bij 95% - 105% oranje (volgens website geel) en bij > 105% rood (volgens website oranje). De tarieven zijn bij de gemeente Waddinxveen hoger dan gemiddeld in Nederland.

Financiële kengetallen begroting 2025 – 2028 in samenhang

De gemeente Waddinxveen is een ontwikkelgemeente. Wel lopen de activiteiten van het grondbedrijf terug. Dit wordt zichtbaar in de ontwikkeling van de Grondexploitatie ratio. De gemeente Waddinxveen is ook een investerende gemeente. Dit is te zien in Bijlage 2 – Meerjareninvesteringsprogramma 2025– 2028 in deze begroting. Deze investeringen worden gedeeltelijk gefinancierd door het aantrekken van langlopende geldleningen, hetgeen invloed heeft op de negatieve ontwikkeling van de Netto schuldquote. Dit is gelukkig van beperkte invloed op de verhouding tussen het Eigen Vermogen en het Vreemd Vermogen waardoor de Solvabiliteitsratio redelijk stabiel blijft. De rentelasten voor de aan te trekken langlopende geldleningen zijn als lasten opgenomen in de Structurele Exploitatie ruimte, die in alle jaren positief is. De Structurele Exploitatie ruimte heeft ook een positieve invloed op het Eigen Vermogen als onderdeel van de eerder genoemde Solvabiliteitsratio. Bij de ratio Belastingcapaciteit wordt in de Paragraaf 1 - Lokale heffingen de lokale belastingdruk 2024 - ook vergeleken met omliggende gemeenten.

Paragraaf 3 Onderhoud Kapitaal-goederen

3.1. Inleiding

Kapitaalgoederen maken een groot deel uit van het kapitaal van een gemeente. De kapitaalgoederen in eigendom van de gemeente Waddinxveen bestaan uit wegen, bruggen, openbare verlichting, openbaar groen en bomen, speelplaatsen, het rioolstelsel, watergangen, gemeentelijke gebouwen, sportaccommodaties en de begraafplaats Thijmhof. De gemeente heeft de taak deze kapitaalgoederen in stand te houden. De kwaliteit en het onderhoud van onze kapitaalgoederen is bepalend voor de (jaarlijkse) lasten. Om het beoogde beheerniveau te waarborgen, stellen we voor de verschillende kapitaalgoederen beheerplannen op.

Bij het in stand houden van de kapitaalgoederen maken we een onderscheid tussen jaarlijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. De budgetten voor het jaarlijks onderhoud zijn per jaar op een gelijkblijvend niveau opgenomen binnen de exploitatiebegroting van het betreffende programma. Deze paragraaf gaat over het groot onderhoud en de vervangingsinvesteringen.

Groot onderhoud vindt plaats om de levensduur van een kapitaalgoed te verlengen. Om het groot onderhoud zonder fluctuaties te bekostigen treffen we voorzieningen. Jaarlijks wordt een evenredig bedrag gestort in de voorzieningen vanuit de exploitatie. De uitgaven voor groot onderhoud in een bepaald jaar onttrekken we uit de voorzieningen. Als kapitaalgoederen aan het eind van de levensduur zijn, vindt een vervangingsinvestering plaats. De kosten van de vervangingsinvesteringen worden geactiveerd en afgeschreven met ingang van het jaar na realisatie op basis van de levensduur van het nieuwe kapitaalgoed.

Openbare Ruimte

We beheren en onderhouden onze kapitaalgoederen in de openbare ruimte volgens gedifferentieerde beheerniveaus

We zetten in op kwalitatief goed beheer en onderhoud van onze kapitaalgoederen voor de disciplines wegen, groen, water en riolering. De kwaliteit van onze kapitaalgoederen moet zo goed zijn dat we ze kunnen blijven gebruiken. We beheren en onderhouden de openbare ruimte daarom volgens gedifferentieerde beheerniveaus. Dit is vastgesteld in de Visie Beheer Openbare Ruimte. Dit zijn de verschillende niveaus waarop de kapitaalgoederen bijgehouden worden. Hierbij spelen we in op de wensen van onze partners en voldoen we aan onze zorgplichten.

De beheerniveaus zijn als volgt onderverdeeld:

	Centra	Hoofdwegen	Woonwijken	Bedrijven	Buitengebied
Jaarlijks onderhoud	A	B	B	B	C
Groot onderhoud	A	B	B	B	C
Vervangingsinvesteringen	A	B	B	B	C

Deze beheerniveaus kunnen als volgt worden toegelicht:

Code	Kwaliteit	Technische staat	Verzorging
A	Hoog	Weinig op aan te merken	Schoon
B	Basis	Lichte schade, een en ander op aan te merken	Matig schoon, niet storend
C	Laag	Duidelijke schade, veel op aan te merken	Vuil, storend

We geven uitvoering aan het Projectenboek Openbare Ruimte 2021-2024

In het projectenboek staat de planning van onze integrale projecten. Integrale projecten zijn projecten waar verharding, groen en riolering zo veel mogelijk op hetzelfde moment worden opgeknapt. We delen deze planning met onze partners. Zo kunnen we werkzaamheden afstemmen en waar mogelijk combineren. De middelen die beschikbaar zijn vanuit de Impulsregeling Ruimtelijke Adaptatie worden voor een deel ingezet in de integrale projecten. We volgen hiervoor de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie en voeren adaptatiemaatregelen versneld uit. Ook kiezen we bij onze integrale projecten een passend participatietraject met betrokkenen. Als het mogelijk is verwerken we de wensen in de nieuwe inrichting. De uitvoering van het projectenboek 2021-2024 wordt verlengd voor het jaar 2025.

Gemeentelijke Gebouwen

We beheren en onderhouden gemeentelijke gebouwen op het beheerniveau 'sober en doelmatig'

Voor het beheer en onderhoud van onze gebouwen wordt eens in de vier jaar een Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) opgesteld. Hiervoor worden de gebouwen geïnspecteerd en de gegevens ingevoerd in het onderhoudsprogramma. We houden het beheerniveau 'sober en doelmatig' uit de NEN2767 aan. Duurzaamheid wordt een belangrijk onderdeel bij het opstellen van het DMJOP 2026-2029.

Sportaccommodaties

We investeren in buitensportaccommodaties

In de zomer van 2025 worden 4 kunstgrasvelden gerealiseerd voor korfbalvereniging Korbis. Tegelijkertijd worden 3 nieuwe velden aangelegd voor voetbalvereniging ASW. Twee van de drie velden krijgen een nieuwe kunststof top laag en op het hoofdveld wordt natuurgas vervangen door kunstgras.

Begraafplaats Thijmhof

We beheren en onderhouden de begraafplaats op het beheerniveau 'hoog'

Gemeente Waddinxveen beheert en exploiteert de algemene begraafplaats Thijmhof aan de Alberdingk Thijmlaan 8. Door de begraafplaats in kwalitatief goede staat te houden, dragen we bij aan het welzijn van onze samenleving. Voor de begraafplaats geldt daarom het beheerniveau 'hoog' (A).

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Binnen de kapitaalgoederen zijn onze beheerdisciplines onderverdeeld in wegen, groen, riolering, gemeentelijke gebouwen, sportaccommodaties en begraafplaatsen. De disciplines wegen, groen en riolering hebben we verwerkt in het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte 2021-2024. Voor de disciplines gemeentelijke gebouwen, sportaccommodaties en begraafplaatsen hanteren we een meerjaren onderhoudsplan.

De volgende beheerplannen zijn in programma 3 opgenomen:

Omschrijving beheerplan	Vastgesteld door de raad	Frequentie actualisatie	Volgende actualisatie	Financiële vertaling in de begroting	Achterstallig onderhoud
Beheerplan Wegen	Ja	Eén keer per 4 jaar	2025	ja	nee
Beheerplan Water	verlopen	Eén keer per 4 jaar	2025	ja	nog niet in beeld
Beheerplan Openbare verlichting	Ja	Eén keer per 4 jaar	2025	ja	nee
Beheerplan spelen	Ja	Eén keer per 4 jaar	2025	ja	nee
Beheerplan kunstwerken	nee	Eén keer per 4 jaar	2025	ja	nee
Beheerplan Groen	Ja	Eén keer per 4 jaar	2025	ja	nee
Gemeentelijk Water Plan (riolering)	Ja	Eén keer per 5 jaar	2025	ja	nee

Wegen

Beleidskader

Onder de beheerdiscipline wegen vallen de disciplines wegen, civieltechnische kunstwerken, openbare verlichting en verkeersregelinstallaties. We beheren en onderhouden deze disciplines op basis van de Visie Beheer Openbare Ruimte. Daarnaast hanteren we de richtlijnen van onze Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) en de richtlijnen die worden opgesteld door het CROW, zoals de richtlijnen van Duurzaam Veilig. Ook het politiekeurmerk Veilig Wonen is een richtlijn die we voor openbare verlichting hanteren. Het beheer van deze disciplines is verder geconcretiseerd en vastgelegd in het Integrale Beheerplan Openbare Ruimte 2021-2024.

Wegen	B2024	2025	2026	2027	2028
(Vervangings)Investerings	4.465	4.868	3.052	2.952	2.807
Groot onderhoud	2.961	1.407	1.407	1.407	1.407
Totaal	7.425	6.275	4.459	4.359	4.214

Bedragen x € 1.000

Groen

Beleidskader

Onder de beheerdiscipline groen vallen de disciplines openbaar groen en spelen. We beheren en onderhouden deze disciplines op basis van de Visie Beheer Openbare Ruimte. Daarnaast hanteren we de richtlijnen van onze Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) en de richtlijnen uit het Handboek Bomen 2022 van het Norminstituut Bomen. Ook hanteren we voor onze speeltoestellen de eisen van het Warenbesluit Attractie- en speeltoestellen. Voor spelen geldt dat veiligheid leidend is en niet de beeldkwaliteit. Het beheer van deze disciplines is verder geconcretiseerd en vastgelegd in het Integrale Beheerplan Openbare Ruimte 2021-2024.

Water

Beleidskader

We beheren en onderhouden de watergangen volgens de afspraken die gemaakt zijn met de Hoogheemraadschappen. Het beheer van ons oppervlakte watersysteem is verder geconcretiseerd en vastgelegd in het Integrale Beheerplan Openbare Ruimte. Daarnaast hanteren we de richtlijnen van onze Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) en de keur van de beide Hoogheemraadschappen.

Groen en Water	2024	2025	2026	2027	2028
(Vervangings)Investeringsen	1.575	1.470	844	844	844
Groot onderhoud	271	145	145	145	145
Totaal	1.846	1.615	989	989	989

Bedragen x € 1.000

Riolering

Beleidskader

Voor het beheer en onderhoud van de riolering sturen we op twee aspecten, namelijk de technische staat en de afvoercapaciteit. Beheer op basis van een verschillende beheerniveaus is dan ook niet aan de orde. We beheren en onderhouden de riolering op basis van het Gemeentelijk Waterplan (GWP). In het GWP is voor 2021-2025 vastgelegd hoe we onze zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater invullen. In dit plan is tevens op hoofdlijnen beschreven hoe we ons rioolstelsel in stand houden. Het beheer van ons rioolstelsel is verder geconcretiseerd en vastgelegd in het Integrale Beheerplan Openbare Ruimte 2021-2024. Daarnaast hanteren we de richtlijnen van onze Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR).

Riolering	2024	2025	2026	2027	2028
(Vervangings)Investeringsen	5.430	2.333	1.908	1.908	1.908
Groot onderhoud	0	0	0	0	0
Totaal	5.430	2.333	1.908	1.908	1.908

Bedragen x € 1.000

Gemeentelijke Gebouwen

Beleidskader

In de uitvoering van het onderhoudsprogramma 2020-2023 zijn vertragingen ontstaan waardoor nog niet alle budgetten uit de voorziening zijn uitgegeven. Deze budgetten gebruiken we in 2025 om de achterstanden in te halen. Voor het beheer en onderhoud van onze gebouwen wordt in 2025 een nieuw duurzaam Meerjaren Onderhoudsplan (DMJOP) opgesteld voor de periode van 2026-2029. Dat DMJOP wordt in het eerste halfjaar 2025 ter goedkeuring aan de raad voorgelegd. Hiervoor worden de gebouwen geïnspecteerd en de gegevens ingevoerd in het onderhoudsprogramma. We houden het beheerniveau 'sober en doelmatig' uit de NEN2767 aan. Door de vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Maatschappelijk Vastgoed wordt in 2025 de renovatie van sportzaal De Duikelaar uitgevoerd. Voor de renovatie van sportzaal De Groenswaard vindt een heroverweging plaats, omdat de kosten van renovatie en de kosten voor nieuwbouw niet ver uit elkaar liggen.

Sportaccommodaties

Beleidskader

Voor buitensport geldt een minimale cultuurtechnische en sporttechnische kwaliteit voor de buitensportvelden. Het beheer hiervan is verder uitgewerkt en vastgelegd in het Beheerplan Buitensport 2021-2024. Voor de buitensportaccommodaties wordt een nieuw beheerplan opgesteld voor de periode 2025–2028.

Begraafplaats Thijmhof

Beleidskader

Het Beheerplan Begraafplaats Thijmhof 2022-2026 is opgesteld om een meerjarenperspectief op het beheer en onderhoud van begraafplaats Thijmhof te hebben. Met dit beheerplan geven we inzicht in de capaciteit op onze begraafplaats. Daarbij houden we rekening met de groei van ons inwonersaantal, het sterftecijfer en landelijke trends. Het beheerplan bevat de kosten die nodig zijn om te voldoen aan de Wet op de Lijkbezorging.

Begraafplaatsen	2024	2025	2026	2027	2028
(Vervangings)Investerings	160	260	0	0	0
Groot onderhoud	106	53	53	53	53
Totaal	266	313	53	53	53

Bedragen x € 1.000

Financieel overzicht kapitaalgoederen

Financieel overzicht kapitaalgoederen	Begroting Onderhoudsbudget Voorziening Kapitaallasten	2025	2026	2027	2028
Wegen	Onderhoudsbudget	€ 1.522	€ 1.522	€ 1.522	€ 1.522
	Voorziening	€ 1.347	€ 1.347	€ 1.347	€ 1.347
	Investering	€ 2.538	€ 1.902	€ 1.902	€ 1.902
Water	Onderhoudsbudget	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Voorziening	€ 145	€ 145	€ 145	€ 145
	Investering	€ 98	€ 80	€ 80	€ 80
Openbare verlichting	Onderhoudsbudget	zit in wegen	zit in wegen	zit in wegen	zit in wegen
	Voorziening	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Investering	€ 1.482	€ 872	€ 672	€ 672
Spelen	Onderhoudsbudget	€ 109	€ 109	€ 109	€ 109
	Voorziening	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Investering	€ 207	€ 139	€ 139	€ 139
Kunstwerken	Onderhoudsbudget	zit in wegen	zit in wegen	zit in wegen	zit in wegen
	Voorziening	€ 61	€ 61	€ 61	€ 61
	Investering	€ 132	€ 132	€ 132	€ 132
Groen	Onderhoudsbudget	€ 1.418	€ 1.418	€ 1.418	€ 1.418
	Voorziening	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Investering	€ 850	€ 625	€ 625	€ 625
Gemeentelijk Water Plan (riolering)	Onderhoudsbudget	€ 510	€ 510	€ 510	€ 510
	Voorziening	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Investering	€ 1.908	€ 1.908	€ 1.908	€ 1.908

Bedragen x € 1.000

Overzicht kengetallen

Overzicht kengetallen																																																					
<table> <tr> <th>Wegen</th><th>eenheid</th><th>aantal</th></tr> <tr> <td>Asfalt verharding</td><td>m²</td><td>379.900</td></tr> <tr> <td>Elementen</td><td>m²</td><td>1.141.900</td></tr> <tr> <td>Halfverharding</td><td>m²</td><td>19.600</td></tr> <tr> <td>Onverhard</td><td>m²</td><td>9.500</td></tr> <tr> <td>totaal</td><td>m²</td><td>1.550.900</td></tr> <tr> <td>steigers</td><td>st</td><td>10</td></tr> <tr> <td>keermuren</td><td>st</td><td>-</td></tr> <tr> <td>keermuren</td><td>m¹</td><td>194</td></tr> <tr> <td>tunnels</td><td>st</td><td>5</td></tr> <tr> <td>geluidscherm</td><td>m¹</td><td>120</td></tr> <tr> <td>palen</td><td>st</td><td>2.212</td></tr> </table>	Wegen	eenheid	aantal	Asfalt verharding	m ²	379.900	Elementen	m ²	1.141.900	Halfverharding	m ²	19.600	Onverhard	m ²	9.500	totaal	m²	1.550.900	steigers	st	10	keermuren	st	-	keermuren	m ¹	194	tunnels	st	5	geluidscherm	m ¹	120	palen	st	2.212	<table> <tr> <th>Spelen</th><th>eenheid</th><th>aantal</th></tr> <tr> <td>Speeltoestellen gemiddeld</td><td>st</td><td>544</td></tr> <tr> <td>Jongeren Ontmoetings Plaats</td><td>st</td><td>5</td></tr> <tr> <td>Jeu de boules-baan</td><td>st</td><td>4</td></tr> </table>		Spelen	eenheid	aantal	Speeltoestellen gemiddeld	st	544	Jongeren Ontmoetings Plaats	st	5	Jeu de boules-baan	st	4			
Wegen	eenheid	aantal																																																			
Asfalt verharding	m ²	379.900																																																			
Elementen	m ²	1.141.900																																																			
Halfverharding	m ²	19.600																																																			
Onverhard	m ²	9.500																																																			
totaal	m²	1.550.900																																																			
steigers	st	10																																																			
keermuren	st	-																																																			
keermuren	m ¹	194																																																			
tunnels	st	5																																																			
geluidscherm	m ¹	120																																																			
palen	st	2.212																																																			
Spelen	eenheid	aantal																																																			
Speeltoestellen gemiddeld	st	544																																																			
Jongeren Ontmoetings Plaats	st	5																																																			
Jeu de boules-baan	st	4																																																			
<table> <tr> <th>Water</th><th>eenheid</th><th>aantal</th></tr> <tr> <td>vijver</td><td>m²</td><td>169.200</td></tr> <tr> <td>watgangen</td><td>m¹</td><td>3.272</td></tr> <tr> <td>n.v.o.</td><td>m²</td><td>123.000</td></tr> <tr> <td>rietland</td><td>m²</td><td>1.480</td></tr> <tr> <td>beschoeiing (licht)</td><td>m¹</td><td>36.940</td></tr> <tr> <td>beschoeiing (zwaar)</td><td>m¹</td><td>2.063</td></tr> <tr> <td>onbeschoeide oever</td><td>m¹</td><td>49.269</td></tr> </table>	Water	eenheid	aantal	vijver	m ²	169.200	watgangen	m ¹	3.272	n.v.o.	m ²	123.000	rietland	m ²	1.480	beschoeiing (licht)	m ¹	36.940	beschoeiing (zwaar)	m ¹	2.063	onbeschoeide oever	m ¹	49.269	<table> <tr> <th>Ondergrond</th><th>eenheid</th><th>aantal</th></tr> <tr> <td>zand</td><td>m²</td><td>1.325</td></tr> <tr> <td>houtsnippen</td><td>m²</td><td>2.200</td></tr> <tr> <td>elementen</td><td>m²</td><td>2.210</td></tr> <tr> <td>rubber</td><td>m²</td><td>1.208</td></tr> <tr> <td>gietvloer</td><td>m²</td><td>10.084</td></tr> <tr> <td>kunstgras</td><td>m²</td><td>2.466</td></tr> <tr> <td>gras</td><td>m²</td><td>-</td></tr> <tr> <td>totaal</td><td>m²</td><td>19.493</td></tr> </table>		Ondergrond	eenheid	aantal	zand	m ²	1.325	houtsnippen	m ²	2.200	elementen	m ²	2.210	rubber	m ²	1.208	gietvloer	m ²	10.084	kunstgras	m ²	2.466	gras	m ²	-	totaal	m²	19.493
Water	eenheid	aantal																																																			
vijver	m ²	169.200																																																			
watgangen	m ¹	3.272																																																			
n.v.o.	m ²	123.000																																																			
rietland	m ²	1.480																																																			
beschoeiing (licht)	m ¹	36.940																																																			
beschoeiing (zwaar)	m ¹	2.063																																																			
onbeschoeide oever	m ¹	49.269																																																			
Ondergrond	eenheid	aantal																																																			
zand	m ²	1.325																																																			
houtsnippen	m ²	2.200																																																			
elementen	m ²	2.210																																																			
rubber	m ²	1.208																																																			
gietvloer	m ²	10.084																																																			
kunstgras	m ²	2.466																																																			
gras	m ²	-																																																			
totaal	m²	19.493																																																			
<table> <tr> <th>Openbare verlichting</th><th>eenheid</th><th>aantal</th></tr> <tr> <td>armatuur</td><td>st</td><td>6.367</td></tr> <tr> <td>masten</td><td>st</td><td>6.322</td></tr> </table>	Openbare verlichting	eenheid	aantal	armatuur	st	6.367	masten	st	6.322	<table> <tr> <th>Kunstwerken</th><th>eenheid</th><th>aantal</th></tr> <tr> <td>beton</td><td>st</td><td>46</td></tr> <tr> <td>staal/composiet</td><td>st</td><td>49</td></tr> <tr> <td>hout</td><td>st</td><td>25</td></tr> <tr> <td>hout/staal</td><td>st</td><td>15</td></tr> <tr> <td>beton/staal</td><td>st</td><td>3</td></tr> <tr> <td>totaal</td><td>st</td><td>138</td></tr> </table>		Kunstwerken	eenheid	aantal	beton	st	46	staal/composiet	st	49	hout	st	25	hout/staal	st	15	beton/staal	st	3	totaal	st	138																					
Openbare verlichting	eenheid	aantal																																																			
armatuur	st	6.367																																																			
masten	st	6.322																																																			
Kunstwerken	eenheid	aantal																																																			
beton	st	46																																																			
staal/composiet	st	49																																																			
hout	st	25																																																			
hout/staal	st	15																																																			
beton/staal	st	3																																																			
totaal	st	138																																																			

3.3 Verloop voorzieningen

Voorziening onderhoud openbare ruimte

Om de uitgaven voor het groot onderhoud, opgenomen in het Integrale beheerplan openbare ruimte, te egaliseren is de Voorziening onderhoud openbare ruimte ingesteld. Het betreft hier jaaroverstijgende projecten die vaak niet binnen één begrotingsjaar gerealiseerd worden. Hierdoor is het noodzakelijk de middelen mee te nemen naar het volgende jaar. Het verloop van deze voorziening is als volgt:

Voorziening onderhoud openbare ruimte	2024	2025	2026	2027	2028
Beginsaldo	1.754	1.837	1.919	2.001	2.084
Storting	1.639	1.639	1.639	1.639	1.639
Onttrekking	-1.557	-1.557	-1.557	-1.557	-1.557
Eindsaldo	1.837	1.919	2.001	2.084	2.166

Bedragen x € 1.000

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

Om de uitgaven voor het groot onderhoud opgenomen in het MJOP (meerjarenonderhoudsplan) te egaliseren is de Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen ingesteld. Het verloop van deze voorziening is als volgt:

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	2024	2025	2026	2027	2028
Beginsaldo	625	662	686	649	770
Storting	295	295	295	295	295
Onttrekking	-258	-270	-332	-174	-189
Eindsaldo	662	686	649	770	876

Bedragen x € 1.000

Paragraaf 4 Financiering

4.1. Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op het rentebeleid op basis van de Notities Grondexploitatie 2019 en Rente 2017 van de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). Het hierbij behorende rentebeleid voor de gemeente Waddinxveen is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Waddinxveen 2023 die op 31 mei 2023 door de raad is vastgesteld. Met ingang van 2017 komt in de gemeente Waddinxveen alleen nog maar het saldo rentelasten dat samenhangt met het vreemd vermogen tot uitdrukking in de exploitatie aangevuld met de rentevergoeding over de reserve bovenwijkse voorzieningen. Een goed beeld met betrekking tot de ontwikkeling van de financieringsbehoefte is hierbij noodzakelijk. Dit beeld wordt niet verkregen uit de ontwikkeling van de baten en lasten en het verloop van de financieringspositie zoals opgenomen in deze begroting, maar uit de ontwikkeling van de uitgaande en inkomende kasstromen in meerjarenperspectief. Daarom hebben we informatie over de ontwikkeling van de financieringsbehoefte toegevoegd aan deze paragraaf.

4.2. Renteomslag 2025-2028

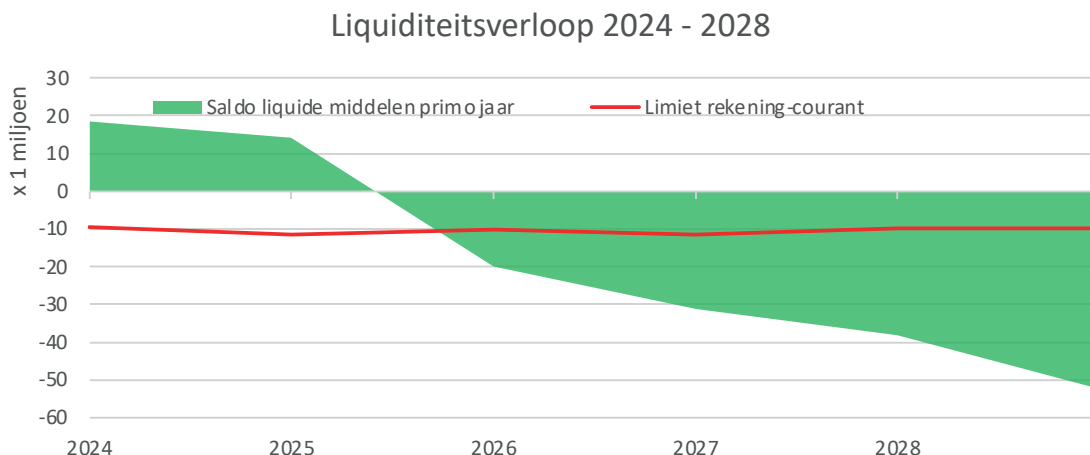
De renteomslag kan voor de begrotingsjaren 2025 – 2028 als volgt worden samengevat:

	2025	2026	2027	2028
Rentelasten kort- en langlopende geldleningen	-2.343	-2.491	-2.418	-2.613
Rentebaten kort- en langlopende vorderingen	-	-	-	-
Saldo rentelasten en baten	-2.343	-2.491	-2.418	-2.613
Doorberekende rente aan grondexploitatie	26	-61	-40	-161
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-2.317	-2.552	-2.458	-2.774
Rente over eigen vermogen	-45	-23	-51	-71
Rente over voorzieningen	-	-	-	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	-2.362	-2.575	-2.509	-2.845
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	2.448	3.036	3.159	3.165
Renteresultaat op het taakveld Treasury	86	461	650	320

Bedragen x € 1.000

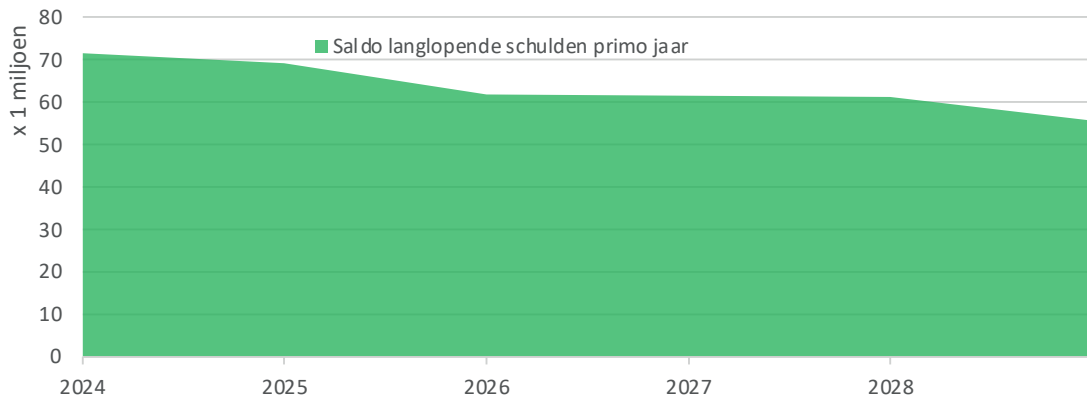
Saldo rentelasten en baten

Bij het opstellen van deze begroting 2025-2028 heeft er een actualisatie plaatsgevonden van de liquiditeitsprognose op basis van het investeringsvolume en de ontwikkelingen van de grondexploitatieprojecten. Op basis van deze cijfers, rekening houdend met het achterblijven van de uitvoering van het investeringsprogramma, luidt de verwachting dat in de loop van 2025 nieuwe financieringsmiddelen aangetrokken dienen te worden. Vanwege het grote volume aan investeringen –en in de uitvoering daarvan- is op dit moment lastig in te schatten wanneer daadwerkelijk financiering nodig zal zijn.

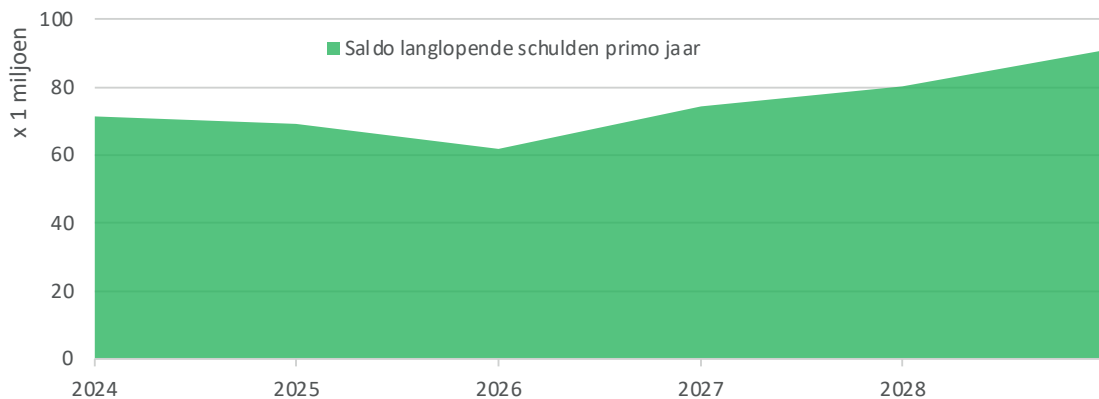
In samenhang hiermee ziet de ontwikkeling van de langlopende geldleningen er als volgt uit:

Verloop langlopende geldleningen o/g 2024 - 2028

Bovenstaande ontwikkeling van de langlopende geldleningen is gebaseerd op de huidige bestaande leningenportefeuille. Het schuldrestant van € 56 miljoen eind 2028 bestaat uit 10 langlopende vastrentende fixe-geldleningen en 1 langlopende geldlening met jaarlijkse aflossing bij de BNG bank. Daarvan is € 52 miljoen het restant van de herfinanciering van € 64 miljoen uit 2015. De huidige leningenportefeuille is een zogenaamde 'dakpanconstructie' (looptijd geldleningen afgestemd op liquiditeitsbehoefte in meerjarenperspectief) waardoor het renterisico 'gespreid' is in de tijd.

Verloop langlopende geldleningen o/g 2024 - 2028

In de eerste grafiek lopen de langlopende schulden af omdat deze is gebaseerd op de bestaande leningenportefeuille. In de tweede grafiek ziet u het verwachte verloop van de bestaande geldleningen inclusief aan te trekken langlopende leningen op basis van het netto financieringstekort. De berekening van het financieringstekort kunt u terugvinden in de uiteenzetting van de financiële positie. Er is rekening gehouden met de rentelasten van de nog aan te trekken langlopende leningen tegen een rentepercentage van 3,50%. We hebben uit voorzichtigheid geen rekening gehouden met het saldo baten/lasten cumulatief vanaf 2024

Doorberekende rente aan grondexploitatie

Het in de grondexploitatie actief grondbeleid te hanteren rentepercentage wordt bij 'integrale financiering' bepaald uit het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Hierbij blijven de eerdergenoemde langlopende geldlening BPD en de uitgestelde betalingsregeling Centrum dus buiten beschouwing.

De rente aan een grondexploitatie actief grondbeleid wordt toegerekend over de boekwaarde van de actieve grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar. Er wordt gekozen voor een stabiel rentepercentage in de meerjarenprognose actief grondbeleid. Bij een afwijking van 0,5% van dit rentepercentage moet volgens de Notitie Grondexploitatie 2019 het percentage worden bijgesteld. Het doorberekende rentepercentage aan actief grondbeleid is met ingang van 2021 berekend op 1,50%.

Rente over eigen vermogen

Sinds 2017 komt in de gemeente Waddinxveen in principe alleen nog maar het saldo rentelasten dat samenhangt met het vreemd vermogen tot uitdrukking in de exploitatie. De enige uitzondering vormt de Reserve Bovenwijkse voorzieningen, waarbij wél een rentevergoeding plaatsvindt.

Doorberekende rente aan taakvelden

De aan de taakvelden (programma's en overzicht Overhead), als onderdeel van de kapitaallasten (Staat van vaste activa) toe te rekenen rente is de sluitpost van de renteomslag. Er mag in de renteomslag sprake zijn van een renteresultaat maar dit is maximaal een afwijking van 0,5% van de aan de taakvelden toegerekende rente. Dit saldo blijft achter op Onderdeel 6.3 Treasury inclusief aandelen en dividend van deze begroting. Met deze maximale afwijking van 0,5% wordt de mogelijkheid geboden om de toegerekende rente aan de taakvelden op basis van de Staat van activa in de (meerjaren)begroting te stabiliseren. De rente van de vaste activa is net als in 2024 gehandhaafd op een structureel percentage van 1,50% voor de jaren 2025 – 2028. Voor alle genoemde jaren wordt binnen de bandbreedte van 0,5% gebleven.

4.3. Wet financiering decentrale overheden (Wet fido)

In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden. De Wet fido heeft een gezonde financiering van openbare lichamen, waaronder gemeenten, als centrale bedrijfseconomische doelstelling.

Naast het beheersen van de financieringsrisico's kent de Wet fido ook een macro-budgettaire doelstelling. Dit betreft de beheersing van de grenswaarde van het zogenoemde EMU-tekort van 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP).

4.4. Wet Houdbare overheidsfinanciën

De wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof) regelt in essentie twee zaken die voortvloeien uit Europese verplichtingen. De eerste is dat het nationale systeem van begrotingsvoorbereiding en de toepassing van vaste uitgavenkaders wettelijk worden vastgelegd. Ten tweede worden gemeenten gebonden aan een maximaal begrotingstekort (macronorm) op kasbasis. Gemeenten mogen een tekort hebben van 0,3%.

4.5. Risicobeheer

Voor het risicobeheer worden als risico's onderscheiden het renterisico van de korte termijnfinanciering, het renterisico voor de lange termijnfinanciering en het kredietrisico voor uitgezette gelden. In de Wet fido zijn voor het beperken en beheersen van de genoemde risico's concrete normen opgenomen, te weten de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Deze worden in het vervolg verder uitgewerkt.

Kasgeldlimiet

Voor het bepalen van de liquiditeitspositie – dit is de mate waarin op korte termijn (ten hoogste 12 maanden) aan de opeisbare verplichtingen kan worden voldaan – is de kasgeldlimiet van belang. Dit is het bedrag dat maximaal als kasgeld mag worden opgenomen. Een belangrijk uitgangspunt van de Wet fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten. Vooral bij kortlopende financiering geldt dat het renterisico aanzienlijk kan zijn, aangezien fluctuaties in de korte rente direct een relatief grote invloed op de rentelasten hebben. De Wet fido stelt daarom grenzen aan de omvang van korte financieringen. Voor 2025 - 2028 zien de verwachtingen voor de kasgeldlimiet er als volgt uit:

Kasgeldlimiet	Bedragen per jaar			
	2025	2026	2027	2028
Omvang begroting per 1 januari (=grondslag)	136.598	119.451	133.303	114.535
(1) Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten van de grondslag	8,5 %	8,5 %	8,5 %	8,5 %
- in bedrag	11.611	10.153	11.331	9.735
(2) Omvang vlottende korte schuld				
Opgenomen gelden < 1 jaar	11.154	11.154	11.154	11.154
Schuld in rekening-courant	0	0	0	0
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0	0	0
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0	0	0	0
(3) Vlottende middelen				
Contante gelden in kas	242	242	242	242
Tegoeden in rekening-courant	0	0	0	0
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	14.115	14.115	14.115	14.115
Toets kasgeldlimiet				
(4) Totaal netto vlottende schuld (2) – (3)	-3.203	-3.203	-3.203	-3.203
Toegestane kasgeldlimiet (1)	11.611	10.153	11.331	9.735
Ruimte (+) / Overschrijding (-); (1) – (4)	14.814	13.356	14.534	12.938

Bedragen x € 1.000

Renterisiconorm

De rentegevoeligheid – het renterisico – kan worden gedefinieerd als de mate waarin het saldo van de rentelasten en rentebaten verandert door wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een rente typische looptijd van een jaar of langer. Om de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de gemeente te beperken stelt de Wet fido een limiet aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een zeker jaar moet worden aangepast aan de dan geldende markttarieven.

Dergelijke aanpassingen doen zich voor bij herfinanciering en renteherziening. De renterisiconorm volgens de Wet fido heeft als uitgangspunt om voldoende spreiding in de (rente-)looptijden van lange leningen aan te brengen. Zoals eerder beschreven is de huidige leningenportefeuille een zogenaamde 'dakpanconstructie' waardoor het renterisico 'gespreid' is in de tijd.

Voor de begroting 2025 – 2028 is de renterisiconorm voor Waddinxveen als volgt:

Renterisiconorm	2025	2026	2027	2028
1. Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
2. Te betalen aflossingen	7.375	375	375	5.375
3. Renterisico op vaste schuld (1 + 2)	7.375	375	375	5.375
4. Renterisiconorm (zie onderstaande berekening)	27.320	27.320	27.320	27.320
5a. Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	19.945	26.945	26.945	21.945
5b. Overschrijding renterisiconorm (3>4)				

Bedragen x € 1.000

Berekening renterisiconorm 2025 (bedragen x € 1.000):

- 4a Begrotingstotaal (lasten) jaar 2025 → 136.598
- 4b Percentage regeling → 20%
- 4 Renterisiconorm op basis van 27.320 (4a x 4b/100)

De renterisiconorm kan worden gezien als een nuttig instrument bij het beheersen van lange termijn renterisico's. Dit betekent niet dat deze norm alle renterisico's van de organisatie bestrijkt. Bijvoorbeeld de risico's op nieuw af te sluiten leningen voor zover deze niet worden aangegaan om andere leningen af te lossen, maken geen deel uit van de berekening van de renterisiconorm. De renterisiconorm wordt in de begrotingsperiode 2025-2028 niet overschreden.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

5.1 Wat is bedrijfsvoering?

De gemeente Waddinxveen speelt in op vragen en ontwikkelingen binnen de gemeente en levert producten en diensten voor onze inwoners, bedrijven en instellingen. Bedrijfsvoering zorgt dat deze processen en taken zo goed mogelijk kunnen worden uitgevoerd.

5.2 We zorgen dat onze organisatie past bij de groei van Waddinxveen

In de afgelopen jaren is de gemeente Waddinxveen sterk gegroeid; van 25.125 inwoners in 2013 naar maar liefst 34.000 begin 2024. En de groei zet zich de komende jaren door naar circa 40.000 inwoners in 2030. Een toenemend aantal inwoners en uitbreiding van de bebouwde omgeving leiden tot meer werk voor de gemeentelijke organisatie. Daarnaast wordt onze omgeving steeds meer onvoorspelbaar, onzeker en ingewikkeld. Diverse maatschappelijke en technologische ontwikkelingen vragen een veranderende inzet van de ambtelijke organisatie. Informatie-uitwisseling gaat steeds sneller, actuele vraagstukken volgen elkaar in rap tempo op en worden minder voorspelbaar. De opgaven waarvoor gemeenten staan worden ook steeds complexer als gevolg van bijvoorbeeld decentralisaties van rijkstaken in het sociaal domein, de invoering van de Omgevingswet of de verantwoordelijkheden die gemeenten hebben gekregen rondom de energietransitie, duurzaamheid, maar ook opvang van vluchtelingen.

Dit alles stelt stevige eisen aan de ambtelijke organisatie. Willen we voldoen aan deze eisen dan is een investering nodig om nu én in de toekomst kwantitatief en kwalitatief in staat te zijn om te leveren. Uit recent onderzoek van onderzoeksbureau Berenschot blijkt dat de ambtelijke organisatie van de gemeente Waddinxveen op onderdelen en in vergelijking met gemeenten van gelijke omvang op dit moment onder het huidige takenpakket onderbezet is. Om deze achterstand in te halen, is extra formatie aangevraagd in deze Kaderbrief 2025-2028. De aanstaande groei van Waddinxveen van 34.000 naar (verwacht) 40.000 inwoners, de uitbreiding van wettelijke taken en de ambities in het coalitieakkoord maken bovendien voor de komende jaren een jaarlijkse heroriëntatie op de omvang en samenstelling van de ambtelijke organisatie noodzakelijk. Dit betekent dat jaarlijks bij de Kaderbrief bepaald wordt hoeveel de ambtelijke organisatie mee moet groeien met het inwoneraantal. Op basis van de gehouden benchmark gaan we daarbij uit van 7,8 FTE (fulltime-equivalent) per 1000 inwoners. De groei van de organisatie zorgt ook voor een huisvestingsvraag. Deze vraag pakken we in 2025 op.

5.3 We zorgen dat we over voldoende talentvolle medewerkers beschikken

Gelet op de krappe arbeidsmarkt is het moeilijk om voldoende talentvolle medewerkers aan te trekken. In het collegeprogramma is daarom opgenomen dat we inzetten op aantrekkelijk werkgeverschap. Om onze positie op de arbeidsmarkt te behouden en te versterken, verbeteren we ons werving en selectieproces.

Ook willen we dat medewerkers langere tijd bij ons blijven werken. Daarom zorgen we dat medewerkers hun talenten zo kunnen ontwikkelen en inzetten, dat zowel medewerker als organisatie hiervan profiteren. Werk dat aansluit bij talenten en interesses van medewerkers zorgt voor een duurzame arbeidsrelatie.

Door te investeren in de duurzame inzetbaarheid van huidige medewerkers voorkomen we uitstroom. Duurzame inzetbaarheid zorgt dat medewerkers nu en in de toekomst fysiek, mentaal en sociaal gezond waardevol werk kunnen blijven doen dat past bij hun talenten, ambities en mogelijkheden.

5.4 We zijn open en transparant

De Wet open overheid (Woo) vervangt sinds 1 mei 2022 de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Een transparante overheid maakt de informatie waarover zij beschikt zo veel mogelijk actief openbaar. Dat vinden wij belangrijk. Daarom maakt dit deel uit van het collegeprogramma 2022-2026. En volgens artikel 3.5 Openbaarheidsparagraaf van de Woo zijn we ook verplicht om:

- in de jaarlijkse begroting de aanpak voor de uitvoering van deze wet te delen;
- in de jaarlijkse verantwoording verslag te doen van deze aanpak.

Actieve openbaarmaking

We werken al grotendeels volgens de Woo. Volgens de fasering van de Woo maken we in 2025 op onderdelen een verdere verbetering. We zetten waar nodig de spreekwoordelijke puntjes op de 'i' en maken we de volgende documenten actief openbaar:

- Documenten die de raad heeft gekregen;
- Documenten en verslagen van vergaderingen van de raad;
- Agenda en besluiten van het college;
- Adviezen van commissies;
- Jaarplannen en jaarverslagen;
- Overzicht van gegeven subsidies;
- Woo-vragen.

Actieve openbaarmaking betekent dat we informatie uit eigen beweging publiceren en voor iedereen toegankelijk maken. Ook is het belangrijk dat de openbaar gemaakte informatie goed vindbaar is en toegankelijk voor een breed publiek.

Passieve openbaarmaking

We handelen een Woo-vraag binnen vier weken af. Bij een groot of ingewikkeld verzoek kan de periode met maximaal twee weken worden verlengd of wordt het verzoek via deelbesluiten afgehandeld.

5.5 We werken onze controle- en financiële functies inhoudelijk breder uit

Implementatie vGRC-pakket

2025 wordt het derde jaar waarin een "in control statement" wordt afgegeven door het college aan de raad. Om nog meer in control te komen, worden onderdelen van de "control" functie gebundeld in één softwarepakket. Denk daarbij aan uitkomsten van Verbijzonderde Interne Controle (VIC) Audits, aanbevelingen vanuit de Functionaris Gegevensbescherming maar ook navolging van feedback van de onafhankelijk extern controleur (accountant).

Aanpassing van de Financiële verordening

In 2023 is de financiële verordening van Waddinxveen geactualiseerd. In 2025 actualiseren we deze opnieuw. We onderzoeken hoe we de besluitvorming binnen de planning & control cyclus kunnen verbeteren. Dit kan door bijvoorbeeld voor de zomervakantie te besluiten over de eerste Bestuursrapportage. Zo is de raad nog beter in staat om te sturen op de resultaten van de gemeente.

Op het moment dat deze programmabegroting wordt opgesteld, voert de Groene Hart Rekenkamer voert een onderzoek uit binnen de deelnemende gemeenten naar het "sturen op indicatoren". In samenspraak met de gemeenteraad worden de uitkomsten van dit rapport in 2025 verder uitgewerkt.

Risicomanagement in relatie tot het weerstandsvermogen

Door risicomanagement in de organisatie een prominentere plek binnen de besluitvormingsprocessen te plaatsen, kan tijdig in passende beheersmaatregelen worden voorzien. De huidige nota "Risicomanagement en weerstandsvermogen" stamt uit 2017 en is verouderd. Een geactualiseerde nota "Risicomanagement" wordt in 2025 aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.

In 2025 worden de bevindingen van de accountant verder opgepakt. Het uitvoeren van een Fraude Risico Analyse is er daar een van. We zoeken actief de kwetsbaarheden op in de organisatie, En we passen beheersmaatregelen toe om zo het risico op fraude zo laag mogelijk te houden.

5.6 We werken nog slimmer en meer digitaal

We verbeteren onze processen en gebruiken daarbij goede programma's en betrouwbare gegevens. Medewerkers kunnen altijd en overal werken. Met Microsoft 365 gaan we slimmer (samen)werken. En we werken ook meer datagedreven. Met steeds meer hulp van kunstmatige intelligentie.

5.7 We vinden de bescherming van persoonsgegevens en de veiligheid van alle informatie belangrijk

We beschermen de persoonsgegevens

Per proces zorgen we voor goede maatregelen. We maken personen die ermee te maken hebben duidelijk waarom privacy belangrijk is. Op onze website laten we zien welke persoonsgegevens we gebruiken en waarom. We voeren verbeteringen in de bescherming van persoonsgegevens door.

We beveiligen alle informatie

We controleren altijd ons netwerk op dreigingen en vreemde gegevens en gebeurtenissen. We leggen aan organisaties die ons controleren onze maatregelen uit. En hoe we ons houden aan de regels van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

5.8 We verduurzamen onze catering

In 2025 gaan we verder met het verduurzamen van onze catering. Uiteindelijk kunnen we aantonen op welke wijze en hoeveel verduurzaming er binnen de catering is bereikt.

5.9 We verbeteren en verduurzamen onze inkoop- en contractbeheer

We zorgen dat de inkoopovereenkomsten organisatiebreed inzichtelijk worden en de dossiervorming van contracten wordt verbeterd.

We sluiten de administratie van inkoop en de financiële werkprocessen en –systemen beter op elkaar aan.

We kopen duurzaam en sociaal in. We nemen hiervoor regels op in onze aanbestedingsdocumenten. Bij werken en diensten boven een bepaald bedrag dient de ondernemer voor een deel van dit bedrag een sociale bijdrage te leveren. Bijvoorbeeld door het creëren van werk voor een bepaalde doelgroep of door van gebruikte materialen nieuwe producten te maken.

We werken het actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) bij. We voeren een nulmeting circulair inkopen uit.

5.10 Doelstellingen en inspanningen

Onderwerp	Toelichting	Doelstelling 2025
Personeel		
Verzuim	<i>In het kader van duurzame inzetbaarheid zetten we blijvend in op het verminderen van verzuim. Dit doen we met gerichte acties, met name bij teams of aandachtsgebieden, waar het verzuim hoger is dan de gestelde norm.</i>	<i>5,2%, conform gemeentelijke verzuimnorm 2023, A&O Fonds Gemeenten.</i>
Informatie		
Beschikbaarheid van computers, programma's en netwerk	<i>Om onze doelen rondom dienstverlening, participatie, bedrijfsvoering en het nieuwe werken te halen, is het noodzakelijk dat we computers, programma's en netwerk steeds kunnen gebruiken.</i>	<i>De computers, programma's en het netwerk zijn voor 99,5% beschikbaar. Met uitzondering van vooraf gepland onderhoud.</i>
Juridisch advies		
Zorgvuldig juridische proces	<i>We handelen zorgvuldig, zoals de samenleving van ons verwacht en zorgen daarmee ook dat extra kosten worden voorkomen.</i>	<i>De kwaliteit van de genomen besluiten is zodanig dat in alle juridische procedures (bezwaar, beroep, hoger beroep) maximaal 20% gegrond wordt verklaard.</i>
Verminderen bezwaarprocedures	<i>Wij willen het aantal bezwaarschriften terugdringen door de kwaliteit van de primaire besluitvorming op inhoud te verbeteren en door het houden van informele gesprekken.</i>	<i>In minimaal 20% van de ingekomen bezwaarschriften voeren we informele gesprekken, waarbij we in minimaal 30% het geschil oplossen en de bezwaarprocedure stopt.</i>

Paragraaf 6 Verbonden partijen

6.1 Inleiding

De gemeente is verantwoordelijk voor de taken die zij door verbonden partijen laat uitvoeren. Het is daarom van belang de bijdrage van verbonden partijen en mogelijke risico's te beoordelen. In de programma's is beschreven hoe de verbonden partijen bijdragen aan de realisatie van de programma's. Om te kunnen sturen deze bijdragen is ook de financiële positie van belang. In deze paragraaf is per verbonden partij vermeld op welke wijze de gemeente financieel en bestuurlijk is verbonden. Ook is opgenomen of er sprake is van risico's voor de gemeente waarvoor geen maatregelen bij de verbonden partij zijn getroffen, maar die wel van materiële betekenis zijn voor de financiële positie.

De 'Leidraad sturing en grip op verbonden partijen 2017' schetst de wijze waarop raad, college en ambtelijke organisatie – ieder vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid – zorgen voor sturing en grip.

Gegevens per verbonden partij

Gemeenschappelijke regelingen	Soort regeling/ rechtsvorm	Financieel belang (omvang deelnemers-bijdrage)	Bestuurlijk belang (vertegenwoordiging en stemverhouding in Algemeen Bestuur)	Eigen vermogen aan begin en einde begrotingsjaar	Vreemd vermogen aan begin en einde begrotingsjaar	Verwachte omvang financiële resultaat	Omvang risico's (in relatie tot weerstandvermogen)
Veiligheidsregio Hollands Midden (Leiden)	College - Openbaar lichaam	€ 2.265.601	1 collegelid 1 van 19 stemmen	01-01-2025: € 5.869.000 31-12-2025: € 5.814.250	01-01-2025: € 88.173.000 31-12-2025: € 87.352.000	€ 0	Het benodigde weerstandvermogen bedraagt in 2025 € 1.220.000. De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 1.220.000. Huidige weerstandvermogen is 1 en daarmee toereikend.
HECHT (voorheen Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg) (Leiden)	Gemengd - Openbaar lichaam	€ 2.764.000	1 collegelid 2 stemmen	01-01-2025: € 224.000 31-12-2025: - € 285.000	01-01-2025: € 40.982.000 31-12-2025: € 41.791.000	€ 0	Het weerstandvermogen van Hecht wordt bepaald door de omvang van de reserves. Het weerstandvermogen bedraagt in 2025 € 224.000. De risico's zijn bepaald op € 4.610.000. Huidige weerstandvermogen is 5% en daarmee niet toereikend.
Regio Midden-Holland (Gouda)	Gemengd - Openbaar lichaam	€ 179.070	2 collegeleden 2 van de 10 stemmen	01-01-2025: € 423.000 31-12-2025: € 423.000	01-01-2025: € 766.000 31-12-2025: € 766.000	€ 0	De Regio Midden-Holland beschikt over een weerstandscapaciteit van € 100.000, conform de hierover in het Algemeen Bestuur gemaakte afspraak. De gekwantificeerde risico's dienen op de weerstandscapaciteit in mindering te worden gebracht. Hoewel de risico's in de risicoparagraaf niet zijn gekwantificeerd, lijkt dat deel van de weerstandscapaciteit dat gevormd wordt door de algemene reserves, vooralsnog niet toereikend te zijn. Bij het optreden van negatieve gevolgen van risico's zullen aanvullende maatregelen genomen moeten worden

Omgevingsdienst Midden-Holland (Gouda)	College - Openbaar lichaam	€ 1.968.567	2 collegeleden stemverhouding 16/183e	01-01-2025: € 1.982.000 31-12-2025: € 1.919.000	01-01-2025: € 9.592.000 31-12-2025: € 9.490.000	€ 0	Het Algemeen Bestuur van ODMH wenst een weerstandsvermogen van 90% te hebben (verdeeld over 13% voor Bouw- en Woningtoezicht en 31% voor milieu en overheadrisico's van in totaal 56%). De risico's bedragen € 1.625.571 en de weerstandscapaciteit is € 1.400.653. Het weerstandsvermogen is 86,1% en vooralsnog niet toereikend.
Werkvoorzieningsschap Promen (Gouda)	College - Openbaar lichaam	€ 2.035.000	1 collegelid	01-01-2025: € 3.491.000 31-12-2025: € 3.353.000	01-01-2025: € 6.209.000 31-12-2025: € 6.214.000	€ 0	De weerstandscapaciteit bedraagt in 2024 € 960.000. De bedrijfsrisico's zijn gekwantificeerd op € 1.900.000. Het weerstandsvermogen is 51%. Er wordt gewerkt aan een voorstel ter versterking van het weerstandsvermogen.
Streekarchief Midden-Holland (Gouda)	Gemengd - Openbaar lichaam	€ 227.313	2 collegeleden 2 van de 10 stemmen	01-01-2025: € 120.301 31-12-2025: € 120.301	01-01-2025: € 512.074 31-12-2024: € 513.061	€ 0	De risico's zijn gekwantificeerd op € 214.000. Het gewenst weerstandsvermogen is 90% en bedraagt € 192.600. De weerstandscapaciteit is € 120.301. Geconcludeerd kan worden dat de berekende aanwezige weerstandscapaciteit 62,5% van het gewenste weerstandsvermogen bedraagt.
Grondbank RZG Zuidplas (Den Haag)	Gemengd - Openbaar lichaam	€ 0	2 collegeleden 10 leden, 2 leden per deelnemende gemeente	01-01-2025: € 0 31-12-2025: € 0	01-01-2025: € 0 31-12-2025: € 0	€ 0	Het weerstandsvermogen van de Grondbank is nihil. In artikel 27 van de gemeenschappelijke regeling is de risicoverdeling van de deelnemers aan de Grondbank geregeld, waaronder 5% voor Waddinxveen.
Groenalliantie Midden-Holland en omstreken (Gouda)	Gemengd - Openbaar lichaam	€ 248.200	2 collegeleden 2 van de 10 stemmen	01-01-2025: € 9.653.000 31-12-2025: € 9.480.000	01-01-2025: € 2.282.000 31-12-2025: € 1.982.000	€ 0	De gekwantificeerde risico bedragen € 100.000. De weerstandscapaciteit van Groenalliantie is € 1.600.000. Het weerstandsvermogen heeft een waarderingscijfer van B (€ 1,5 miljoen) en is daarmee ruim voldoende.
Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland (Leiden)	College - Openbaar lichaam	€ 606.506	1 collegelid 3,77% van het stemrecht	01-01-2025: € 846.000 31-12-2025: € 846.000	01-01-2025: € 11.748.000 31-12-2025: € 12.199.000	€ 0	Het totaal aan gekwantificeerde risico's bedraagt € 350.000. De weerstandscapaciteit is € 846.000. Niet alle risico's zijn gekwantificeerd, waardoor op grond van artikel 32 lid 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland de deelnemers verplicht zijn er zorg voor te dragen dat de BSGR te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Dit betekent dat de deelnemers zelf maatregelen moeten treffen om eventuele risico's af te dekken.

Vennootschappen	Rechtsvorm	Financieel belang (omvang deelnemersbijdrage)	Bestuurlijk belang (vertegenwoordiging en stemverhouding in Algemeen Bestuur)	Eigen vermogen aan begin en einde begrotingsjaar	Vreemd vermogen aan begin en einde begrotingsjaar	Verwachte omvang financiële resultaat	Risico's (in relatie tot weerstandsvermogen)
BNG Bank	N.V.	Niet van toepassing	1 collegelid in de AVA. 17.823 aandelen.	01-01-2023: € 4.615 mln. 31-12-2023: € 4.721mln. (Bron: JR 2023)	01-01-2023: € 107.459 mln. 31-12-2023: € 110.819 mln. (Bron: JR 2023)	€ 254 mln. (Bron: JR 2023)	De bank heeft een laag risicoprofiel, hetgeen ook blijkt uit de ratings.
Oasen	N.V.	Niet van toepassing	1 collegelid in de AVA 27 van de 748 aandelen	E.V. 01-01-2023: € 125.600.000 E.V. 31-12-2023: € 128.149.000 (Bron: JR 2023)	V.V. 01-01-2023: € 221.955.000 V.V. 31-12-2023: € 244.640.000 (Bron: JR 2023)		In 2022 is Oasen gaan werken volgens het, in december 2021 vastgestelde, integraal risico- management beleid. Het integraal risicomanagement beleid is gebaseerd op het RAVC (Risk Appetite Value Chain) vier kwadrantenmodel. Hiermee beschikt Oasen over een raamwerk dat past bij de organisatie. Eén keer per jaar wordt aan de auditcommissie en RvC gerapporteerd over de opzet en werking van het risicomanagementsysteem waarbij eveneens wordt aangegeven of er verbeteringen zijn doorgevoerd.
Cyclus	N.V.	Niet van toepassing	1 collegelid in de AVA 5,5% van de aandelen	01-01-2025: € 12.471.000 31-12-2025: € 12.471.000	01-01-2025: € 22.636.000 31-12-2025: € 24.704.000	€ 834.000	Het College geeft Cyclus N.V. opdracht om het afval op te halen. Het College spreekt af dat Cyclus NV in Waddinxveen afval ophaalt. Voor 2025 spreken we, conform de Dienstverleningsovereenkomst (DVO), met Cyclus nieuwe prijzen af voor het werk dat Cyclus doet. De kosten worden gedekt door de afvalstoffenheffing.
Triangel	C.V./B.V.	Niet van toepassing	1 collegelid en 1 directielid in de AVA 50 % van de aandelen	C.V. begin: € 12.774.000 C.V. Einde: € 12.774.000 B.V. begin: € 64.562 B.V. einde: € 64.562	C.V. begin: € 2.226.000 C.V. Einde: € 2.226.000 B.V. begin: € 195.000 B.V. einde: € 195.000	Verwacht resultaat totale deelneming circa € 5 mln.	De GEM CV heeft zelf een uitgebreide risicoparaagraaf. Daarnaast zijn in de gemeentelijke grondexploitatie gekwantificeerde risico's opgenomen.
Stichtingen en Verenigingen	Rechtsvorm	Financieel belang (omvang deelnemersbijdrage)	Bestuurlijk belang (vertegenwoordiging en stemverhouding in AB)			Verwachte omvang financiële resultaat	Risico's (i.r.t. weerstandsvermogen)
Stichting Greenport regio Boskoop	Stichting	Niet van toepassing	1 collegelid 1 stem per lid	01-01-2023: € 24.079 31-12-2023: € 24.079 (Bron: JR 2023)	01-01-2023: € 237.702 31-12-2023: € 206.389 (Bron: JR 2023)		Er zijn geen risico's. De stichting is als het ware een overlegorgaan.

Paragraaf 7 Grondbeleid

7.1 Inleiding

In deze paragraaf geven we een financieel totaalbeeld van de Grondbedrijfsfunctie (GBf). Dit doen we op basis van de per 1 juli 2024 geactualiseerde grondexploitaties en recente beoordelingen van de lopende facilitaire projecten. De effecten van deze actualisaties hebben een directe invloed op de Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijfsfunctie (ABG), de voorzieningen en de weerstandscapaciteit. In deze paragraaf grondbeleid wordt een verdere toelichting gegeven op de mutaties.

7.2 Visie en uitvoering grondbeleid in relatie tot doelstellingen uit programma's

Ons grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen te bereiken. In de Omgevingsvisie Waddinxveen 2050, beleidsnota's en omgevingsplannen is vastgelegd hoe we de ruimtelijke omgeving ontwikkelen. Vanuit risico-beheersing doen we dit op dit moment zoveel mogelijk vanuit facilitair grondbeleid. We geven de ruimte aan andere partijen om te ontwikkelen binnen door ons gestelde kaders. Op basis van het huidige beleid heeft de gemeente ook de mogelijkheid om actief grondbeleid te voeren als dat vanuit een strategisch belang gewenst is. Ons grondbeleid wordt momenteel herzien. De oplevering van de herziende nota grondbeleid vindt plaats in het vierde kwartaal van 2024 of het eerste kwartaal van 2025.

Facilitaire projecten.

We geven bij facilitaire projecten de ruimte aan andere partijen om te ontwikkelen binnen de gestelde kaders. De aankoop en uitgifte van gronden wordt bij facilitair grondbeleid uitgevoerd voor rekening en risico van andere partijen. Onze invloed loopt niet via het grondeigendom (als marktspeler), maar via omgevingsplannen, overeenkomsten en/of een exploitatieplan (als marktmeester).

In de volgende tabel, tabel 1, zijn facilitaire projecten aangegeven die in ontwikkeling zijn. Deze facilitaire projecten lopen vaak door in 2025 en verder.

Tabel 1 Facilitaire projecten in ontwikkeling

Locatie Postkantoor (Kerkweg Oost 161)	Zorgboerderij Noordkade 108	Noordeinde 61	Noordeinde 124-126	Abraham. Kroesweg 15
Noordpark	Kanaaldijk 6	Zesde Tochtweg 2a	Plasweg 134-136	Noordkade
Glasparel+ fase 2	PostNL locatie	Businesspark Vredenburg fase 2	Plasweg 20 en 20a/ Park Polderstaete	Heggewinde 22a
Noordeinde 65	Overslagweg-Truckparking	Plasweg Hoevezone	Onderweg 34	Henegouwerweg 10
GEM Triangel	Bredeweg achter 15,16,17	Hoek Bredeweg - Piet Stuurmansweg	Henegouwerweg 119 a/b,120	Wilhelminakade 78
Esdoornlaan 26	Kerkstraat 19-23	Noordkade voorbereiding	G. van Dort Kroonweg 4,6,7 en 12	
Kerkweg-Oost 214-216	Zuidelijke Rondweg achter Akkeroord	Abraham. Kroesweg 2	Zuidelijke Dwarsweg 13c	
Noordeinde 74, 122a en 134	Tweede Bloksweg 54 b	Tweede Bloksweg 44	Dorpstraat 72	

Facilitair project R.3809/R.4803 Noordkade & R.3805 Businesspark Vredenburg fase 2

Het verouderde bedrijventerrein willen wij (laten) transformeren naar woningbouw. De huidige bedrijven moet worden verplaatst zodat de grond vrijkomt voor deze herontwikkeling. Om dit te mogelijk te maken heeft de gemeente een overeenkomst gesloten met de ontwikkelaar van businesspark Vredenburg fase 2. Deze overeenkomst houdt in dat wij gronden kopen van deze ontwikkelaar die vervolgens door de grondeigenaren op de Noordkade kunnen worden overgekocht om zo de bedrijfsactiviteiten te verplaatsen naar businesspark Vredenburg.

Het project de Noordkade betreft nu nog een facilitair project. Het plan is om in oktober 2024 te beslissen over de gebiedsexploitatie van fase 1 inclusief de toegekende woningbouwimpuls subsidie (WBI) ter hoogte van € 5,022 miljoen. In het voorstel wordt een actievere rol van de gemeente opgenomen. Dit betekent dat voor een deel van de ontwikkeling Noordkade fase 1 een grondexploitatie wordt geopend. Dit wordt dan verwerkt in de jaarrekening 2024.

Actieve gemeentelijke projecten.

Als gemeente ontwikkelen we ook zelf facilitaire projecten. Hierbij hebben wij een actieve rol waarbij we voor eigen rekening en risico ruimtelijke plannen ontwikkelen. Actief grondbeleid wordt alleen gevoerd als dit van strategisch belang is voor de gemeente. In dat geval verwerven en ontwikkelen wij zelf de benodigde gronden.

Per 1 juli 2024 bestaan de volgende gemeentelijke actieve grondexploitaties: het Centrum, het Sleutelkwartier, Coenecoop III, 't Suyt fase II, De Dreef, Peter Zuidlaan en Park Triangel.

Verbonden partijen.

Binnen het GBf (grondbedrijfsfunctie) maken we ook deel uit van een tweetal Verbonden Partijen.

De twee Verbonden Partijen zijn:

1. GEM CV Park Triangel en
2. Grondbank RZG Zuidplas

Nota kostenverhaal.

Nieuwe ontwikkelingen brengen kosten met zich mee. Daarom heeft de gemeente de 'Nota Kostenverhaal 2019' vastgesteld. In deze nota staat hoe om wordt gegaan met:

- Plankosten,
- Bovenplanse kosten
- Bijdragen voor ruimtelijke ontwikkelingen en
- Bijdragen aan bovenwijkse voorzieningen.

De Nota kostenverhaal wordt herzien. De herziende nota kostenverhaal wordt in het laatste kwartaal van 2024 of het eerste kwartaal van 2025 voorgelegd.

7.3 Prognose resultaten Grondbedrijfsfunctie

Portefeuillerisico

Voor de beheersing van de GBf is het noodzakelijk een inschatting te maken van de risico's die zich in de verschillende onderdelen en het geheel kunnen voordoen. Deze risico's brengen we in beeld.

De belangrijkste risico's vloeien voort uit de woningbouwprogrammering versus de woningbehoefte-raming op langere termijn. De gemeente heeft een forse woningbouwprogrammering ten opzichte van de woningbehoefteraming die door de provincie Zuid-Holland is opgesteld. In de Regionale Agenda Wonen en de bijbehorende woningbouwprogrammering worden hier regionaal afspraken over gemaakt. De huidige projecten zijn allemaal afgestemd met de regio.

Prognoses per portefeuilleonderdeel

Bij het opstellen van de begroting en de jaarstukken worden de grondexploitatiebegrotingen geactualiseerd en de projecten facilitair grondbeleid tegen het licht gehouden. Ook worden de resultaten en risico's bij de verbonden partijen beoordeeld. Hier wordt beoordeeld of de resultaten in financieel opzicht en qua voortgang moeten worden bijgesteld.

In deze paragraaf worden de mutaties, voorzieningen en risico's per onderdeel beschreven.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit geeft aan in welke mate we in staat zijn om nadelige gevolgen van niet-afgedekte risico's op te vangen. Ook is van belang te weten welke grootte de Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijfsfunctie (ABG) moet hebben om de risico's in de portefeuille te dekken. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in beschikbare weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit.

De benodigde weerstandscapaciteit is het totaal van de financiële vertaling van alle project-specifieke en generieke (conjuncturele) risico's die in beeld zijn gebracht.

De beschikbare weerstandscapaciteit, de Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijfsfunctie, geeft aan in hoeverre de benodigde weerstandscapaciteit (risico's) hieruit gedekt kan worden.

In de volgende tabel is de weerstandscapaciteit van specifiek de GBf weergegeven. De stand van de ABG minus de risico's geeft het weerstandsvermogen weer.

Tabel 2 Stand weerstandscapaciteit

	Begroting 2024-2027	Jaarrekening 2023	Begroting 2025-2028
Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijfsfunctie	2.512	2.784	608
Risico's Actief Grondbeleid	4.879	3.607	2.911
Weerstandscapaciteit	-2.367	-823	-2.303

Bedragen x € 1.000

Weerstandsvermogen

Ná vaststelling van de begroting 2025 - 2028 door de gemeenteraad bedraagt de geprognoseerde beschikbare weerstandscapaciteit (het saldo van de Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijfsfunctie (ABG) ná aftrek van eventuele generieke en project specifieke risico's) per 1 januari 2028 circa € 2,3 miljoen negatief. De ontwikkeling van het totale weerstandsvermogen, waar het ABG-onderdeel van uit maakt, blijft de komende jaren voldoende om de ingeschatte risico's te kunnen afdekken. Zie hiervoor paragraaf 2 van deze begroting.

Actief Grondbeleid

Parameters

Jaarlijks worden de grondexploitaties bij jaarrekening en begroting geactualiseerd. Dit betekent dat de grondexploitaties marktconform worden gemaakt zodat we in staat zijn de te verwachten investeringen te kunnen plegen.

Ook wordt opnieuw gekeken naar de te verwachten opbrengsten als tegenhanger van de te verwachten investeringen. Om de investeringen en opbrengsten in de toekomstige jaren vanaf 1-1-2024 op peil te houden worden deze bedragen geïndexeerd (Tabel 3 Parameters per 1-1-2024 Investerings). De toe te passen indexatie betreft een percentage welke "parameters" worden genoemd. De toe te passen parameters zijn indexcijfers voor kosten- en opbrengststijging, rentekosten en -opbrengsten en de verplicht te hanteren discontovoet (voorschrift Commissie Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)). Voor de te verwachten investeringen kijken we vooral naar de nog te investeren budgetten van eventueel te verwerven gronden, plan- en overige kosten vanaf 1-1-2024. Ook is beoordeeld of de beschikbare budgetten voor de te verwachten civieltechnische kosten voldoende aanwezig zijn om de te verwachten werken te kunnen uitvoeren.

Met betrekking tot de opbrengsten zijn in de rekentechnische uitgangspunten 2024 de te hanteren grondprijzen opgenomen die zijn verwerkt in de actualisatie van de gemeentelijke grondexploitaties per 1-1-2024. Dit percentage wordt de komende jaren in de actualisatie structureel op 2% voorzien (Zie tabel 4 Parameters per 1-1-2024 Grondopbrengsten).

Bij actualisatie van de gemeentelijke grondexploitaties wordt rekening gehouden met de volgende parameters:

Tabel 3 Parameters per 1-1-2024 Investerings

	Totaal beeld parameters	2024	2025	2026 en verder
1	Verwerving, civiele kosten en plankosten	2,50%	2,00%	2,00%
2	Rente over de te verwachten kosten en opbrengsten (op basis van BBV richtlijnen)	1,75%	1,75%	1,75%
3	Opbrengsten woningbouw en bedrijventerreinen	2,00%	2,00%	2,00%
4	Discontovoet ten behoeve van netto contant maken van de eindwaarde per 1-1-2023 conform BBV- regelgeving	2,00%	2,00%	2,00%

Tabel 4 Parameters per 1-1-2024 Grondopbrengsten

	Opbrengstensoort	2024	2025	2026 en verder
1.1	Woningbouw vrije sector	2%	2%	2%
1.2	Woningbouw sociaal*	0%	0%	0%
2	Bedrijven	2%	2%	2%

De te hanteren parameters zijn begin 2024 door ons college van burgemeester & wethouders vastgesteld via het document "Rekentechnische uitgangspunten ten behoeve van actualisatie Grondexploitaties gemeente Waddinxveen per 1-1-2024" en verwerkt in alle gemeentelijk te actualiseren grondexploitatiebegrotingen per 1-1-2024.

Voor een nadere analyse, onderbouwing en detaillering van bovengenoemde parameters en te hanteren grondprijzen per 1-1-2024 verwijzen wij naar de "NT01.v04 20240301 1815 Advies parameters Waddinxveen 2024 en verder".

Mutaties

Algemeen

Het doorberekende rentepercentage voor actief grondbeleid is 1,75% zoals ook in tabel 3 hiervoor is opgenomen. Dit percentage is gerelateerd aan het percentage van de vreemd vermogen portefeuille. De gehanteerde jaarlijkse kostenindexatie is aangepast naar 2,5% voor 2024. Vanaf 2025 en verder wordt stabiele kostenindexatie gehanteerd van 2% per jaar. Vanwege de instabiele marktomstandigheden houden we deze indexen scherper in de gaten.

In het tweede kwartaal van 2024 is de woningbouwimpuls (WBI) subsidie ter hoogte € 1,75 miljoen van toegekend aan het overkoepelend project "Centrumgebied Waddinxveen". Het overkoepelende project bestaat uit nog te realiseren ontwikkelingen binnen de GREXEN Centrum, Sleutelkwartier en Op Dreef. De subsidie is verdeeld over deze drie GREXEN op basis van woningaantal. Hiermee gaan de verliesvoorzieningen voor de projecten Centrum en Sleutelkwartier naar beneden en is tevens het resultaat van de grondexploitatie Op Dreef verbeterd. Bij de subsidie hoort ook een prestatie die geleverd moet worden. Dit betekent dat de woningen die we willen bouwen ook gerealiseerd moeten worden binnen 10 jaar (vanaf 1-1-2024). Mocht dit niet het geval zijn dan zal de subsidie naar rato moeten worden terugbetaald.

Centrum

In het centrum worden er de komende jaren nog twee deellocaties uitgegeven: het appartementencomplex fase 1b en fase 2.

Op 16 juni 2021 is de gemeenteraad akkoord gegaan met de aanpassing van de uitgangspunten voor de kantoorakavel. Hiermee is het bouwvolume vergroot en is het aantal woningen van 38 naar circa 50 woningen gegaan. Deze veranderende uitgangspunten zijn toen verwerkt in de grondexploitatie. Op dit moment lopen de laatste gesprekken over aanpassing van het ontwerp voor de kantoorakavel inclusief bijbehorend addendum op de overeenkomst

Voor fase 2. In 2021 is zowel de ontbindingsovereenkomst met ASR als de overeenkomst met MRP over de nieuwe uitgangspunten voor fase 2 besproken. Deze nieuwe uitgangspunten zorgen voor een aanpassing van de grondexploitatie. In februari 2022 zijn deze uitgangspunten ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad en hier is positief op besloten. In 2022 is de afkoopsom voor fase 2 door ASR voldaan. Voor fase twee is het onzeker of het beoogde uitgifte jaar 2025 haalbaar is. Hier wordt komende periode verder over gesproken met de ontwikkelaar. Voor nu is het beoogde uitgifte jaar 2027.

Zoals aangegeven is de WBI-subsidie opgenomen in de GREX. Het aandeel voor het Centrum betreft ca. € 445.000.

Het totaal financieel resultaat van de grondexploitatiebegroting Centrum betreft circa € 5.348.000 (eindwaarde per 31-12-2027) negatief/ nadelig. Bij de administratieve afsluiting (2027) van de grondexploitatie dient de bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen van circa € 742.000, alsnog via een resultaatbestemming plaats te vinden. Omdat er sprake is van een negatief resultaat, komt deze bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen ten laste van de ABG.

Coenecoop III

In 2023 zijn de laatste 3 kavels verkocht. In 2024 worden de laatste technische werkzaamheden uitgevoerd in relatie tot de verkoop van de kavels.

In de huidige situatie is door de gebruikers aangegeven dat er mobiliteitsknelpunten zijn. Na verkoop van alle kavels en ingebruikname van de gerealiseerde bedrijfspanden wordt beoordeeld of er aanvullende maatregelen getroffen moeten worden voor het oplossen van deze knelpunten.

Het totaal financiële resultaat van de grondexploitatie Coenecoop III bedraagt € 493.000 (eindwaarde per 31-12-2024) positief. Bij beëindiging en financieel administratief afsluiten van de grondexploitatie vindt de bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen, van circa € 283.000 ten laste van dit financieel resultaat, alsnog via een resultaatbestemming plaats.

't Suyt Fase II

Op 15 december 2021 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan en het stedenbouwkundig plan als addendum op de welstandsnota vastgesteld. Daarnaast is in 2021 gewerkt aan het inrichtingsplan. Het college heeft dit plan op 29 oktober 2021 vastgesteld. De uitvoeringskosten zijn op basis van het inrichtingsplan recentelijk geraamd. De opbrengsten zijn geactualiseerd naar prijspeil 1-1-2024. In de eerste helft van 2024 is gestart met de verkoop van de vrije kavels. De opbrengsten hiervoor zijn hoger dan vooraf rekening mee gehouden. Dit heeft een positief effect op het te verwachte resultaat. Daarnaast wordt op dit moment de tender voorbereid van het projectmatige deel van het programma. De uitgifte van het projectmatige programma wordt verwacht in 2025 en 2026.

Het financieel resultaat van de grondexploitatie van project 't Suyt fase 2 bedraagt circa € 4.527.000 positief (eindwaarde per 31 december 2027). Bij beëindiging en financieel administratief afsluiten van de grondexploitatie vindt de bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen, van circa € 896.000 ten laste van dit financieel resultaat, alsnog via een resultaatbestemming plaats.

Op Dreef

In juni 2021 is de grondexploitatie voor De Dreef vastgesteld. In augustus 2023 is besloten om de gronden later uit te geven en de huidige gebouwen van het Coenecoop College en de sporthal door te exploiteren. Dit heeft als gevolg dat de einddatum van de GREX is bijgesteld naar 31-12-2030. Het financieel effect van deze uitloop is beperkt.

Zoals aangegeven is de WBI-subsidie opgenomen in de GREX. Het aandeel voor Op Dreef betreft circa € 506.000.

Het financieel resultaat van de grondexploitatie van project Op Dreef bedraagt circa € 1.065.000 positief (eindwaarde per 31 december 2030). Bij beëindiging en financieel administratief afsluiten van de grondexploitatie vindt de bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen, van circa € 452.000 ten laste van dit financieel resultaat, alsnog via een resultaatbestemming plaats.

Gemeentelijk deel Park Triangel

Bij een voorspoedige voortgang kan de afronding van de gehele bouwlocatie plaatsvinden in 2028. Het resultaat van Park Triangel is op eindwaarde nu bepaald op een bedrag van € 13.820.000. Hierbij is uitgegaan van een financiële en administratieve afronding ultimo 2028. Ten opzichte van de begroting 2024-2027 is het resultaat op eindwaarde toegenomen met name door de aanpassing van de fasering van de afname van de gronden en aangepaste rente.

Sleutelkwartier

Binnen de exploitatie wordt voorzien in de bouw van circa 186 woningen. In vergelijking met 2022 worden er 63 woningen meer gebouwd in het Sleutelkwartier (voornamelijk in de Passage). De grondexploitatie bestaat uit vijf deelexploitaties, per deellocatie wordt een doorkijk gegeven voor 2024 en de planning daarna:

Overall (plankosten en hoofdinfrastructuur): In 2023 zijn er fors meer plankosten gemaakt dan begroot, dit komt ook door de extra inzet rondom de uitwerking van de Passage, de tender van de Beukenhof locatie en de uitwerking van de locatie van het oude gemeentehuis. Om toekomstige overschrijdingen te voorkomen hebben we de nog resterende plankosten geactualiseerd. Bij deze actualisatie is gekeken naar de organisatie op dit moment en de te verwachten werkzaamheden de komende jaren. Tot slot is ook de looptijd van de totale exploitatie met twee jaar verlengd (nieuwe einddatum 31-12-2028). Dit alles zorgt voor een substantiële stijging in plankosten (2023 en verder).

- Locatie 3 Oude gemeentehuis: Het bestemmingsplan is onherroepelijk en de gronden zijn overgedragen. In 2024 wordt gestart met de bouw van de woningen dit zal naar verwachting eind 2024 worden afgerond.
- Locatie 4 Kerkweg oost 222: In 2022 is gestart met de bouw van de woningen. De bouw van de woningen is afgerond.
- Locatie 6 Beukenhof: In 2023 is gestart met tender van de locatie en deze is in de eerste helft van 2024 afgerond. Naar verwachting worden de gronden in 2024 uitgegeven en kan er gestart worden met de bouw van de woningen.
- Locatie 7/8/9 Passage: In 2022 is gestart met het opstellen van het bestemmingsplan. Daarnaast is door de raad besloten om 65 woningen extra te bouwen. Het nu opgenomen programma sluit aan op het stedenbouwkundig plan. De opbrengsten en extra kosten zijn verwerkt in de grondexploitatie. Daarnaast wordt er aanvullend bodemonderzoek gedaan met betrekking tot kabels & leidingen en verontreiniging. Vooruitlopend op de resultaten is een stelpost opgenomen voor de mogelijke kosten. De gronden worden naar verwachting in 2026/2027 uitgegeven.

Zoals aangegeven is de WBI-subsidie opgenomen in de GREX. Het aandeel voor Sleutelkwartier betreft circa € 546.000.

Het financieel resultaat van de grondexploitatie van project Sleutelkwartier bedraagt circa € 7.856.000 negatief (op eindwaarde per 31 december 2028). Bij administratieve afsluiting (2028) van de grondexploitatie dient de bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen, van circa € 107.000, alsnog via een resultaatbestemming plaats te vinden. Omdat er sprake is van een negatief resultaat, komt deze bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen ten laste van de ABG.

Peter Zuidlaan

In 2022 is de grondexploitatie voor Peter Zuidlaan vastgesteld. Daarna is gestart met de voorbereidende werkzaamheden. Omdat woningcorporatie Woonpartners geen middenhuur meer kan realiseren in dit project,

wordt gekeken naar een andere mogelijkheid. Deze oplossing lijkt gevonden te zijn en wordt verder uitgewerkt. Bij deze oplossing is het uitgangspunt dat er voor de gemeente geen financiële gevolgen ontstaan ten aanzien van de GREX. We verwachten dat de gronden in 2024 en/of begin 2025 uitgegeven worden. Daarna wordt gestart met de bouw van de woningen.

Het financieel resultaat van de grondexploitatie van project Peter Zuidlaan bedraagt circa € 74.000 positief (eindwaarde per 31 december 2026). Bij beëindiging en financieel administratief afsluiten van de grondexploitatie vindt de bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen, van circa € 29.000 ten laste van dit financieel resultaat, alsnog via een resultaatbestemming plaats.

Overzicht boekwaarde, exclusief winstneming actieve grondexploitaties

Tabel 5 Boekwaarde per 31-12-2023

Project	Boekwaarde exclusief winstneming tot en met 31-12-2023	V/N	Winstneming tot en met 2022*)	Winstneming 2023*)	Winstneming totaal tot en met 2023*)	Boekwaarde ná winstneming tot en met 31-12-2023	V/N
Centrum	10.298	N	0	0	0	10.298	N
Sleutelkwartier	5.644	N	0	0	0	5.644	N
Coenecoop III	835	V	364	85	449	386	V
Triangel gemeente	12.234	V	2.457	1.469	12.089	145	V
't Suyt fase II	5.639	N	0	0	0	5.639	N
De Dreef	506	N	0	0	0	506	N
Peter Zuidlaan	156	N	0	0	0	156	N
Totaal	9.174	N	2.821	1.554	12.538	21.712	N

*) afgerond

Bedragen x € 1.000

In onderstaande tabel 6 wordt de grondexploitatie per 1-1-2024 (begroting 2025-2028) vergeleken met de gegevens van de grondexploitatie bij opmaak jaarrekening 2023.

Tabel 6 Eindwaarde

Project	Begroting 2025 – 2028			Jaarstukken 2023			Verschil		Eindwaarde begroting 2025-2028	
	Saldo contante waarde per 01-01-2024	V/N	Eind datum	Saldo contante waarde per 01-01-2024	V/N	Eind datum	Saldo contante waarde	V/N	Resultaat op eindwaarde	V/N
Centrum	4.987	N	2027	5.403	N	2027	416	V	5.398	N
Sleutelkwartier	7.116	N	2028	7.575	N	2028	459	V	7.856	N
Coenecoop III	483	V	2024	483	V	2024	0	V	493	V
Triangel gemeente	12.672	V	2028	12.672	V	2028	0	V	13.820	V
't Suyt fase II	4.182	V	2027	2.476	V	2027	1.706	V	4.527	V
De Dreef	927	V	2030	512	V	2030	415	V	1.065	V
Peter Zuidlaan	69	V	2026	106	V	2026	37	N	74	V
Totaal	6.230	V		3.271	V		2.959	V	6.725	V

Bedragen x € 1.000

Bij de eindwaarde van de grondexploitaties zijn de tussentijdse winstnemingen niet gecorrigeerd. Vanzelfsprekend maken de tussentijdse winstnemingen de winst aan het einde van de grondexploitatie kleiner.

Tussentijdse winstneming

In de Notitie Grondexploitatie 2016 van het Besluit Begroting en Verantwoording die in augustus 2019 is geactualiseerd, is aangegeven op welke wijze rekening gehouden moet worden met tussentijds winst nemen bij

positieve grondexploitatiecomplexen.

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex.

Voor winstneming geldt het percentage of completion methode (POC-methode): voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd moet tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien.

Voor de grondexploitaties binnen de gemeente Waddinxveen zijn de navolgende tussentijdse winsten genomen tot en met jaarrekening 2023 (zie tabel 7):

Tabel 7 Tussentijdse winstneming

Project	Cumulatieve winstneming tot en met 31/12/2023*)	Vermeerdering winstneming in 2023 (de winstneming in het jaar 2022*)	Cumulatieve winstneming 31/12/2023 (zie ook tabel 5)*)
Centrum	0	0	0
Sleutelkwartier	0	0	0
Coenecoop III	364	85	449
Triangel gemeente	10.620	1.469	12.089
't Suyt fase II	0	0	0
De Dreef	0	0	0
Totaal	10.984	1.554	12.538

*) afgerond

Bedragen x € 1.000

Voorzieningen en risico's

Vanuit het BBV bestaat de verplichting om voorzieningen te treffen voor grondexploitaties met een geprognostiseerd verlies. Bij de projecten van de gemeente Waddinxveen geldt dit voor de grondexploitatie Centrum (circa € 5,4 miljoen) en voor Sleutelkwartier (circa € 7,9 miljoen). De verliesvoorziening van € 14 miljoen op eindwaarde bij de actualisatie jaarrekening 2023 is verlaagd naar € 13,3 miljoen op eindwaarde. De verwerking hiervan vindt plaats bij de jaarrekening 2024.

Bij de projecten actief grondbeleid maken we onderscheid in generieke (conjuncturele) risico's en project specifieke risico's. De risico's in de grondexploitatie Coenecoop is gelijk gebleven, Bij de projecten Centrum, Sleutelkwartier en Op Dreef is het risicoprofiel toegenomen. Dit komt doordat de kans op de WBI-subsidie werkelijkheid is geworden en is verwerkt in de resultaten. Voor 't Suyt fase 2 en Peter Zuidlaan is het risicoprofiel (fors) afgenomen. In totaliteit nemen de risico's ten opzichte van de jaarrekening 2023 af met circa € 696.000.

Vennootschapsbelasting.

Vanaf 1 januari 2016 zijn gemeenten conform de "Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen" verplicht om vennootschapsbelasting (Vpb) te betalen over winstgevendende activiteiten. Gemeenten zijn onder de nieuwe wet in principe Vpb-plichtig voor alle werkzaamheden, die als ondernemingsactiviteit kunnen worden aangemerkt. De getallen geven een indicatie aan van de te verwachten Vpb-last hetgeen aangemerkt kan worden als een voorlopig te betalen bedrag in het kader van de vigerende wetgeving Vpb.

Bij opmaak van deze paragraaf 7 Grondbeleid voor de jaarrekening 2023 is een definitieve aangifte gedaan voor de boekjaren tot en met 2022. De onderstaande tabel is exclusief het aandeel van de Vpb druk van de C.V. Triangel (Vpb transparant).

Tabel 8 Vennootschapsbelasting

Boekjaar	2024	2025	2026	2027	2028
Vpb *)	0	0	0	0	0

*) afgerond

Bedragen x € 1.000

Vanuit de berekende voorlopige getallen op basis van de laatst gehanteerde uitgangspunten van de fiscus is te zien dat conform de laatste berekeningen over de periode 2024 tot en met 2028 geen Vpb verschuldigd is. Dit is thans gebaseerd op de voorlopige verwachtingen en keuze in uitgangspunten.

Facilitair Grondbeleid

Mutaties

Conform de richtlijnen van de commissie BBV dienen alle kosten die bij facilitaire projecten worden gemaakt en die niet kunnen worden verhaald direct te worden afgeboekt. Op het moment dat er aanvullende kosten gemaakt worden, dienen deze in het jaar dat ze worden gemaakt ten laste te worden gebracht van de Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijfsfunctie.

Er is in het begrotingsjaar 2023 een saldo van circa € 460.000 (overschot) welke wordt gestort in de ABG. Dit is een combinatie van saldotrekking en storting van projectverliezen en voordelige projectresultaten (onder andere afgesloten projecten).

Cijfermatige samenvatting voorzieningen en risico's

In dit hoofdstuk laten wij de totalen zien voor de voorzieningen en de risico's. Eventuele mutaties zijn eerder in de paragraaf toegelicht.

Voorzieningen

Tabel 9 Voorzieningenoverzicht

Portefeuilleonderdeel	Begroting 2025 - 2028)	Jaarrekening 2023	Vershil
Actief Grondbeleid voorzieningen	13.254 (*)	14.212	958
Actief Grondbeleid risico's	2.911	3.607	696
Totaal	16.165	17.819	1.654

Bedragen x € 1.000

(*) Verwerking van de actualisatie van de voorzieningen vindt plaats bij de jaarrekening 2024.

Paragraaf 8 Duurzaamheid (klimaatactie en biodiversiteit)

8.1 Concrete maatregelen, met aandacht voor haalbaarheid en betaalbaarheid

We lezen het dagelijks in de krant: de groeiende wereldbevolking en het snel toenemende verbruik van grondstoffen stellen ons voor enorme uitdagingen. Deze uitdagingen ontstaan doordat economische groei, verdeling van welvaart en de toenemende druk op onze ecosystemen niet in balans zijn. We leven op 'te grote voet'. De ontwikkeling van de mensheid is de afgelopen eeuw ten koste gegaan van natuur en milieu. Ook Waddinxveen wil bijdragen aan de omslag naar een samenleving die beter in balans is.

We doen dit door over te gaan op andere vormen van energie en warmte (de energietransitie, waaronder de warmtetransitie). En aan een overgang naar hergebruik van grondstoffen (circulaire economie). We doen dit ook door rekening te houden met de verandering van ons klimaat (klimaatadaptatie) en onze natuur te herstellen (biodiversiteitsherstel). Dit noemen we de 4 transities.

Op 26 januari 2022 heeft de raad het document "Koers naar Duurzaam Waddinxveen – (her)verbinden met de natuur" vastgesteld. In dit document bespreken we de opgave waar we in Waddinxveen voor staan. We beginnen hoog-over en vertalen het naar onze eigen gemeente. Het koersdocument is de basis voor het Collegeprogramma 2022 – 2026 en hoe het uitwerkt in de Programmabegroting.

De missie voor de duurzaamheidskoers is: Waddinxveen wordt uiterlijk in 2050 een circulaire en groene gemeente met schone energie waarbij we gelijktijdig blijven doorwerken aan het behoud en versterken van een goede sociale basis. In 2030 zijn we op de helft van deze opgave en overgang.

8.2 Hoe gaan we met de duurzaamheidstransitie om?

De 4 transities zijn 1

Een transitie is een blijvende verandering van de maatschappij. De vier transities op het gebied van warmte en energie, klimaatadaptatie, biodiversiteit en grondstoffengebruik zijn ingrijpend voor iedereen. De vier transities zijn één grote overgang. De veranderingen zijn niet alleen technisch. Ze gaan vooral over veranderingen in de samenleving. Zo draait het bij energie niet alleen om de vervanging van aardgas voor schone energie. De opwekking van energie door nieuwe bronnen, zoals zon en wind, neemt meer ruimte in beslag dan nu. De nieuwe bronnen zitten op daken van huizen, bedrijven, in weilanden of groenstroken. Zo krijgen inwoners direct te maken met de energievoorziening. Maatschappelijke overgangen zijn nauwelijks stuurbaar, maar wel beïnvloedbaar. We kijken of we de gewenste richting op gaan en of we die waar nodig kunnen versterken. Dat kan met subsidies, verordeningen, vergunningen, bestemmingsplannen, inkoop- en aanbestedingsbeleid of aanvullend beleid.

Als we voor één van de transities aan de slag gaan, kijken we ook naar de mogelijkheden voor de andere transities. We nemen hier de mogelijkheden voor inwoners en bedrijven mee. Zo kunnen we bij een reconstructie van een straat of een buurtaanpak voor schone energie, ook meteen in gesprek met de inwoners over de tegels in hun eigen tuin.

Iedereen moet kunnen meedoen

De gevolgen zijn niet voor iedereen gelijk. Sommige inwoners of buurten zijn meer kwetsbaar of hebben minder voordeel bij kansen. We willen deze overgang op een rechtvaardige wijze, haalbaar en betaalbaar, laten plaatsvinden. Zo kan iedereen meedoen.

Natuurlijke momenten benutten

We gebruiken bij al ons handelen de duurzaamheidsopgaven als basis. En we zorgen voor bewuste besluitvorming door in college- en raadsvoorstellen de effecten van het voorstel op de duurzaamheidskoers te benoemen. De duurzaamheidsopgaven verwerken we in onze werkprocessen van gebiedsontwikkeling en gebiedsreconstructie.

Voor inwoners, bedrijven en de gemeente zijn er natuurlijke momenten waarvan we gebruik kunnen maken om een verandering te realiseren. Dat zijn momenten waarop we iets nieuws aanschaffen, verhuizen, onze woning onderhouden, enzovoort. Deze momenten kunnen en moeten we benutten.

Groeiende beweging als sleutel

De vier transities raken iedereen. We moeten allemaal ons gedrag aanpassen. We hebben iedereen nodig. Een maatschappelijke verandering begint altijd bij diegenen die het willen en die ervoor openstaan. En start vaak al lang voordat we het een transitie noemen. In het klimaatakkoord (2019) heeft de gemeente de regierol gekregen bij de

energietransitie om het proces op gang te brengen en te houden. Maar er wordt ook bewust ingezet op participatie. We geven inwoners een stem en wegen hun mening mee. We moeten inwoners informeren, maar ook inspireren, stimuleren en bovenal: helpen bij en zichtbaar maken van wat inwoners en bedrijven nu al kunnen doen. We willen een beweging in gang zetten waarbij meer inwoners en ondernemers gaan meedoen en zij ook elkaar gaan helpen. Om alle inwoners betrokken te krijgen bij de transitie werken we de in de duurzaamheidskoers aangehaalde aanpak 'bouwen aan de beweging' verder uit. Transitie gaat niet vanzelf en kennen veel onzekerheden. We ontwikkelen stapsgewijs een instrument om de voortgang te volgen (monitoring). We blijven in gesprek met de gemeenteraad of wij en de samenleving verder komen in de transitie. Periodiek beoordelen we of de gekozen rol nog het beste past.

8.3 Prioriteiten tot 2030; focus deze raadsperiode

Alle wettelijke en (inter)nationale doelen hebben 2050 als eindpunt. Het jaar 2030 ligt dichterbij en wordt voor veel (inter)nationale acties als genoemd als jaar waarin een tussendoel bepaald is. De belangrijkste prioriteiten tot 2030 zijn als volgt. Het zijn ook de onderwerpen waarop we ons focussen tot 2026. In de programma's is opgenomen wat we hiervoor gaan doen.

Circulaire economie

Kennisontwikkeling en kennis delen

Circulaire gebiedsontwikkeling en circulair bouwen

Circulaire verdienmodellen op en tussen bedrijventerreinen in Waddinxveen en in de regio

Circulair leven

Energietransitie

Verduurzamen van de glastuinbouw

Opwekken van schone energie

Stimuleren van schone mobiliteit

Energiebesparing realiseren

Aardgas vrij maken van woningen

Klimaatadaptatie

Bepalen en oplossen van de meest kwetsbare situaties in de openbare ruimte en bij individuele inwoners en ondernemers/bedrijventerreinen

Onttegenen en vergroenen van woningen en daken

Beleid maken voor Klimaatadaptief bouwen en deze toepassen

Biodiversiteit

Onttegenen en vergroenen van woningen en daken

Verbinden van stukjes natuur (inclusief tuinen) tot grotere natuureenheden

(Beleid voor en toepassen van) Natuur inclusief bouwen

Bomen planten; bomen leggen CO₂ vast, houden water vast, helpen hittestress te voorkomen en zuiveren de lucht

Overall

Door participatie en communicatie de transitie op gang krijgen

Ervoor zorgen dat er meer koplopers en ambassadeurs voor duurzaamheid komen.

8.4 Wat doen we voor de 4 transitie

We doen overkoepelend een aantal werkzaamheden voor de vier transitie.

We borgen en verbeteren continu een aantal interventies die al zijn ingezet

We gebruiken bij al ons handelen de duurzaamheidsopgaven als basis. En we zorgen voor bewuste besluitvorming door in college- en raadsvoorstellen de effecten van het voorstel op de duurzaamheidskoers te benoemen. De duurzaamheidsopgaven verwerken we in onze werkprocessen van gebiedsontwikkeling en gebiedsreconstructie.

We bouwen verder aan de beweging

De 4 transitie zijn niet alleen technische transitie, maar bovenal sociale transitie. Om alle inwoners te betrekken bij de transitie werken we de in de duurzaamheidskoers aangehaalde aanpak 'bouwen aan de beweging' verder uit. We verwerken dat in de diverse initiatieven genoemd in Programma 3 en 4. Zo moet het aantal actief betrokken inwoners bij de 4 transitie blijven groeien.

We monitoren integraal de voortgang en organiseren

Transities gaan niet vanzelf en kennen veel onzekerheden. We ontwikkelen stapsgewijs een instrument om de voortgang te volgen (monitoring). We blijven in gesprek met de gemeenteraad of wij en de samenleving verder komen in de transities. Periodiek beoordelen we of de gekozen rol nog het beste past.

In de verschillende programma's voeren we werkzaamheden uit

We helpen inwoners die de transities niet kunnen betalen (programma 1)

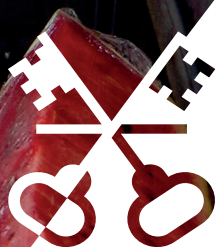
We verduurzamen ons vastgoed (programma 2)

We gaan verder met de energietransitie (programma 3)

We gaan verder met klimaatadaptatie en biodiversiteit (programma 3 en 4)

We zetten de circulaire economie in beweging bij inwoners en ondernemers (programma 3)

Financiële begroting

Staat van baten en lasten

	Lasten						Baten						Saldo					
	Rekening 2023	Begroting 2024 (na wijziging)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Rekening 2023	Begroting 2024 (na wijziging)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Rekening 2023	Begroting 2024 (na wijziging)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Programma's																		
1 Juiste zorg voor iedereen	-32.471	-33.467	-37.721	-36.273	-36.043	-35.942	6.975	7.700	7.285	7.503	7.496	7.644	-25.497	-25.767	-30.436	-28.770	-28.548	-28.298
2 Ruimte voor iedereen	-12.627	-16.508	-15.575	-15.773	-17.340	-16.470	3.952	3.526	3.308	3.143	2.771	2.775	-8.675	-12.982	-12.267	-12.629	-14.570	-13.695
3 Groeiende gemeente	-14.322	-24.002	-30.719	-21.802	-31.767	-17.631	10.673	17.780	27.307	17.613	28.476	12.300	-3.650	-6.222	-3.412	-4.189	-3.291	-5.330
4 Aantrekkelijke gemeente	-15.396	-17.738	-18.181	-18.327	-18.552	-18.720	9.285	10.419	10.725	10.855	10.927	11.006	-6.111	-7.319	-7.456	-7.471	-7.625	-7.715
5 Slagvaardige gemeente	-9.365	-11.330	-8.724	-8.117	-8.097	-8.089	5.992	4.638	926	807	807	807	-3.373	-6.692	-7.799	-7.310	-7.290	-7.282
Totaal van de programma's	-84.181	-103.045	-110.921	-100.291	-111.799	-96.851	36.877	44.063	49.551	39.921	50.476	34.531	-47.305	-58.982	-61.370	-60.370	-61.323	-62.320
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien																		
6.1 Lokale heffingen	-509	-527	-532	-532	-532	-532	9.785	10.245	10.958	10.958	10.958	10.958	9.276	9.718	10.426	10.426	10.426	10.426
6.2 Algemene uitkering	0	0	0	0	0	0	58.694	63.602	65.866	62.343	62.578	62.728	58.694	63.602	65.866	62.343	62.578	62.728
6.3 Treasury, aandelen en dividend	-1.767	-2.774	-2.632	-2.890	-2.798	-2.962	2.105	3.493	2.805	3.416	3.541	3.396	338	719	174	526	743	435
6.4 Overige algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-528	-357	-454	-454	-454	-454	42	0	0	0	0	0	-486	-357	-454	-454	-454	-454
6.5 Overhead	-11.929	-14.344	-13.392	-12.928	-12.875	-13.067	290	0	0	0	0	0	-11.639	-14.344	-13.392	-12.928	-12.875	-13.067
6.6 Vennootschapsbelasting	-18	-15	-15	-15	-15	-15	0	0	0	0	0	0	-18	-15	-15	-15	-15	-15
Totaal Alg. dekkingsmiddelen/ onvoorzien	-14.752	-18.017	-17.025	-16.819	-16.675	-17.030	70.917	77.340	79.629	76.717	77.077	77.083	56.165	59.324	62.604	59.898	60.403	60.052
Totaal (vóór winstbestemming)	-98.933	-121.062	-127.946	-117.110	-128.474	-113.882	107.793	121.403	129.180	116.638	127.554	111.614	8.860	342	1.234	-472	-920	-2.268
Mutaties in reserves:																		
	stortingen						onttrekkingen						Saldo					
1 Juiste zorg voor iedereen	0	0	0	0	0	0	716	470	107	0	0	0	716	470	107	0	0	0
2 Ruimte voor iedereen	-14.187	-2.898	-498	-652	-25	-25	13.277	2.417	2.276	2.159	2.932	2.318	-910	-481	1.778	1.507	2.907	2.293
3 Groeiende gemeente	-7.162	-4.087	-6.121	-1.558	-4.364	-178	6.703	2.952	4.212	595	2.708	491	-458	-1.135	-1.908	-963	-1.656	313
4 Aantrekkelijke gemeente	-2.061	0	0	0	0	0	2.356	277	116	60	109	112	295	277	116	60	109	112
5 Slagvaardige gemeente	-3.280	0	0	0	0	0	0	308	707	0	0	0	-3.280	308	707	0	0	0
6.4 Ov alg dekkingsmiddelen en onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	-26.690	-6.985	-6.619	-2.210	-4.389	-203	23.052	6.425	7.419	2.814	5.749	2.921	-3.637	-560	800	604	1.360	2.718
Saldo na winstbestemming	-125.623	-128.047	-134.565	-119.319	-132.863	-114.085	130.846	127.829	136.598	119.451	133.303	114.535	5.223	-219	2.033	132	440	450

Bedragen x € 1.000; negatief = nadelig

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

1. Inleiding

Volgens ons collegeprogramma 2022 – 2026 is een structureel en reëel evenwichtig sluitende (meerjaren)begroting het voornaamste uitgangspunt voor het financieel beleid.

Voor het jaar 2025 wordt een sluitende begroting gepresenteerd. Ook de meerjarenraming 2026-2028 kent in alle jaren een positief begrotingssaldo. Hierbij moet wel in ogenschouw worden genomen dat in de meerjarenraming een stelpost Jeugd is opgenomen.

Stelpost Jeugd

Vanaf het jaar 2026 is in deze begroting een stelpost ter hoogte van € 524.000 opgenomen. Daarnaast bestond er reeds een structureel tekort op jeugdzorg van € 450.000 vanaf het jaar 2024. Tezamen bedraagt de stelpost op Jeugd € 974.000 vanaf het jaar 2026.

De Hervormingsagenda Jeugd is in juni 2023 vastgesteld met als doel het versterken van de kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp en beheersing/terugdringen van de kosten van jeugdhulp. Hieraan is een landelijk besparingspotentieel gekoppeld van € 1 miljard vanaf 2028. Dit vertaalt zich naar een besparingspotentieel dat oploopt tot € 1,4 miljoen in 2028 voor Waddinxveen. Hierbij is sprake van een ingroeipad. Bij het opmaken van de jaarrekening 2023 is geconstateerd dat op het onderdeel Jeugd sprake was van een overschrijding van budget. Mede daarom is vanuit behoedzaamheid niet het volledige besparingspotentieel als stelpost opgenomen in de meerjarenraming.

Er bestaat een reële kans dat de taakstelling niet volledig kan worden ingevuld. In dat geval kan de egaliseringsreserve sociaal domein worden aangesproken. Deze heeft als doel het opvangen van incidentele afwijkingen tussen begroting en werkelijkheid.

Onze gemeente blijft voor het jaar 2025 op basis van deze begroting ongewijzigd onder 'repressief toezicht' van de financieel toezichthouder, de Provincie Zuid-Holland. Bij deze vorm van toezicht is geen goedkeuring van raadsbesluiten met financiële gevolgen door de provincie nodig.

2. Begrotingsuitgangspunten 2025 - 2028

Statische begroting 2026 - 2028

De begroting 2025 – 2028 is evenals voorgaande jaren een zogenaamde statische begroting voor de jaren 2026 - 2028. Dit betekent dat we alleen voor het begrotingsjaar 2025 de structurele gevolgen van prijs-, loonontwikkeling en groei van de gemeente verwerken. Dit naar de inzichten tijdens de samenstelling van deze begroting. De jaren 2026 – 2028, inclusief de algemene uitkering, ramen we dus in constante prijzen/lonen en zonder groei.

Algemene uitkering

De ramingen van de baten algemene uitkering hebben we gebaseerd op de Meicirculaire 2024 en de op dat moment bekende areaal gegevens. Dit inclusief onze verwachting van het aantal woningen en inwoners per 1 januari 2025. Over de gevolgen van deze circulaire voor de begrotingsjaren 2024 – 2028 hebben we de raad in een memo begin juli 2024 geïnformeerd.

Met de toezichthouder is afgesproken dat de laatst gerealiseerde ruimte onder het BCF (BTW Compensatie Fonds)-plafond als structurele baat mag worden meegenomen in de begroting en meerjarenraming. Deze gerealiseerde ruimte is bekendgemaakt in de Meicirculaire 2024 en is dus de definitieve afrekening van de ruimte onder het BCF-plafond van het jaar 2023. Voor gemeente Waddinxveen was dit een bedrag van € 874.000. Voorzichtigheidshalve wordt een bedrag van € 460.000 in de begroting opgenomen. Dit bedrag is als structurele baat verwerkt in de raming van de algemene uitkering.

Inflatoire ontwikkelingen 2025

Volgens het collegeprogramma nemen we jaarlijks in de begroting realistisch onderbouwde ramingen op voor prijs-, loonontwikkeling en groei van de gemeente. In de ramingen voor 2025 is, conform de gegevens uit de meicirculaire 2024, rekening gehouden met een loonindexatie van 4,4% en een prijsindexatie van 3,2%.

- Subsidies

Conform raadsbesluit is de raming voor de subsidies in 2025 geïndexeerd met 4,2%.

- Verbonden partijen

De ramingen voor de verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen, hebben we gebaseerd op de begrotingen 2025 – 2028 van deze partijen.

Hierbij is voor een aantal gemeenschappelijke regelingen in het samenwerkingsgebied Hollands-Midden een financiële kaderstelling voor de prijs- en loonontwikkeling 2025 als uitgangspunt vastgesteld. Met de "Financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen (FKGR)" beschikken de gemeenten in de regio Hollands-Midden sinds 2010 over een gedragen instrument om met alle gemeenschappelijke regelingen waarin zij deelnemen, uniforme afspraken te maken over indexering en algemene taakstelling voor de op te stellen begrotingen. De indexatie voor 2025 is bepaald op 11,1% voor beloning werknemers en 3,7% voor netto materieel. Dit betreft de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- Veiligheidsregio Hollands-Midden (VRHM);
- Regio Midden-Holland;
- Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH);
- Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) en
- Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR).

De begrotingen 2025 – 2028 van de verbonden partijen zijn in de raad van 12 juni 2024 voorzien van zienswijzen. Deze begrotingen zijn vervolgens door de besturen van de verbonden partijen vastgesteld.

- Lokale heffingen

De opbrengsten Onroerendezaakbelastingen, toeristenbelasting, afvalstoffenheffing zijn in deze begroting geïndexeerd met 3,2%. Het tarief voor de rioolheffing stijgt met 7% conform afspraken in het Gemeentelijk Rioleringsplan. Vaststelling van de definitieve tarieven vindt plaats in de raadsvergadering van december 2024.

Groei en formatie

Uit recent onderzoek van onderzoeksbureau Berenschot blijkt dat de ambtelijke organisatie van de gemeente Waddinxveen op onderdelen en in vergelijking met gemeenten van gelijke omvang op dit moment onder het huidige takenpakket onderbezet is. Om deze achterstand in te halen, is extra formatie aangevraagd in deze Kaderbrief 2025-2028. In deze begroting is een bijstelling van de formatie van 32 fte (fulltime-equivalent) opgenomen met ingang van 2025. Dit geeft een toename van de lasten van € 3.840.000 per jaar. Een bedrag van € 1.000.000 van de dekking wordt gevonden binnen de onderhouds- en woningbouwprojecten.

Kostenverdeling ambtelijke inzet

In de voorliggende begroting is de verdeling van de uren van de ambtelijke organisatie over de verschillende (beleids)producten opnieuw opgesteld. Dit heeft effect op zowel de vaststelling van de tarieven per aandachtsgebied als de verdeling van de lasten over de programma's.

Bij de berekening is uitgegaan van 1500 productieve uren per medewerker bij een fulltime dienstverband. Tevens is rekening gehouden met de toerekening van de uren aan de diverse projecten, zoals de grondexploitaties en de investeringsprojecten.

Onvoorzien

In het kader van de ombuigingen in de begroting 2020 – 2023 is deze stelpost met ingang van 2020 gesteld op € 1 per jaar voor de gehele gemeente.

3. Toelichting saldi 2025 - 2028

In onderstaande tabel geven we inzicht in de aanpassingen ten opzichte van de saldi zoals opgenomen in de Programmabegroting 2025 – 2028 na wijziging:

Toelichting saldi 2025 - 2028	2025		2026		2027		2028	
Vertreksaldi Programmabegroting 2025 - 2028 tot en met raad 10 juli 2024	1.693	V	291	V	574	V	817	V
<i>1e Bestuursrapportage 2024</i>								
- Algemene uitkering / Decembercirculaire 2023	616	V	579	V	584	V	778	V
- Algemene uitkering / Meircirculaire 2024	2.708	V	2.016	V	2.083	V	2.109	V
- Meircirculaire 2024: Reservering accres (ter dekking inflatoire ontwikkelingen 2025)	983	V	2.135	V	2.103	V	2.040	V
- Stelpost loon-prijsstijging	-983	N	-2.135	N	-2.103	N	-2.040	N
- Overig	-1.509	N	-729	N	-559	N	-564	N
<i>Inflatoire ontwikkelingen 2025</i>								
- Prijsontwikkeling 2025	-1.636	N	-1.515	N	-1.489	N	-1.490	N
- Loonontwikkeling 2025	-1.078	N	-1.083	N	-1.083	N	-1.083	N
- Verbonden partijen loon- en prijsontwikkeling	-312	N	-327	N	-238	N	-84	N
- Indexatie OZB	512	V	512	V	512	V	512	V
- Stelpost loon-prijsstijging	983	V	2.135	V	2.103	V	2.040	V
<i>Kaderbrief</i>								
- Organisatieontwikkeling (uitbreiding formatie)	-2.840	N	-2.840	N	-2.840	N	-2.840	N
- Stelpost realistisch ramen	1.500	V	1.500	V	1.500	V	1.500	V
- Overige posten kaderbrief	2.311	V	1.329	V	865	V	585	V
<i>Kapitaallasten inclusief renteomslag + financieringstekort</i>								
- Kapitaallasten	768	V	387	V	-1	N	-19	N
<i>Grondbedrijf - Rente</i>								
- Actualisatie MPG	-92	V	45	N	422	N	206	
- Rente - Actualisatie MPG	26	V	-61	V	-40	V	-161	N
- Actualisatie Nota kostenverhaal	-46	V	-23	V	-51	N	-71	N
<i>Kostenverdeelstaat</i>								
- Verdeling kostenverdeelstaat	1.584	V	1.613	V	1.591	V	1.572	V
<i>Kostendekkende tarieven</i>								
- Afval	181	V	181	V	181	V	181	V
- Riool	32	V	133	V	130	V	209	V
- Begraafplaatsen	18	V	32	V	38	V	38	V
- Bouwleges	354	V	354	V	289	v	289	V
<i>Overigen</i>								
- Actualisatie legesopbrengsten	101	V	30	V	30	V	30	V
- RWO	-3.679	N	-3.747	V	-3.683		-3.683	V
- Stelposten jeugd	450	V	450	V	450	V	450	V
- Terugdraaien onttrekking ABAD	0		-520	N	0		0	
- Stelpost realistisch ramen	-320	N	-320	N	-320	N	-320	N
- Overig	-50	V	-50	V	-370	V	-316	N
Saldi Programmabegroting 2025 - 2028 bestaand beleid	2.276	V	371	V	677	V	686	V
<i>Nieuw beleid 2025 - 2028</i>								
- Overig - Structureel	-243	N	-239	N	-237	N	-236	N
- Overig - Incidenteel	0		0		0		0	
Nieuw beleid 2024 - 2027	-243	N	-239	N	-237	N	-236	N
Saldi Programmabegroting 2025 - 2028 inclusief nieuw beleid	2.033	V	132	V	440	V	450	V

Bedragen x € 1.000

Financiële begroting

Waarvan:

	2025		2026		2027		2028	
Saldi incidentele lasten en baten	70	V	35	V	-51	N	-71	N

Bedragen x € 1.000

De incidentele baten en lasten zijn gespecificeerd in de toelichting op de staat van incidentele baten en lasten van deze begroting.

	2025		2026		2027		2028	
Saldi structurele lasten en baten	1.963	V	97	V	491	V	521	V

Bedragen x € 1.000

Saldi Programmabegroting 2025 – 2028 bestaand beleid

Vertrekpunt voor de samenstelling van deze begroting is de Programmabegroting 2024 – 2027. Deze is aangevuld met de besluitvorming met financiële gevolgen van de raad tot en met de raadsvergadering van 10 juli 2024.

De 1e Bestuursrapportage 2024 is op 18 september 2024 vastgesteld door de raad. De gevolgen voor de jaren 2025 – 2028 hebben we in deze begroting verwerkt.

In deze begroting hebben we de kapitaallasten (afschrijving en rente) samenhangend met het meerjareninvesteringsprogramma (zie Bijlage 2 van deze begroting) en de rentelasten samenhangend met de financieringsbehoefte bijgesteld naar de laatste inzichten.

	2025		2026		2027		2028	
Saldi Programmabegroting 2025 - 2028 bestaand beleid	2.276	V	371	V	677	V	686	V

Bedragen x € 1.000

Saldi Programmabegroting 2025 – 2028 inclusief nieuw beleid

Voor een toelichting op het nieuw beleid 2025 – 2028 verwijzen we naar de programma's en het onderdeel algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien van deze begroting. Verwezen wordt ook naar de voorgaande Begrotingsuitgangspunten 2025 - 2028, onderdeel nieuw beleid.

Een samenvatting van de financiële gevolgen nieuw beleid hebben we opgenomen in de Bijlage 1 van deze begroting.

Dit geeft de volgende saldi:

	2025		2026		2027		2028	
Saldi Programmabegroting 2025 - 2028	2.033	V	132	V	440	V	450	V

Bedragen x € 1.000

EMU-saldo

		2024	2025	2026	2027	2028
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserve	342	1.234	-472	-920	-2.268
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	5.810	7.186	7.683	9.757	9.195
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	1.692	1.872	1.689	-3.782	-6.318
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-27.223	-46.355	-15.893	-10.201	-7.725
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0	0
6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouwen woonrijp maken en dergelijke	-8.732	-14.288	-11.835	-12.589	-2.259
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	11.900	21.436	12.003	15.819	476
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-1.986	-1.998	-2.060	-1.902	-1.917
10	Lasten in verband met transacties met derden die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten	0	0	0	0	0
11	Boekwinst bij verkoop van effecten	0	0	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	-18.198	-30.915	-8.888	-3.820	-10.817

Bedragen x € 1.000

Staat van incidentele baten en lasten

	Lasten					Baten					Saldo				
	Begroting 2024 (na wijz.)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2024 (na wijz.)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2024 (na wijz.)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
<i>Programma's</i>															
1 Juiste zorg voor iedereen	-859	-304	-185	-185	-185	389	197	185	185	185	-470	-107	0	0	0
2 Ruimte voor iedereen	-1.480	-1.168	-999	-615	-615	1.458	1.147	978	594	594	-21	-21	-21	-21	-21
3 Groeiende gemeente	-15.028	-22.917	-14.068	-24.332	-10.235	16.206	24.839	15.150	26.079	10.029	1.178	1.922	1.082	1.747	-206
4 Aantrekkelijke gemeente	-20	0	0	0	0	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 Slagvaardige gemeente	-4.193	-708	0	0	0	3.885	0	0	0	0	-308	-708	0	0	0
6 Algemene dekkingsmid- delen en onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Totaal van de programma's</i>	-21.580	-25.098	-15.253	-25.132	-11.035	21.958	26.183	16.313	26.857	10.808	378	1.086	1.061	1.726	-228
Mutaties in reserves:															
	stortingen					onttrekkingen					saldo				
1 Juiste zorg voor iedereen	0	0	0	0	0	470	107	0	0	0	470	107	0	0	0
2 Ruimte voor iedereen	-2.400	-473	-627	0	0	21	494	648	21	21	-2.379	21	21	21	21
3 Groeiende gemeente	-4.087	-6.121	-1.558	-4.364	-178	2.892	4.153	453	2.566	314	-1.195	-1.968	-1.105	-1.798	135
4 Aantrekkelijke gemeente	0	0	0	0	0	174	116	58	0	0	174	116	58	0	0
5 Slagvaardige gemeente	0	0	0	0	0	308	708	0	0	0	308	708	0	0	0
6 Algemene dekkingsmid- delen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	-6.487	-6.594	-2.185	-4.364	-178	3.866	5.578	1.159	2.587	335	-2.621	-1.015	-1.026	-1.777	157
Saldo na winstbestemming	-28.067	-31.691	-17.437	-29.495	-11.213	25.824	31.762	17.472	29.445	11.142	-2.243	70	35	-51	-71

Bedragen x € 1.000; negatief = nadelig

Toelichting op het overzicht van incidentele baten en lasten

Programma 1 Juiste zorg voor iedereen

SPUK Breed 2023-2026

Vanuit het Rijk is de Brede SPUK-regeling beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis (Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)) voor de jaren 2023 tot en met 2026. De bijdrage aan dit programma bedraagt € 12.000 (rijksbijdrage € 485.000).

SPUK Inburgering

Voor het beschikbaar stellen van voorzieningen aan inburgeringsplichtigen wordt van het rijk een vergoeding ontvangen. Tot en met 2028 wordt rekening gehouden met een jaarlijkse bijdrage van € 185.117.

Sturen op kosten

Voor het opzetten en implementeren van deze programmatische wijze van werken is in 2024 en 2025 € 107.000 beschikbaar en ten laste gebracht van de Egalisatiereserve Sociaal Domein.

Programma 2 Ruimte voor iedereen

SPUK Breed 2023-2026

Vanuit het Rijk is de Brede SPUK-regeling beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis (Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)) voor de jaren 2023 tot en met 2026. De bijdrage op dit programma bedraagt € 473.000 (rijksbijdrage € 485.000).

SPUK Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid

Van uit het Rijk wordt voor het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in de Nederlandse taal, het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie een vergoeding ontvangen. In de begroting 2025 wordt rekening gehouden met een rijksvergoeding van € 674.000 (2026 en verder: € 594.000).

Vorming afschrijvingsreserves

In 2025 wordt er ten laste van de algemene reserve een afschrijvingsreserve ingesteld t.b.v. investering Wingerd 2 (€ 473.000). In 2026 wordt een afschrijvingsreserve gevormd voor renovatie sporthal De Duikelaar (€ 627.000).

Programma 3 Groeiende gemeente

Grondexploitaties

In dit programma zitten diverse grondexploitaties. Grondexploitaties zijn per definitie incidenteel.

Aanvragen nieuwe DSO

Voor de uitvoering van de taken van Bouwen Wonen en Toezicht is specialistisch kennis nodig. Per 1-1-2024 is de nieuwe Omgevingswet geïmplementeerd en worden alle aanvragen via de nieuwe DSO ingediend. Hiervoor worden trainees opgeleid met het doel om deze kennis te behouden binnen Waddinxveen. De inhuur van specialistische kennis en het opleiden daarvan is veel duurder vanwege schaarste op de markt. Voor de dekking van deze kosten (€ 65.000 in 2025 en 2026) wordt een onttrekking uit de egalisatiereserve vergunningen bouw gedaan.

Implementatie Omgevingswet

In 2025 en 2026 zijn bedragen van € 181.000 begroot voor de lasten van implementatie van de Omgevingswet. Deze worden gedekt vanuit de reserve invoering Omgevingswet.

Vorming afschrijvingsreserves

In 2025 wordt er tlv de reserve bovenwijkse voorzieningen een afschrijvingsreserve ingesteld t.b.v. investering fietspad Coenecoop langs spoor (€ 700.000) en rotonde Zuidelijke Rondweg Beijerinklaan (€ 3.000.000). In 2027 wordt een afschrijvingsreserve gevormd voor fietsontsluiting Triangel – Waddinxveen Oost (€ 1.600.000).

Reserve bovenwijkse voorzieningen

Aan de reserve bovenwijkse voorzieningen vindt jaarlijks een rentevergoeding plaats op basis van de boekwaarde van de reserve. In 2025 bedraagt deze toevoeging € 46.000.

Programma 4 Aantrekkelijke gemeente

Afbouw precariobelasting

Om de financiële consequenties van het wegvallen van de inkomsten precario op ondergrondse kabels en leidingen op te kunnen vangen is een reserve gevormd. In 2025 en 2026 worden hieraan nog bedragen onttrokken van respectievelijk € 116.000 en € 58.000.

Programma 5 Slagvaardige gemeente

Organisatieontwikkeling WadsMore

Bij vaststelling van de jaarrekening 2023 is ten behoeve van de organisatieontwikkeling WadsMore een reserve gevormd van € 1.000.000. De verwachte uitgaven 2025 bedragen € 700.000 en worden ten laste van deze reserve gebracht.

Uiteenzetting van de financiële positie

Totaaloverzicht

De financiële positie in meerjarenperspectief blijkt uit de verwachte balanscijfers voor de jaren 2024 tot en met 2028. Ter vergelijking zijn de balanscijfers van de jaarrekening 2023 vermeld.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
ACTIVA						
Vaste activa						
- Immateriële vaste activa	152	142	132	122	111	101
- Materiële vaste activa	135.679	156.517	195.696	203.915	204.371	202.911
- Financiële vaste activa	5.958	6.544	6.544	6.544	6.544	6.544
Vlottende activa						
Voorraden						
- Onderhanden werk	13.761	-10.572	-13.893	-12.309	-7.981	-754
- Overige grond- en hulpstoffen	0	0	0	0	0	0
Overige/overlopende activa	31.659	14.115	14.115	14.115	14.115	14.115
Totaal activa	187.209	166.746	202.594	212.387	217.160	222.917
PASSIVA						
Vaste passiva						
Eigen vermogen/Reserves	85.296	91.941	91.142	90.537	89.177	86.460
Saldo baten/lasten (vanaf 2024 cumulatief)	5.223	0	0	0	0	0
Voorzieningen	11.141	8.340	8.214	7.843	7.557	7.179
Vaste schulden langer of gelijk aan 1 jaar	71.781	69.405	62.030	61.655	61.280	55.905
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden korter dan 1 jaar	5.244	3.759	3.759	3.759	3.759	3.759
Overige/overlopende passiva	8.524	7.395	7.395	7.395	7.395	7.395
Totaal passiva	187.208	180.840	172.540	171.189	169.168	160.698
Saldo financieringstekort	1	-14.094	30.054	41.198	47.992	62.219

Bedragen x € 1.000

De uitgangspunten, die bij het samenstellen van deze begroting zijn gehanteerd, hebben we in het onderdeel Toelichting op overzicht van baten en lasten van deze begroting vermeld.

De verwachte ontwikkelingen in de financiële positie lichten we hierna op hoofdlijnen toe.

Vaste activa

In het verloop van de post vaste activa zijn de investeringen volgens het Meerjareninvesteringsprogramma 2025 – 2028 opgenomen. De veranderingen zijn het saldo van de jaarlijkse vermeerderingen wegens investeringen en de verminderingen wegens afschrijvingen. Deze veranderingen worden hierna op hoofdlijnen toegelicht.

Immateriële vaste activa

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Bijdrage in activa van derden	152	142	132	122	111	101
Kosten van onderzoek en ontwikkeling actief	0	0	0	0	0	0
Totaal	152	142	132	122	111	101

Bedragen x € 1.000

De bijdrage aan tennis- en padelvereniging De Gouwe Smash wordt in 30 jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa

Volgens het Besluit Begrotingen Verantwoording worden de materiële vaste activa onderscheiden naar investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Investerings hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.

De samenstelling van de materiële vaste activa en het meerjarig verloop wordt hierna op hoofdlijnen toegelicht.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Gronden en terreinen	11.255	14.722	15.406	16.248	15.598	15.598
Woonruimten	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	54.641	59.303	74.320	75.056	70.304	66.593
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken economisch nut	32.851	37.867	43.214	43.902	44.527	45.121
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken maatschappelijk nut	26.097	32.465	43.210	49.280	55.295	58.421
Vervoermiddelen	1.194	1.020	1.122	1.363	2.049	1.956
Machines, installaties c.a.	9.640	11.139	18.425	18.067	16.598	15.221
Totaal	135.678	156.516	195.697	203.916	204.371	202.910

Bedragen x € 1.000

Nieuwe investeringen

De groei van de materiële vaste activa is voornamelijk een gevolg van:

- De actualisatie bijdrage Bovenwijkse voorzieningen en actualisatie Nota kostenverhaal;
- De actualisatie van Uitvoeringsprogramma maatschappelijk vastgoed;
- Het Gemeentelijk waterplan 2021 – 2025;
- Het Integraal beheerplan openbare ruimte (IBOR) 2021 – 2024;

De investeringen voor de begrotingsjaren 2025 – 2028 hebben we inzichtelijk gemaakt in Bijlage 2 - Meerjareninvesteringsprogramma 2025 – 2028.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn in de periode 2025 – 2028 circa € 7,2 miljoen in 2025 oplopend naar circa € 9,2 miljoen in 2028.

Financiële vaste activa

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Deelnemingen en gemeenschappelijke regelingen	5.115	5.115	5.115	5.115	5.115	5.115
Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen	53	53	53	53	53	53
Overige langlopende geldleningen	790	1.376	1.376	1.376	1376	1376
Totaal	5.958	6.544	6.544	6.544	6.544	6.544

Bedragen x € 1.000

Deelnemingen en gemeenschappelijke regelingen

In de vergadering van 17 februari 2010 heeft de raad, voor de realisatie van de nieuwbouwwijk Triangel, ingestemd met de oprichting van GEM Beheer B.V., een gemeentelijke participatie B.V. (de Commanditair B.V.) en GEM Triangel C.V. en de inbreng van een bedrag van respectievelijk € 9.000, € 18.000 en € 5 miljoen als eigen vermogen (werkelijke inbreng € 4,9 miljoen). Daarnaast is er sprake van de gemeentelijke deelname in het aandelenkapitaal van Cyclus N.V. en de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten.

Overige langlopende geldleningen

Hieronder zijn de zogenaamde starters- en blijversleningen opgenomen en een lening aan de Islamitische Stichting Waddinxveen. Deze lening wordt in 10 jaar afgelost.

Vlottende activa

Voorraden

Onder de voorraden worden alleen nog de bouwgronden in exploitatie opgenomen.

De ontwikkeling van de bouwgronden in exploitatie tot en met 2028 zijn gebaseerd op de bijgestelde grondexploitaties volgens het Meerjarenprogramma Grondbedrijfsfunctie (MPG) 2024 – 2028. Dit MPG is toegelicht als onderdeel van de Paragraaf 7 – Grondbeleid van deze begroting.

De samenstelling van de voorraden en het verloop van de boekwaarden ziet er als volgt uit:

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Onderhanden werk:						
- Bouwgronden in exploitatie	25.252	3.231	-90	1.494	424	-205
Overige grond- en hulpstoffen	0	0	0	0	0	0
Totaal	25.252	3.231	-90	1.494	424	-205

Bedragen x € 1.000

Overlopende activa/nog te ontvangen bedragen

Voor de overige overlopende activa is een gemiddelde genomen over de afgelopen 3 jaren. Bedrag 2023 is inclusief saldo schatkistbankieren.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Overige overlopende activa	31.659	14.115	14.115	14.115	14.115	14.115
Totaal	31.659	14.115	14.115	14.115	14.115	14.115

Bedragen x € 1.000

Vaste passiva

Eigen vermogen/Reserves

Zoals vastgelegd in de Financiële verordening 2023 gemeente Waddinxveen wordt alleen rente aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen toegevoegd.

De reserves maken onderdeel uit van het eigen vermogen van de gemeente.

Volgens het BBV worden de reserves onderscheiden in:

- de algemene reserve en
- bestemmingsreserves.

De algemene reserve is een reserve zonder bestemming en daardoor in beginsel vrij aanwendbaar door de raad.

De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan door raad in een specifiek besluit een bepaalde bestemming is gegeven. De aanwending van bestemmingsreserves is wel in die zin vrijblijvend, dat de raad een besluit kan nemen over een andere aanwending c.q. bestemming. Bestemmingsreserves met een bijzonder karakter zijn hierbij de afschrijvingsreserves en de egalisatiereserves.

Het saldo van de reserves, inclusief het rekeningssaldo 2023, bedraagt per ultimo 2023 € 90,5 miljoen. In meerjarenperspectief worden de mutaties in de reserves, exclusief de geraamde begrotingssaldi, als volgt weergegeven:

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Beginsaldo	90.519	91.941	91.142	90.018	88.657
+/- Bijdragen t.l.v. programma's c.a.	6.903	6.619	2.210	4.389	203
-/- Bijdragen t.g.v. programma's c.a.	-5.481	-7.419	-3.334	-5.749	-2.921
Eindsaldo	91.941	91.142	90.018	88.657	85.940

Bedragen x € 1.000

Het eindsaldo bestaat uit:

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Algemene reserves algemene dienst	23.999	23.526	22.899	22.899	22.899
Algemene reserve grondbedrijfsfunctie	2.301	2.095	1.888	922	609
Totaal algemene reserves	26.300	25.621	24.788	23.822	23.508
Bestemmingsreserves:					
- Egalisatiereserves	3.863	3.690	3.625	3.625	3.625
- Afschrijvingsreserves	37.103	39.435	38.407	36.845	34.259
- Overige bestemmingsreserves	24.675	22.395	23.717	24.885	25.067
Totaal	91.941	91.142	90.538	89.177	86.460

Bedragen x € 1.000

De bijdragen aan de programma's zijn op hoofdlijnen toegelicht in de financiële toelichting in de programma's en algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. In Bijlage 5 is het verloop van alle reserves van 2025 tot en met 2028 inzichtelijk gemaakt, inclusief een toelichting per reserve op de doelstelling, de voeding, de looptijd en het plafond.

Saldo baten en lasten

De begrotingssaldi 2024 – 2028 zijn voor 2024 toegelicht in de 1e Bestuursrapportage 2024 en voor 2025 – 2028 in het onderdeel Toelichting op overzicht van baten en lasten in deze begroting.

Voorzieningen

Het beleid met betrekking tot de voorzieningen is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Waddinxveen.

De voorzieningen maken door hun aard onderdeel uit van het vreemd vermogen van de gemeente. In de nota worden de voorzieningen verdeeld in:

- Wachtgeld- en pensioenvoorzieningen (voorzieningen voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten);
- Onderhoudsvoorzieningen (voorzieningen die strekken tot gelijkmatige verdeling van lasten bij beheerplannen);
- Egalisatievoorzieningen (voorzieningen die zorgen voor een gelijkmatige tarievenopbouw);
- Verliesvoorzieningen (voorzieningen voor verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten) en
- Arbeidsgerelateerde voorzieningen.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen worden niet gedaan.

Het saldo van de voorzieningen bedraagt per ultimo 2023 € 22,4 miljoen. In meerjarenperspectief worden de mutaties in de voorzieningen als volgt weergegeven.

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Beginsaldo	22.632	22.339	22.212	21.841	16.157
+/- Stortingen	2.119	2.119	2.119	2.119	2.119
-/- Onttrekkingen	-2.413	-2.245	-2.490	-7.802	-10.353
Eindsaldo	22.339	22.212	21.841	16.157	7.923

Bedragen x € 1.000

De stortingen hebben voornamelijk betrekking op:

- het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) gemeentelijk vastgoed 2020 – 2023 en
- het Integraal beheerplan openbare ruimte (IBOR) 2021 – 2024.

De onttrekkingen hebben voornamelijk betrekking op:

- het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) gemeentelijk vastgoed 2020 – 2023;
- het Integraal beheerplan openbare ruimte (IBOR) 2021 – 2024;
- de egalisatievoorzieningen tarieven rioolrechten, afvalstoffenheffing en begraaftplaatsen.

Het eindsaldo bestaat uit:

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Wachtgeld- en pensioenvoorzieningen	2.913	2.927	2.941	2.954	2.968
Onderhoudsvoorzieningen	2.589	2.696	2.741	2.944	3.133
Verliesvoorzieningen	13.998	13.998	13.998	8.600	744
Egalisatievoorzieningen	2.497	2.250	1.820	1.318	737
Arbeidsgerelateerde kosten	341	341	341	341	341
Totaal	22.339	22.212	21.841	16.157	7.923

Bedragen x € 1.000

In Bijlage 6 is het verloop van alle voorzieningen van 2025 tot en met 2028 zichtbaar gemaakt, inclusief een toelichting per voorziening.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer of gelijk aan 1 jaar

De vaste geldleningen zijn aangetrokken voor het financieren van de gemeentelijke investeringen. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de Paragraaf 4 – Financiering in deze begroting. Het verloop van de bestaande vaste schulden (exclusief waarborgsommen) is als volgt:

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Onderhandse geldleningen	69.219	61.844	61.469	61.094	55.719
Waarborgsommen	186	186	186	186	186
Totaal	69.405	62.030	61.655	61.280	55.905

Bedragen x € 1.000

Van de mutaties in de lopende geldleningen kan het volgende overzicht worden gegeven:

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Beginsaldo	69.594	69.219	61.844	61.469	61.094
Aangetrokken	-	-	-	-	-
Aflossingen	-375	-7.375	-375	-375	-5.375
Eindsaldo	69.219	61.844	61.469	61.094	55.719

Bedragen x € 1.000

De rentelasten van het financieringstekort zijn verwerkt in deze begroting. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de Paragraaf 4 – Financiering in deze begroting.

Vlottende passiva

Vlottende schulden/Overlopende passiva

Voor de vlottende schulden/overlopende passiva is een gemiddelde genomen over de afgelopen 3 jaren.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Netto vlottende schulden korter dan 1 jaar	5.244	3.759	3.759	3.759	3.759	3.759
Overige overlopende passiva	8.524	7.395	7.395	7.395	7.395	7.395
Totaal	13.768	11.154	11.154	11.154	11.154	11.154

Bedragen x € 1.000

Verleende garanties en waarborgen

Bij het samenstellen van deze begroting waren voor de volgende instellingen geldleningen gewaarborgd:

Geldnemer	Oorspronkelijk bedrag	Verwacht saldo eind 2025
Particulieren		275
Woningbouwcorporaties	270.526	136.980
Lokale verenigingen, clubs en stichtingen	754	355
Instawell B.V.	151	145
CV Triangel	7.500	7.500
Totaal begroting 2025-2028 - saldo eind 2025	278.931	145.255
Totaal begroting 2024-2027 - saldo eind 2024	266.532	147.879

Bedragen x € 1.000

Van het oorspronkelijke bedrag aan geldleningen van € 266,686 miljoen is € 258,278 miljoen gewaarborgd door de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Hiervan is via de verdeelsleutel op basis waarvan leningen geborgd zijn na 1 augustus 2021 een toename van € 32,4 miljoen.

De leningen aan particulieren zijn gedeeltelijk gewaarborgd door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (Nationale Hypotheekgarantie). De gemeente heeft bij deze gewaarborgde geldleningen de tertiaire achtervangfunctie. Van de leningen aan lokale verenigingen, clubs en stichtingen resteert eind 2023 nog een verwacht saldo van € 0,207 miljoen. De gemeente heeft bij deze geldleningen de secundaire achtervangfunctie.

Bijlagen

Bijlage 1: Samenvatting nieuw beleid 2025-2028

Nieuw beleid 2025 - 2028

Begrotingsjaar

Nr.	Omschrijving	Programma	2025	2026	2027	2028	I/S
1	Hervormingsagenda Jeugd - Projectleider	1. Juiste zorg voor iedereen	-100				S
	Totaal	1. Juiste zorg voor iedereen	-100	0	0	0	
2	Centrale vuurwerkshow	2. Ruimte voor iedereen	-25				S
3	Vervangen grasveld voor kunstgrasveld VV ASW	2. Ruimte voor iedereen		-65	-64	-63	S
4	Verplaatsen velden VV ASW	2. Ruimte voor iedereen		-43	-42	-42	S
5	Realisatie combiveld (korfbal/voetbal) en waterberging	2. Ruimte voor iedereen		-13	-13	-13	S
	Totaal	2. Ruimte voor iedereen	-25	-121	-119	-118	
	Totaal	3. Groeiende gemeente	0	0	0	0	
	Totaal	4. Aantrekkelijke gemeente	0	0	0	0	
6	Intocht Sinterklaas	5. Slagvaardige gemeente	-5	-5	-5	-5	S
7	Regio - Vergroten slagkracht regiobureau Regio Midden-Holland	5. Slagvaardige gemeente	-113	-113	-113	-113	S
	Totaal	5. Slagvaardige gemeente	-118	-118	-118	-118	
	Totaal	6. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	0	0	0	0	

Bedragen * € 1.000

Totaal generaal

Structureel (S)

Incidenteel (I)

	2025	2026	2027	2028
Totaal generaal	-243	-239	-237	-236
Structureel (S)	-243	-239	-237	-236
Incidenteel (I)	0	0	0	0
	-243	-239	-237	-236

Bijlage 2: Meerjareninvesteringsprogramma 2025-2028

Progr.nr.	Omschrijving	2025	2026	2027	2028
	<i>Onderwijsvoorzieningen</i>				
M.2007.1.420	4e Inrichting nieuwe groepen 8e fase	100.000			
M.5001.1.420	1e Inrichting OLP Bethelschool	30.000			
M.5002.1.420	1e Inrichting OLP Rehobothschool	30.000			
M.5003.1.420	Uitbreiding KC KAS	1.400.000			
	<i>Vastgoed</i>				
V.0005.1.520.7	Vervanging dakbedekking Wingerd 2				136.730
V.0007.1.520.3	Renovatie gebouw sporthal De Duikelaar	1.300.000	73.077		
V.0007.1.520.5	Renovatie installaties sporthal De Duikelaar	800.000	64.797		
V.0007.1.520.6	Renovatie inrichting sporthal De Duikelaar	467.329			
V.0007.1.520.4	Renovatie voorbereidingskrediet sporthal De Duikelaar	600.000	26.815		
V.0013.1.520.2	ASW - Toplaag kunstgrasveld	1.000.000			
V.0013.1.520.3	ASW - Grasveld naar kunstgras fundering	600.000			
V.0013.1.520.4	ASW - Grasveld naar kunstgras toplaag	400.000			
V.0013.1.520.5	ASW - Verplaatsen velden	1.000.000			
V.0014.1.520.2	Realisatie combiveld korfbal-voetbal	113.000			
V.0056.1.004.8	Vervangingsinvestering Beukenhof 1				140.000
V.0128.1.520.1	Realisatie waterberging combiveld	182.000			
	<i>Beheerplan openbare ruimte</i>				
R.1505.1.520	Beheerplan openbare ruimte - buitensport: Spelen	234.000	234.000	234.000	234.000
2	Subtotaal	8.256.329	398.689	234.000	510.730
	<i>Verkeersvoorzieningen</i>				
R.9014.1.210	Fietspad Coenecoop langs spoor	700.000			
R.9017.1.210	Rotonde Zuidelijke Rondweg-Beijerinklaan	3.000.000			
R.8017.1.210	Fietsontsluiting Triangel - Waddinxveen Oost			1.600.000	
R.2613.1.210	Oplossen verkeersknelpunten	100.000	100.000	100.000	100.000
R.5007.1.210	Bushalte Station Triangel	125.000			
R.5008.1.210	Impuls verkeersveiligheid	89.578			
3	Subtotaal	4.014.578	100.000	1.700.000	100.000
	<i>Beheerplan openbare ruimte</i>				
R.6501.1.210	Verhardingen	1.902.147	1.902.147	1.902.147	1.902.147
R.6503.1.210	Civieltechnische kunstwerken	44.000	44.000	44.000	44.000
R.1501.1.210	Civieltechnische kunstwerken	88.000	88.000	88.000	88.000
R.6502.1.210	Openbare verlichting	495.000	495.000	495.000	495.000
R.2503.1.210	Vervangen OV door LED	195.581	177.460	177.460	177.460
R.6506.1.570	Beheerplan openbare ruimte - groen	139.000	139.000	139.000	139.000
R.1503.1.570	Beheerplan openbare ruimte - groen	196.000	196.000	196.000	196.000
R.1504.1.570	Beheerplan openbare ruimte - groen	304.353	304.353	304.353	304.353
R.6516.1.570	Beschoeiing	80.000	80.000	80.000	80.000
R.2505.1.570	Uitvoering motie bomen	125.000	125.000	125.000	125.000
	<i>Gemeentelijk rioleringsplan</i>				
R.6507.1.720	Vervanging onderhoud riool jaarlijks 250 meter	1.021.374	1.021.374	1.021.374	1.021.374
R.6508.1.720	Vervanging hemelwaterriool jaarlijks 370 meter	816.836	816.836	816.836	816.836
R.6510.1.720	Pompunits putten ad hoc	70.258	70.258	70.258	70.258
4	Subtotaal	5.477.549	5.459.428	5.459.428	5.459.428
5	Subtotaal	0	0	0	0
	<i>Overige</i>				
B.6003.1.004.9	Informatiebeleidsplan	250.000	250.000	250.000	250.000
G.3001.1.001	iPads nieuwe gemeenteraad		30.000		
	<i>Vastgoed</i>				
V.0003.1.004.2	Vervangingsinvestering Coenecoop 53	169.614			
V.0056.1.004.7	Vervangingsinvestering gemeentehuis Beukenhof 1	75.507			
	<i>Tractie</i>				
	Vervanging tractiemiddelen	361.000	501.000	964.000	305.000
6	Subtotaal	856.121	781.000	1.214.000	555.000
	Totaal investeringen	18.604.577	6.739.117	8.607.428	6.625.158

	Reeds eerder beschikbaar gestelde investeringskredieten				
Progr.nr.	Omschrijving	2025	2026	2027	2028
	<i>Onderwijsvoorzieningen</i>				
M.2006.1.420	3e Inrichting nieuwe groepen 7e fase	69.000			
M.2010.1.420	Theo Thijssen, uitbreiding bouwkosten	1.045.000			
M.2011.1.420	Theo Thijssen, uitbreiding installaties	210.000			
M.3011.1.420	Gebouw Park Vredenburg	4.000.000	668.554		
M.3012.1.420	Installaties Park Vredenburg	2.300.000	75.229		
M.3014.1.420	Plein+fietsenstalling Park Vredenburg	300.000	20.650		
M.3015.1.420	Projectkosten gebouw Park Vredenburg	1.000.000	195.391		
M.3016.1.420	Projectkosten installaties Park Vredenburg	500.000	108.181		
M.3025.1.420	Project Parklaan/Park Vredenburg	300.000	34.089		
M.3027.1.420	Verbouwing Parklaan 7 Dick Bruna		781.176		
M.3028.1.420	Verbouwing bestaande school Parklaan		195.294		
M.4002.1.420	Gebouw 3e verdieping Park Vredenburg	1.000.000	499.411		
M.4003.1.420	Installaties 3e verdieping Park Vredenburg	600.000	162.858		
M.4004.1.420	Vorbereiding 3e verdieping Park Vredenburg	200.000	68.276		
M.4005.1.420	Gebouw extra ruimte Park Vredenburg	200.000	24.912		
M.4006.1.420	Installaties extra ruimte Park Vredenburg	100.000	14.429		
	<i>Vastgoed</i>				
V.0003.1.004.2	Vervangingsinvestering Coenecoop 53	94.716			
V.0004.1.521.1	Verduurzaming Gouwebad De Sniep	1.400.000	31.860		
V.0005.1.520.2	Vervangingsinvestering Wingerd 2	141.570			
V.0005.1.520.3	Renovatie gebouw Wingerd 2	1.036.365			
V.0005.1.520.4	Renovatie installaties Wingerd 2	652.728			
V.0005.1.520.5	Renovatie inrichting Wingerd 2	352.727			
V.0005.1.520.6	Renovatie voorbereidingskrediet Wingerd 2	473.105			
V.0024.1.710.1	Extra consultatiekamer CJG inv	5.000			
V.0121.1.520.1	Vorbereiding Sportzaal Parklaan	200.000	98.433		
V.0121.1.520.3	Gebouw Sportzaal Parklaan	2.500.000	293.732		
V.0121.1.520.4	Installaties Sportzaal Parklaan	600.000	273.041		
V.0121.1.520.5	Plein Sportzaal Parklaan		18.150		
V.0121.1.520.6	Inrichting Sportzaal Parklaan	300.000	44.421		
V.0121.1.520.7	Project BBK Sportzaal Parklaan	26.000	558		
V.0121.1.520.8	NB Project gebouw Sportzaal Parklaan	200.000	6.232		
V.0121.1.520.9	NB Project installaties Sportzaal Parklaan	100.000			
V.0122.1.610.1	Vorbereiding Kinderdagverblijf Parklaan	70.000	63.091		
V.0122.1.610.3	Gebouw Kinderdagverblijf Parklaan	600.000	212.365		
V.0122.1.610.4	Installaties Kinderdagverblijf Parklaan	200.000	53.864		
V.0122.1.610.5	Plein Kinderdagverblijf Parklaan		48.400		
V.0122.1.610.6	Project VBK Kinderdagverblijf Parklaan	12.000	12.736		
V.0122.1.610.7	NB Project gebouw Kinderdagverblijf Parklaan	50.000	46.944		
V.0122.1.610.8	NB Project installaties Kinderdagverblijf Parklaan	15.000	15.920		
V.0123.1.610.1	Vorbereiding Buurtcentrum Parklaan	70.000	71.506		
V.0123.1.610.3	Gebouw Buurtcentrum Parklaan	600.000	246.023		
V.0123.1.610.4	Installaties Buurtcentrum Parklaan	200.000	64.382		
V.0123.1.610.5	Plein Buurtcentrum Parklaan		18.150		
V.0123.1.610.6	Inrichting Buurtcentrum Parklaan		78.718		
V.0123.1.610.7	Project voorbereiding Buurtcentrum Parklaan	17.364	10.000		
V.0123.1.610.8	NB Project gebouw Buurtcentrum Parklaan	50.000	49.456		
V.0123.1.610.9	NB Project installaties Buurtcentrum Parklaan	15.000	16.705		
	<i>Verkeersvoorzieningen</i>				
R.7013.1.570	Vredenburgzone	1.200.000	1.765.000		
			-850.000	-650.000	
R.8016.1.210	N207/Verlengde Beethovenlaan	100.000	2.800.000	2.099.051	1.100.000
R.4005.1.210	Snelfietsroute (subsidie 50%)	500.000	570.445		
R.2613.1.210	Oplossen verkeersknelpunten		45.000	145.000	

	Reeds eerder beschikbaar gestelde investeringskredieten				
Progr.nr.	Omschrijving	2025	2026	2027	2028
	<i>Beheerplan openbare ruimte</i>				
R.6005.1.210	Verkeersknelpunt Brugweg	65.000			
R.6501.1.210	Verhardingen	636.000			
R.6502.1.210	Openbare verlichting	591.000	200.000		
R.6506.1.570	Beheerplan openbare ruimte - groen	68.000			
R.6516.1.570	Beschoeiing	18.406			
R.0601.1.570	Uitvoeringsplan Groen 2021-2024	142.690			
R.1503.1.570	Beheerplan openbare ruimte - groen	55.000			
R.1504.1.570	Beheerplan openbare ruimte - groen	105.000			
R.1608.1.210	Reconstructie Koningin Wilhelminaplein	10.363			
R.1610.1.570	Parkeren Willem de Rijkelaan	20.200			
R.2501.1.750	Beheerplan begraven	168.437			
R.2502.1.750	Beheerplan begraven	91.335			
R.2503.1.210	Vervangen OV door LED	200.235			
R.2505.1.570	Uitvoering motie bomen	65.000			
R.2610.1.210	Reconstr.Woubrechterf/Otto-erf	102.800			
R.2610.1.570	Reconstr.Woubrechterf/Otto-erf	20.000			
R.2611.1.210	Reconstr.Limaweg e.o.	81.745			
R.2611.1.570	Reconstr.Limaweg e.o.	22.300			
R.2617.1.570	Beschoeiing Winterdijk	76.297			
R.4612.1.570	GO asfalt Noordkade BuBeKo	4.242			
R.4613.1.210	Reconstructie parallelweg Noordeinde	119.161			
R.4614.1.210	Reconstructie 2e Bloksweg	201.476			
R.4614.1.570	Reconstructie 2e Bloksweg	3.896			
R.4615.1.210	Vorbereiding Rotonde Kerkweg	45.528			
R.4619.1.570	GO rijbaan Nicolaas Beetslaan	14.503			
	<i>Gemeentelijk rioleringsplan</i>				
R.2608.1.720	Riolering (relinen) 2022	189.169			
R.2610.1.720	Reconstr.Woubrechterf/Otto-erf	117.800			
R.2611.1.720	Reconstr.Limaweg e.o.	50.971			
R.2618.1.720	Groot onderhoud duikers	1.388			
R.3601.1.720	Communicatiemodule TeTec	20.000			
R.3603.1.720	Damwand Heuvelhof	5.000			
R.4611.1.720	GO asfalt Juliana van Stolberglaan	6.272			
R.4614.1.720	Reconstructie 2e Bloksweg	15.680			
R.4619.1.720	GO rijbaan Nicolaas Beetslaan	7.840			
R.4620.1.720	Vervanging communicatiemodule Peilbuizen	10.000			
	<i>Overige</i>				
B.6002.1.004.9	Vervanging smartphones	45.000			
M.1019.1.530	Renovatie De Naald	145.000			
M.3020.1.610	Vervanging JOP's	2.000			
M.3026.1.520	Renovatie ombouw korfbalvelden	600.000			
	Totaal investeringen	27.750.309	9.153.582	1.594.051	1.100.000
	TOTAAL	46.354.886	15.892.699	10.201.479	7.725.158

Bijlage 3: Overzicht reserves 2025-2028

Nr.	Omschrijving	Saldo einde R 2024	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Saldo einde B 2025	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Saldo einde B 2026	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Saldo einde B 2027	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Saldo einde B 2028	Saldo einde B 2028	Controle
	Reserves algemene dienst															
	2.1. Algemene reserves															
X.001	Algemene bedrijfsreserve algemene dienst:	23.780.347			25.340.242			24.845.427			25.285.427			25.735.427	22.899.427	2.836.000
	- begrote verminderingen			-473.105			-626.815			0			0			
	- verwachte toevoeging begrotingssaldo jaar t		2.033.000			132.000			440.000			450.000				
X.003	Algemene bedrijfsreserve grondbedrijfsfunctie	2.301.049	0	-206.278	2.094.771	0	-206.278	1.888.493	0	-966.136	922.357	0	-313.571	608.786	608.786	0
	Algemene reserves	26.081.395	2.033.000	-679.383	27.435.012	132.000	-833.093	26.733.919	440.000	-966.136	26.207.783	450.000	-313.571	26.344.212		
	Geblokkeerd deel (benodigde weerstandscapaciteit)				7.090.000			7.090.000			7.090.000			7.090.000		
	Vrij besteedbaar deel				20.345.012			19.643.919			19.117.783			19.254.212		
	Bestemmingsreserves															
	2.2. (Tariefs)egalisereserves															
X.004	Egalisatiereserve Sociaal domein	2.623.952	0	-107.207	2.516.745	0	0	2.516.745	0	0	2.516.745	0	0	2.516.745	2.516.745	0
X.006	Egalisatiereserve bouwvergunningen	1.238.713	0	-65.000	1.173.713	0	-65.000	1.108.713	0	0	1.108.713	0	0	1.108.713	1.108.713	0
	(Tariefs)egalisereserves	3.862.665	0	-172.207	3.690.458	0	-65.000	3.625.458	0	0	3.625.458	0	0	3.625.458		
	2.3. Afschrijvingsreserves															
	Afschrijvingsreserve Maatschappelijke Voorzieningen	13.539.669	473.105	-527.923	13.484.851	626.815	-646.199	13.465.467	0	-1.974.772	11.490.695	0	-1.842.825	9.647.870		
	Afschrijvingsreserve Onderwijsvoorzieningen	11.773.070	0	-1.253.945	10.519.125	0	-864.368	9.654.757	0	-935.867	8.718.890	0	-454.145	8.264.745		
	Afschrijvingsreserve Bovenwijkse Voorzieningen	10.813.041	3.700.000	-59.664	14.453.377	0	-141.887	14.311.490	1.600.000	-246.143	15.665.347	0	-281.699	15.383.648		
	Afschrijvingsreserve Voorzieningen Openbare Ruimte	977.550	0	0	977.550	0	-2.450	975.100	0	-4.900	970.200	0	-7.350	962.850		
	Afschrijvingsreserves	37.103.331	4.173.105	-1.841.532	39.434.904	626.815	-1.654.904	38.406.815	1.600.000	-3.161.682	36.845.133	0	-2.586.019	34.259.114		
	2.4. Overige bestemmingsreserves															
X.011	Accommodatiebeleid	86.004	0	-7.150	78.854	0	-7.150	71.704	0	-7.150	64.554	0	-7.150	57.404	57.404	0
X.012	Reserve schoolgebouwen Triangel	386.582	0	0	386.582	0	0	386.582	0	0	386.582	0	0	386.582	386.582	0
X.013	Huisvesting basisonderwijs	392.803	0	0	392.803	0	0	392.803	0	0	392.803	0	0	392.803	392.803	0
X.014	Buurtportcoaches	124.669	0	-14.084	110.585	0	-14.084	96.501	0	-14.084	82.417	0	-14.084	68.333	68.333	0
X.016	Fractiefonds	31.777	0	0	31.777	0	0	31.777	0	0	31.777	0	0	31.777	31.777	0
X.017	Bovenwijkse voorzieningen (gemeentelijk aandeel)	2.612.648	2.420.721	-3.700.000	1.333.369	1.557.761	0	2.891.130	2.763.892	-1.600.000	4.055.022	178.256	0	4.233.278	4.233.278	0
X.018	Organisatieontwikkeling	981.957	0	-700.000	281.957	0	0	281.957	0	0	281.957	0	0	281.957	281.957	0
X.019	Investeren in vernieuwen	60.117	0	0	60.117	0	0	60.117	0	0	60.117	0	0	60.117	60.117	0
X.020	Invoering Omgevingswet	721.700	0	-181.350	540.350	0	-181.350	359.000	0	0	359.000	0	0	359.000	359.000	0
X.024	Afbouw precariobelasting ondergrondse kabels en leidingen	173.997	0	-115.997	58.000	0	-58.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X.049	Koplopergemeente cliëntondersteuning	6.125	0	0	6.125	0	0	6.125	0	0	6.125	0	0	6.125	6.125	0
X.050	Groot onderhoud Cultuurhuys De Kroon	198.804	25.000	0	223.804	25.000	0	248.804	25.000	0	273.804	25.000	0	298.804	298.804	0
X.053	Uitvoering Klimaatakkoord	304.586	0	0	304.586	0	0	304.586	0	0	304.586	0	0	304.586	304.586	0
X.055	Uitvoeringslasten TOZO	139.384	0	0	139.384	0	0	139.384	0	0	139.384	0	0	139.384	139.384	0
X.068	Fysieke leefomgeving	486.751	0	0	486.751	0	0	486.751	0	0	486.751	0	0	486.751	486.751	0
X.071	Lokale Maatregelen BBG (Beter Bereikbaar Gouwe)	25.000	0	0	25.000	0	0	25.000	0	0	25.000	0	0	25.000	25.000	0
	Maatschappelijke voorzieningen	10.331.860	0	0	10.331.860	0	0	10.331.860	0	0	10.331.860	0	0	10.331.860		
X.076	POK-gelden	186.344	0	-6.835	179.509	0	0	179.509	0	0	179.509	0	0	179.509	179.509	0
X.077	Energietoeslag	293.500	0	0	293.500	0	0	293.500	0	0	293.500	0	0	293.500	293.500	0
X.078	Wet Inburgering	207.492	0	0	207.492	0	0	207.492	0	0	207.492	0	0	207.492	207.492	0
X.080	Betaalbare woningen	3.000.000	0	0	3.000.000	0	0	3.000.000	0	0	3.000.000	0	0	3.000.000	3.000.000	0
X.091	Opvang vluchtelingen en andere doelgroepen	3.487.759	0	0	3.487.759	0	0	3.487.759	0	0	3.487.759	0	0	3.487.759	3.487.759	0
X.092	Achterstallig onderhoud Coenecoop College	435.000	0	0	435.000	0	0	435.000	0	0	435.000	0	0	435.000	435.000	0
	Overige bestemmingsreserves	24.674.859	2.445.721	-4.725.416	22.395.164	1.582.761	-260.584	23.717.341	2.788.892	-1.621.234	24.884.999	203.256	-21.234	25.067.021		
	Totaal reserves	91.722.251	8.651.826	-7.418.538	92.955.539	2.341.576	-2.813.581	92.483.534	4.828.892	-5.749.052	91.563.374	653.256	-2.920.824	89.295.806	86.459.806	2.836.000

Toelichting overzicht reserves

Het Besluit Begroting en Verantwoording (artikel 43) onderscheidt twee type reserves:

- De algemene reserve.
- De bestemmingsreserve.

De algemene reserve is een reserve zonder bestemming en daardoor in beginsel vrij aanwendbaar door de raad. Het bepalen van de minimale omvang en het minimale weerstandsvermogen is een raadsbevoegdheid. De jaarlijkse jaarrekeningresultaten worden in beginsel met deze reserve verrekend.

De bestemmingsreserve is een reserve waaraan door de raad door middel van een specifiek besluit een bepaalde bestemming is gegeven (bijvoorbeeld specifieke tijdelijke projecten of beleidsintensiveringen). De aanwending van bestemmingsreserves is wel in die zin vrijblijvend, dat de raad een besluit kan nemen over een andere aanwending c.q. bestemming.

Bij een voorstel voor het instellen van een bestemmingsreserve wordt er minimaal aangegeven: het doel van de reserve, de voeding, de maximale hoogte (plafond) en de maximale looptijd. Na het verstrijken van de maximale looptijd valt de bestemmingsreserve vrij in de algemene reserve.

In Waddinxveen worden er in principe drie typen bestemmingsreserves gehanteerd:

- Egalisatiereserves: deze dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in kosten en/of opbrengsten. Voorbeelden sociaal domein en bouwvergunningen.
- Afschrijvingsreserves: deze worden aangehouden voor de (gedeeltelijke) dekking van kapitaallasten van vaste activa en
- Overige bestemmingsreserves.

Het beleid met betrekking tot de reserves is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Waddinxveen 2023.

Algemene reserves

Algemene bedrijfsreserve algemene dienst (incidenteel):

Deze reserve is onder andere bedoeld als buffer voor de financiële risico's van de algemene dienst exclusief grondbedrijfsfunctie. Het bodembedrag is vastgesteld op 5% van de lastenzijde in de Staat van baten en lasten in de Programmabegroting verminderd met de lasten van het actief en faciliterend grondbeleid en de stortingen in de reserves. Deze reserve wordt gevuld vanuit het saldo van de Staat van baten en lasten als sluitpost van de resultaatbestemming. Er is geen maximale hoogte en looptijd bij deze reserve.

Algemene bedrijfsreserve grondbedrijfsfunctie (incidenteel):

De reserve is voornamelijk bedoeld als buffer voor de financiële risico's van de grondbedrijfsfunctie. Dit betreft het zogenaamde weerstandsvermogen van het grondbedrijf, dat gegarandeerd beschikbaar moet zijn. Het bedrag boven het weerstandsvermogen is in beginsel vrij beschikbaar en kan onder de voorwaarden gesteld in het winstnemings- en afromingsbeleid van het grondbedrijf worden uitgenomen. Deze reserve wordt voornamelijk gevuld vanuit positieve resultaten van actief grondbeleid. Er is geen maximale hoogte en looptijd bij deze reserve, waarbij de looptijd wel is verbonden aan de tijdelijkheid en omvang van het actief grondbeleid.

Bestemmingsreserves

- Egalisatiereserves

Egalisatiereserve sociaal domein (incidenteel):

Met ingang van 2018 is het doel van deze reserve het opvangen van incidentele afwijkingen tussen begroting en werkelijkheid (exclusief apparaatslasten) van de volgende openeinderegelingen:

- BUIG/BBZ (inkomensregelingen),
- Minima,
- Arbeidsparticipatie,
- Wet Sociale Werkvoorziening,
- Maatwerkvoorzieningen Wmo en 18+,
- Maatwerkvoorzieningen en geëscaleerde zorg 18- en
- Leerlingenvervoer.

Deze reserve heeft geen maximale looptijd en structurele voeding. Het plafond van deze reserve is met ingang van 2018 gesteld op € 3 miljoen.

Egalisatiereserve bouwvergunningen (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor de dekking van de nog te maken kosten voor toezicht en handhaving voor verleende bouwvergunningen voor grote projecten. Er is geen maximale hoogte en looptijd bij deze reserve.

- **Afschrijvingsreserves**

Diverse afschrijvingsreserves (structureel):

De reserves zijn bedoeld voor de gedeeltelijke dekking van de afschrijvingslasten samenhangend met diverse investeringen van het Integraal Huisvestingsplan Primair onderwijs (IHP), diverse investeringen Bovenwijkse voorzieningen, diverse investeringen van het Uitvoeringsprogramma maatschappelijk vastgoed en diverse investeringen in de Openbare ruimte. Er is geen structurele voeding van deze reserves. De maximale hoogte is gelijk aan het beginsaldo van een afschrijvingsreserve. De looptijd van een reserve is gelijk aan de afschrijvingsperiode van het bijbehorende actief.

- **Overige bestemmingsreserves**

Reserve accommodatiebeleid (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor het dekken van incidentele kosten samenhangend met de nieuwbouw/aanbouw van sport-, sociaal-culturele en culturele accommodaties en het opvangen van de meerjarig tijdelijke tekorten op de tarieven sportverenigingen. Deze reserve heeft geen structurele voeding, geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve schoolgebouwen Triangel (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor de realisatie van zes onderwijslokalen in de nieuwe wijk Triangel. In het kader van het IHP is deze reserve hiervoor grotendeels omgezet in afschrijvingsreserves. Het resterende saldo dient als financiële buffer voor het IHP. Deze reserve heeft geen structurele voeding, geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve huisvesting basisonderwijs (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor de incidentele lasten samenhangend met de nieuwbouw scholen Waddinxveen – Noord en voor eventuele bedragen die betaald moesten worden bij de overgang van buitenkant onderhoud naar de schoolbesturen. In het kader van het IHP is deze reserve onder andere omgezet in afschrijvingsreserves. Het resterende saldo dient als financiële buffer voor het IHP. Deze reserve heeft geen structurele voeding, geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve buurtsportcoaches (incidenteel):

De reserve is bedoeld om de decentralisatie uitkering Brede Impuls Combinatiefuncties aan te kunnen vullen voor het geval dat de uitkering wordt verlaagd of gestopt. Deze reserve wordt gevoed door toevoeging van het jaarlijks resterende budget. Deze reserve heeft geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve fractiefonds (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor dekking van kosten samenhangend met de uitvoering van wensen van raadsfracties. Deze reserve heeft geen structurele voeding, geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve bovenwijkse voorzieningen (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor de (gedeeltelijke) dekking van lasten samenhangend met de investeringen in bovenwijkse voorzieningen. Deze reserve wordt gevoed vanuit het actief en faciliterend grondbeleid. Bij het actief grondbeleid gebeurt dit door resultaatbestemming. Deze reserve heeft geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve organisatieontwikkeling (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor het opvangen van de incidentele kosten samenhangend met de organisatieontwikkeling. Deze reserve heeft geen structurele voeding, geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve investeren in vernieuwen (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor cofinanciering van investeringen in het regionaal investeringsprogramma van de provincie Zuid-Holland. Voorlopig is € 10 per inwoner in deze reserve gestort. De raad besluit over de deelname aan een concreet benoemd project. Dit kunnen projecten zijn die vallen onder investeren in vernieuwen en regionale projecten die zich vanuit andere kansen voordoen. Deze reserve heeft geen structurele voeding en geen einddatum.

Reserve invoering Omgevingswet (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor de dekking van de invoeringskosten van de Omgevingswet. Deze reserve heeft geen structurele voeding en geen maximale hoogte. De einddatum van deze reserve is gelegen in 2026.

Reserve afbouw precariobelasting ondergrondse kabels en leidingen (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor het spreiden van de financiële gevolgen van de afschaffing van de precariobelasting op ondergrondse kabels en leidingen van 5 naar 10 jaar. In de begroting is voor deze belasting een structurele opbrengst opgenomen van circa € 563.000 per jaar. De precariobelasting wordt in volledige omvang geheven tot en met het begrotingsjaar 2021. Met ingang van 2017 wordt van de opbrengst jaarlijks cumulatief 10% gestort in deze reserve. Dus 2017 10% oplopend naar 50% in 2021. Deze reservering valt in periode 2022 - 2026 cumulatief dalend met 10% vrij, dus 2022 50% aflopend naar 10% in 2026. Hiermee wordt toch een overgangstermijn van 10 jaar gerealiseerd in de begroting. De reserve heeft structurele voeding in de jaren 2017 tot en met 2021 en de einddatum is gelegen in 2026. Het plafond bedraagt € 870.000.

Reserve Koplopergemeente cliëntondersteuning (incidenteel)

Deze reserve is bedoeld voor verheldering van de ondersteuningsaanvraag en het verkrijgen van passende ondersteuning.

Reserve Groot onderhoud Cultuurhuys De Kroon (structureel)

De reserve is ingesteld voor bekostiging van te plegen groot onderhoud aan het pand. De jaarlijkse dotatie bedraagt € 25.000. Zodra het meerjarenonderhoudsplan gereed is zal een voorziening voor deze kosten worden gevormd.

Reserve Uitvoering Klimaatakkoord (incidenteel)

De reserve is bedoeld voor de dekking van toekomstige incidentele lasten voor de uitvoering van het Klimaatakkoord.

Reserve Uitvoeringslasten TOZO (Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers) (incidenteel)

Deze reserve is bedoeld voor de dekking van lasten voor de uitvoering van de TOZO-regeling.

Reserve Fysieke leefomgeving (incidenteel)

Deze reserve is bedoeld voor de dekking van lasten groot onderhoud Beheerplan Openbare Ruimte.

Reserve Lokale maatregelen Beter Bereikbaar Gouwe (BBG) (incidenteel)

Deze reserve is bedoeld voor dekking van lasten voor de lokaal te nemen maatregelen omtrent Beter Bereikbaar Gouwe.

Reserve Maatschappelijke voorzieningen (incidenteel)

Deze reserve is ingesteld ter dekking van lasten ter voorbereiding op de realisatie van maatschappelijke voorzieningen, in lijn met onze rol als gemeente zoals deze per type voorziening in de 'Visie maatschappelijke voorzieningen' (maart 2024) is vastgesteld. Dit betekent dat de reserve bijvoorbeeld kan worden ingezet ter dekking van voorbereidingskosten voor maatschappelijk vastgoed of om de functie die hoort bij de beoogde maatschappelijke voorziening financieel mogelijk te maken wanneer er sprake is van een onrendabele top binnen een gebiedsontwikkeling.

Er is geen maximale looptijd en hoogte bij deze reserve.

Reserve POK (Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag)- gelden (incidenteel)

Deze reserve is bedoeld voor het dekken van kosten met betrekking tot het versterken van de dienstverlening en de ondersteuning van kwetsbare mensen.

Reserve Energietoeslag (incidenteel)

Deze reserve is bedoeld voor het beschikbaar stellen van de aanvullende eenmalige energietoeslag.

Reserve Wet inburgering (incidenteel)

Deze reserve is bedoeld voor de uitvoering van de Wet inburgering.

Reserve Betaalbare woningen (incidenteel)

De reserve is bedoeld voor de bouw van meer sociale huurwoningen.

Reserve Opvang vluchtelingen en andere doelgroepen (incidenteel)

De reserve is bedoeld voor de kosten van opvang van vluchtelingen en andere doelgroepen.

Reserve achterstallig onderhoud Coenecoop college (incidenteel)

De reserve is bedoeld voor het achterstallig onderhoud van het oude gebouw Oude Dreef 6.

Bijlage 4: Structurele mutaties reserves

Programma	2025	waarvan structureel	2026	waarvan structureel	2027	waarvan structureel	2028	waarvan structureel
STORTINGEN								
Juiste zorg voor iedereen								
Ruimte voor iedereen	498	25	652	25	25	25	25	25
Groeiende gemeente	6.121	-	1.558	-	4.364	-	178	-
Aantrekkelijke gemeente								
Slagvaardige gemeente								
Algemene dekkingsmiddelen								
TOTAAL	6.619	25	2.210	25	4.389	25	203	25
ONTTREKKINGEN								
Juiste zorg voor iedereen	107	-						
Ruimte voor iedereen	2.276	1.782	2.159	1.511	2.932	2.911	2.318	2.297
Groeiende gemeente	4.212	60	595	142	2.708	142	491	177
Aantrekkelijke gemeente	116	-	60	2	109	109	112	112
Slagvaardige gemeente	707	-						
Algemene dekkingsmiddelen				-				
TOTAAL	7.419	1.842	2.814	1.655	5.749	3.162	2.921	2.586
SALDO	-800	-1.817	-604	-1.630	-1.360	-3.137	-2.718	-2.561

Bedragen x € 1.000

De structurele mutaties betreffen de mutaties in de afschrijvingsreserves en de storting in de reserve Groot onderhoud Cultuurhuys De Kroon.

Bijlage 5: Staat van voorzieningen 2025-2028

Nr.	Omschrijving	Saldo einde B2024	Vermeerderingen		Verminderen	Saldo einde B2025	Vermeerderingen		Verminderen	Saldo einde 2026	Vermeerderingen		Verminderen	Saldo einde 2027	Vermeerderingen		Verminderen	Saldo einde 2028	Saldo einde B 2028	Controle
			Rente	Overige			Rente	Overige			Rente	Overige			Rente	Overige				
	Voorzieningen algemene dienst																			
3.1.	Wachtgeld- en pensioenvoorzieningen																			
Z.001	Pensioenen (gewezen) wethouders	2.913.468	0	131.500	-117.846	2.927.122	0	131.500	-117.846	2.940.776	0	131.500	-117.846	2.954.430	0	131.500	-117.845	2.968.085	2.968.085	0
3.2.	Onderhoudsvoorzieningen																			
Z.002	Onderhoud openbare ruimte	1.836.644	0	1.639.375	-1.557.000	1.919.019	0	1.639.375	-1.557.000	2.001.394	0	1.639.375	-1.557.000	2.083.769	0	1.639.375	-1.557.000	2.166.144	2.166.144	0
Z.003	Onderhoud gemeentelijke gebouwen	661.870	0	294.642	-270.135	686.377	0	294.642	-331.979	649.040	0	294.642	-173.960	769.722	0	294.642	-188.588	875.776	875.776	0
Z.012	Groot onderhoud begraafplaatsen	90.597	0	53.200	-53.200	90.597	0	53.200	-53.200	90.597	0	53.200	-53.200	90.597	0	53.200	-53.200	90.597	90.597	
3.3.	Nakomende kostenvoorzieningen																			
3.4.	Verliesvoorzieningen																			
3.5.	Egalisatievoorzieningen																			
Z.005	Egalisatievoorziening tarieven rioolrechten	1.737.499	0	0	-158.425	1.579.074	0	0	-335.016	1.244.058	0	0	-407.438	836.620	0	0	-485.858	350.762	350.762	0
Z.006	Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing	465.627	0	0	-23.723	441.904	0	0	-23.923	417.981	0	0	-24.147	393.834	0	0	-24.365	369.469	369.469	0
Z.007	Egalisatievoorziening begraafplaatsen	293.981	0	0	-64.629	229.352	0	0	-71.230	158.122	0	0	-70.840	87.282	0	0	-70.451	16.831	16.831	0
3.7	Arbeidsgerelateerde kosten																			
Z.013	Verlofsparen	340.884	0	0	0	340.884	0	0	0	340.884	0	0	0	340.884	0	0	0	340.884	340.884	0
	Totaal voorzieningen creditzijde balans	8.340.570	0	2.118.717	-2.244.958	8.214.329	0	2.118.717	-2.490.194	7.842.852	0	2.118.717	-2.404.431	7.557.138	0	2.118.717	-2.497.307	7.178.548		

Nr.	Omschrijving	Saldo einde B2024	Vermeerderingen		Verminderen	Saldo einde B2025	Vermeerderingen		Verminderen	Saldo einde 2026	Vermeerderingen		Verminderen	Saldo einde 2027	Vermeerderingen		Verminderen	Saldo einde 2028
			Rente	Overige			Rente	Overige			Rente	Overige			Rente	Overige		
	Voorzieningen grondbedrijf																	
3.6.	Verliesvoorzieningen																	
Z.008	Voorziening gecalculeerd nadelig resultaat Centrum	5.848.376	0	0	0	5.848.376	0	0	0	5.848.376	0	0	-5.397.798	450.578	0	0	0	450.578
Z.011	Voorziening gecalculeerd nadelig resultaat Sleutelkwartier	8.149.648	0	0	0	8.149.648	0	0	0	8.149.648	0	0	0	8.149.648	0	0	-7.855.856	293.792
	Totaal voorzieningen debetzijde balans	13.998.024	0	0	0	13.998.024	0	0	0	13.998.024	0	0	-5.397.798	8.600.226	0	0	-7.855.856	744.370
	Totaal voorzieningen	22.338.594	0	2.118.717	-2.244.958	22.212.353	0	2.118.717	-2.490.194	21.840.876	0	2.118.717	-7.802.229	16.157.364	0	2.118.717	-10.353.163	7.922.918

Toelichting overzicht voorzieningen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (artikel 44) onderscheidt voorzieningen voor:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachte verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren en
- De bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven (bijvoorbeeld investeringen in rioleringen).

In Waddinxveen worden er in principe zes typen voorzieningen gehanteerd:

- Wachtgeld- en pensioenvoorzieningen (voorzieningen voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten);
- Onderhoudsvoorzieningen (voorzieningen die strekken tot gelijkmatige verdeling van lasten);
- Nakomende kostenvoorzieningen (voorzieningen voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten);
- Verliesvoorzieningen (voorzieningen voor verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten);
- Egalisatievoorzieningen (voorzieningen waarbij de besteding dusdanig is gebonden dat de gereserveerde middelen uit heffingen of rechten teruggegeven moeten worden als ze niet aan het doel waarvoor ze geheven zijn worden besteed) en
- Voorzieningen voor arbeidsgerelateerde kosten.

Het beleid met betrekking tot de voorzieningen is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Waddinxveen 2023.

Wachtgeld- en pensioenvoorzieningen

Voorziening wachtgeld en pensioenen (gewezen) wethouders (structureel):

De voorziening is gevormd voor het dekken van de toekomstige pensioenverplichtingen van (gewezen) wethouders. De omvang van deze voorziening wordt bepaald op basis van actuariële waarde berekeningen. De voorziening voor wachtgeld wordt bepaald aan de hand van toekomstige wachtgeldverplichting van gewezen wethouders.

Onderhoudsvoorzieningen

Voorziening onderhoud openbare ruimte (structureel):

De voorziening is gevormd voor de gelijkmatige verdeling van de lasten van groot onderhoud in de openbare ruimte. Deze voorziening heeft betrekking op de beheerplannen wegen, water en groen.

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen (structureel):

De voorziening is gevormd voor de gelijkmatige verdeling van de lasten groot onderhoud van de gemeentelijke gebouwen inclusief binnensportaccommodaties. Deze voorziening heeft betrekking op het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP; inclusief binnensportaccommodaties).

Verliesvoorzieningen

Voorziening gecalculeerd nadelig resultaat Centrum (incidenteel):

De voorziening is gevormd voor de dekking van het verwacht verlies op de bouwgrond in exploitatie Centrum.

Voorziening gecalculeerd nadelig resultaat Sleutelkwartier (incidenteel)

De voorziening is gevormd voor de dekking van het verwacht verlies op de exploitatie van het Sleutelkwartier.

Egalisatievoorzieningen

Egalisatievoorziening tarieven rioolrechten (structureel):

De voorziening dient voor het gedeeltelijk opvangen van tariefstijging als gevolg van toekomstige investeringen en de hiermee samenhangende kapitaallasten op basis van het financieel dekkingsplan van het Gemeentelijk waterplan. Daarnaast worden verschillen tussen geraamde en werkelijke kosten en opbrengsten op deze budgettaire neutrale beleidstaak met deze voorziening verrekend.

Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing (structureel):

De voorziening dient voor het opvangen van ongewenste fluctuaties in de hoogte van de afvalstoffenheffing. Daarnaast worden verschillen tussen geraamde en werkelijke kosten en opbrengsten op deze budgettair neutrale beleidstaak met deze voorziening verrekend. De voorziening heeft per 31 december 2021 een saldo van € 598.000.

Egalisatievoorziening begraafplaatsen (structureel):

De voorziening dient voor het opvangen van ongewenste fluctuaties in de hoogte van de lijkbezorgingsrechten. Daarnaast worden verschillen tussen geraamde en werkelijke kosten en opbrengsten op deze budgettair neutrale beleidstaak met deze voorziening verrekend.

Arbeidsgerelateerde kosten

Voorziening Verlofsparen

De voorziening dient voor het opvangen van lasten van het bovenwettelijke verlof dat geen gelijke omvang kent en/of bestaat uit overmatige verlofsaldi of spaarsaldi.

Bijlage 6: Taakvelden

PROGRAMMA'S					
1	Taakveld	<i>Juiste zorg voor iedereen</i>	Lasten	Baten	Saldo
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-824	15	-809
	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-991	197	-794
	6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	-684	0	-684
	6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-166	0	-166
	6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-2.056	0	-2.056
	6.3	Inkomensregelingen	-8.102	6.888	-1.214
	6.4	Begeleide participatie	-2.340	0	-2.340
	6.5	Arbeidsparticipatieinstrumenten	-515	0	-515
	6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-1.026	6	-1.021
	6.711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	-2.677	180	-2.497
	6.712	Begeleiding (Wmo)	-2.057	0	-2.057
	6.713	Dagbesteding (Wmo)	-562	0	-562
	6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	-74	0	-74
	6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	0	0	0
	6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-10.107	0	-10.107
	6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	-480	0	-480
	6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0
	6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-2.350	0	-2.350
	6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	-480	0	-480
	6.791	PGB Wmo	0	0	0
	6.792	PGB jeugd	-395	0	-395
	6.811	Beschermd wonen (Wmo)	-51	0	-51
	6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	-32	0	-32
	6.821	Jeugdbescherming	-1.569	0	-1.569
	6.822	Jeugdreclassering	-182	0	-182
	6.91	Coördinatie en beleid Wmo	0	0	0
	6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	0
		Totaal	-37.721	7.285	-30.436
2	Taakveld	<i>Ruimte voor iedereen</i>	Lasten	Baten	Saldo
	4.2	Onderwijshuisvesting	-4.104	105	-3.999
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-944	674	-270
	5.1	Sportbeleid en activering	-489	205	-284
	5.2	Sportaccommodaties	-5.123	1.778	-3.345
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie e.d.	-767	246	-521
	5.6	Media (bibliotheek)	-544	0	-544
	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.300	28	-1.272
	7.1	Volksgezondheid	-2.304	272	-2.032
		Totaal	-15.575	3.308	-12.267

Bedragen x € 1.000

PROGRAMMA'S					
3	Taakveld	<i>Groeiende gemeente</i>	Lasten	Baten	Saldo
	2.1	Verkeer en vervoer	-751	0	-751
	3.1	Economische ontwikkeling	-604	0	-604
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
	3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	0	7	7
	5.5	Cultureel erfgoed	-37	0	-37
	7.4	Milieubeheer	-2.766	545	-2.221
	8.1	Ruimte en leefomgeving	-6.985	8.720	1.736
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-16.590	16.119	-472
	8.3	Wonen en bouwen	-2.986	1.915	-1.071
		Totaal	-30.719	27.307	-3.412
4	Taakveld	<i>Aantrekkelijke gemeente</i>	Lasten	Baten	Saldo
	0.64	Belastingen Overig	-1	37	36
	2.1	Verkeer en vervoer	-5.359	202	-5.157
	2.2	Parkeren	-222	20	-202
	5.7	Openbaar groen (en openlucht) recreatie	-4.691	58	-4.634
	6.3	Inkomensregelingen	-170	0	-170
	7.2	Riolering	-2.666	3.779	1.112
	7.3	Afval	-4.642	6.184	1.542
	7.4	Milieubeheer	-101	0	-101
	7.5	Begraafplaatsen	-328	445	118
		Totaal	-18.181	10.725	-7.456
5	Taakveld	<i>Slagvaardige gemeente</i>	Lasten	Baten	Saldo
	0.1	Bestuur	-2.967	0	-2.967
	0.2	Burgerzaken	-1.905	642	-1.262
	1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	-2.606	275	-2.330
	1.2	Openbare orde en veiligheid	-852	8	-844
	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-395	0	-395
		Totaal	-8.724	926	-7.799
		TOTAAL VAN DE PROGRAMMA'S	-110.921	49.551	-61.370

Bedragen x € 1.000

PROGRAMMA'S					
		ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN	Lasten	Baten	Saldo
6.1	Taakveld	<i>Lokale heffingen</i>			
	0.61	OZB-woningen	-532	5.106	4.574
	0.62	OZB niet-woningen	0	5.818	5.818
	3.4	Economische promotie	0	33	33
6.2		<i>Algemene uitkering</i>			
	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	65.866	65.866
6.3		<i>Aandelen en dividend</i>			
	0.5	Treasury, aandelen en dividend	-2.632	2.805	174
6.4		<i>Overige dekkingsmiddelen en onvoorzien</i>			
	0.8	Overige baten en lasten	-454	0	-454
6.5		<i>Overhead</i>			
	0.4	Overhead	-13.392	0	-13.392
6.6		<i>Vennootschapsbelasting</i>			
	0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-15	0	-15
		TOTAAL ALG. DEKKINGSM/ONVOORZIEN	-17.025	79.629	62.604
		SALDO VOOR RESULTAATBESTEMMING	-127.946	129.180	1.234
	Taakveld	MUTATIES IN RESERVES	Lasten	Baten	Saldo
1	0.10	Mutatie reserves - Juiste zorg voor iedereen	0	107	107
2	0.10	Mutatie reserves - Ruimte voor iedereen	-498	2.276	1.778
3	0.10	Mutatie reserves - Groeiende gemeente	-6.121	4.212	-1.908
4	0.10	Mutatie reserves - Aantrekkelijke gemeente	0	116	116
5	0.10	Mutatie reserves - Slagvaardige gemeente	0	707	707
6.2	0.10	Mutatie reserves - Algemene uitkering	0	0	0
6.4	0.10	Mutatie reserves - Overig	0	0	0
		TOTAAL MUTATIES IN RESERVES	-6.619	7.419	800
		SALDO NA RESULTAATBESTEMMING	-134.565	136.598	2.033

Bedragen x € 1.000

Bijlage 7: Subsidies

Programma	Subsidieregeling	Subsidieplafond 2025	In procenten
Juiste zorg voor iedereen	Preventieteam	€ 2.058.280	42,1%
Juiste zorg voor iedereen	Maatschappelijke ondersteuning	€ 545.598	11,2%
Ruimte voor iedereen	Cultuur	€ 365.214	7,5%
Ruimte voor iedereen	Jubilea	€ 1.500	0,0%
Ruimte voor iedereen	Gezonde leefstijl Waddinxveen 2025	€ 438.398	9,0%
Ruimte voor iedereen	Stimuleringsbijdrage Waddinxveen 2025	€ 40.000	0,8%
Ruimte voor iedereen	Ontmoetingsactiviteiten 2025	€ 50.200	1,0%
Ruimte voor iedereen	Peuteropvang en voorschoolse opvang 2025	€ 689.504	14,1%

Begrotingspostsubsidies			
Juiste zorg voor iedereen	Vluchtelingenwerk	€ 107.997	2,2%
Ruimte voor iedereen	Bibliotheek de Groene Venen	€ 527.000	10,8%
Slagvaardige gemeente	Wijkwallet	€ 34.008	0,7%
Slagvaardige gemeente	St. voor inclusie en discriminatiebestrijding	€ 13.275	0,3%
Slagvaardige gemeente	Stichting Halt	€ 13.938	0,3%
		€ 4.884.912	100,00%

De subsidieplafonds per subsidieregeling zijn geïndexeerd met 4,2% voor 2025. De begrotingspostsubsidies zijn nog niet geïndexeerd.

In januari 2025 wordt een subsidieregister geplaatst op www.waddinxveen.nl met daarin een overzicht van de beschikte subsidies.

Bijlage 8: Overzicht prestatie-indicatoren Programmabegroting 2025-2028

Beleidsindicatoren bieden inzicht in de mate waarin doelstellingen worden gerealiseerd.

De wettelijke indicatoren zijn voorgeschreven in art. 25 van het Besluit Begroting en Verantwoording en worden ook gepubliceerd op de website 'Waarstaatjegemeente.nl'.

Daarnaast heeft de gemeente Waddinxveen ook eigen, in 2023 door de gemeenteraad vastgestelde beleidsindicatoren. Deze zijn bedoeld om de realisatie van eigen doelstellingen te kunnen volgen.

In 2024 is in Waddinxveen het onderzoek 'Burgerpeiling - Waar staat je gemeente' gehouden. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen als input dienen voor het opstellen van de Kaderbrief 2026 en Programmabegroting 2026.

Programma 1 - Juiste zorg voor iedereen

Jeugd - wettelijke indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland
Werkloze jongeren	% werklozen 16-22 jarigen	1	1	1	1	NB	NB
Kinderen in een uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	3	5	3	4	NB	NB
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	12,3	13,6	12	13,2	12	13
Jongeren met delict voor rechter	% 12-21 jarigen	1	1	1	1	1	1
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1,7	1,8	1,4	1,5	1,3	1,4
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren 12-23 jaar	0,2	NB	0,2	NB	NB	NB

Wet maatschappelijke ondersteuning - wettelijke indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	450	593	450	586	450	586

Werk en inkomen - wettelijke indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland
Banen	Aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	737,4	805,7	742,7	825,4	753,9	719,7
Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroepsbevolking ten opzichte van (potentiële) beroepsbevolking	74,2	72,3	75,4	73,9	76,9	75,4
Lopende re-integratie voorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners 15-64 jaar	62,9	149,6	66,6	153,3	68,9	135,5
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder	202,9	302	NB	NB	173,9	255

Eigen - door Raad vastgestelde indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland	Streefwaarde
Personen met een bijstandsuitkering dat op zoek is naar werk	Aantal	307	NB	311	NB	NB	NB	NB
Huishoudens met een bijstandsuitkering ten opzichte van totaal aantal huishoudens	%	2,7%	3,7%	2,7%	3,7%	2,8%	3,2%	NB
Aantal jongeren in de jeugdzorg	Aantal	905	7.151	921	7.053	942	6.962	NB
Jongeren met jeugdzorg ten opzichte van totaal aantal jongeren tot 23 jaar	%	11,0%	11,1%	10,7%	10,8%	10,4%	10,5%	NB
Jongeren in gesloten inrichting	Aantal	2	21	1	9	NB	NB	NB
Cliënten WMO ten opzichte van totaal aantal inwoners > 18 jaar	%	6,0%		6,1%		6,2%	NB	NB

Programma 2 - Ruimte voor iedereen

Sport - wettelijke indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland
Niet wekelijkse sporters	%	NB	NB	54,1	56,2	NB	NB

Onderwijs - wettelijke indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland
Absoluut verzuim	Aantal niet ingeschreven leerplichtigen per 1.000 inwoners 5-18 jaar	0	0	NB	0,4	3,1	2,5
Relatief verzuim	Aantal leerplichtigen wel ingeschreven, maar ongeoorloofd afwezig, per 1.000 inwoners 5-18 jaar	46	37	53	48	38	36
Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan Voortgezet onderwijs en Middelbaar Beroeps Onderwijs	1,6	1,5	2,2	1,9	1,5	1,6

Eigen - door Raad vastgestelde indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland	Streefwaarde
Inwoners bewegen voldoende	% inwoners dat per week minstens 30 minuten matig intensief beweegt	NB	NB	45	NB	NB	NB	70% in 2023 (bron: lokaal gezondheidsbeleid)
Laaggeletterdheid	% inwoners dat laaggeletterd is.	9	10	9	10	9	10	NB
Het aantal kinderen met VVE (voor- en vroegschoolse educatie) t.o.v. het totaal aantal VVE plekken	Aantal	NB	NB	Aantal VVE plekken: 77 Aantal VVE plekken bezet: 77 Aantal afgegeven VVE indicaties: 40 Aantal geplaatst van de in dit jaar afgegeven VVE indicaties: 29 Aantal op wachtlijst geplaatst van de in dit jaar afgegeven VVE indicaties: 11	NB	NB	NB	NB

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland	Streefwaarde
Vloeroppervlak per leerling	m2 per leerling	NB	NB	NB	NB	<u>Basisonderwijs</u> : beschikbare m2 per leerling: 6,7719 m2 bruto vloeroppervlakte <u>Voortgezet</u> <u>Onderwijs</u> : beschikbare m2 per leerling 8,4192 bruto Vloeroppervlakte	NB	<u>Basisonderwijs</u> : 200 m2 per instituut + 5,03 m2 per leerling. <u>Voortgezet onderwijs</u> : aantal m2 per leerling is afhankelijk van leerjaar en leerweg, opvraagbaar
Maatschappelijk vastgoed met minimaal energielabel C		NB	NB	NB	NB	79%	NB	100% (2026)

Programma 3 - Groeiende gemeente

Economie - wettelijke indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland
Functiemenging	Verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken).	52,4	50,5	52,6	50,8	53,3	51,1
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners 15 tot en met 64 jaar	151,6	166	162,4	176,7	172,6	185,1

Wonen - wettelijke indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland
Woningvoorraad	Gewenste woningvoorraadtoename volgens de trendraming 2020	256	NB	356	NB	NB	NB

Grondbeleid - wettelijke indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland
Nieuw gebouwde woningen	Aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen	19,8	10,1	31,2	13,9	31,2	8,1

Duurzaamheid - wettelijke indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland
Hernieuwbare elektriciteit	% Elektriciteit afkomstig van natuurlijke bronnen die constant worden aangevuld	18,8	13,8	29	20,8	NB	NB

Ruimtelijke ordening - wettelijke indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland
Demografische druk	% personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar	75,8	75,8	76,4	76,2	75,9	76,1

Eigen - door Raad vastgestelde indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland	Streefwaarde
Geplande bouw aantal nieuwe woningen	Aantal	336	1.727	617	3.018	424	1.373	NB
% sociale huurwoningen	%	27	27	27	26	26	26	30% - Woonzorgvisie 2035
% middenklasse huurwoningen	%	NB	NB	NB	NB	NB	NB	12% - Woonzorgvisie 2035
Aantal verkeersongevallen	Aantal per 100.000 inwoners	1.089	685	405	409	862	742	NB
Totaal score fietsvoorzieningen	Score op 5 puntsschaal	NB	NB	NB	NB	NB	NB	NB
MKB (midden- en kleinbedrijf)-vriendelijke gemeente, positie op de ranglijst	Plek op ranglijst	> 100	NB	NB	NB			NB
Energieverbruik in TJ	TJ	4.153	geen betekenis want geen relatie met inwonersaantal	3.402	NB	NB	NB	3.414 in 2030
Aandeel hernieuwbare energie	%	8,2	NB	9,9	NB	NB	NB	NB

Programma 4 - Aantrekkelijke gemeente

Afval - wettelijke indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland
Fijn huishoudelijk restafval per inwoner	Kilogram	110	NB	108	NB	111	NB
Scheidingspercentage van het ingezameld huishoudelijk afval	Percentage			70	68	NB	NB

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland
Grof huishoudelijk restafval per inwoner	Kilogram	24	27	19	38	21	NB

Eigen - door Raad vastgestelde indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland	2024	2024 – Midden-Holland	Streefwaarde
Aantal bomen (in beheer en eigendom gemeente Waddinxveen)	Aantal	10.026	NB	NB	NB	NB	NB	13.241	NB	1 per huishouden > programmabegroting 2024-2027
Oppervlakte openbaar groen per inwoner (m2) (in beheer en eigendom gemeente Waddinxveen)	Oppervlakte in m2	NB	NB	NB	NB	NB	NB	51	NB	48 m2 > collegeprogramma 2022-2026
Totale oppervlakte van natuur- en recreatiegebieden (hectare) (Weegje, deel Bentwoud enzovoort)	Oppervlakte in hectare	NB	NB	NB	NB	846	NB	846	NB	846 (2024) > collegeprogramma 2022-2026
Aantal laadpalen per 1000 inwoners	Aantal per 1000 inwoners	6,9	4,6	9,3	7,1	9,4	8,4	NB	NB	NB
Aantal fixi-meldingen over zwerfafval	Aantal	NB	NB	35	NB	NB	NB	NB	NB	NB
Kilogram restafval per inwoner	Kilogram per inwoner	107	NB	100	NB	NB	NB	NB	NB	25 (2030) > Collegeprogramma 2022-2026

Programma 5 - Slagvaardige gemeente

Openbare orde en veiligheid - wettelijke indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland
Verwijzingen Halt	Per 1.000 jongeren	7	6	7	7	7	6
Winkeldiefstallen	Per 1.000 inwoners	0,7	1,7	0,5	2,1	1,4	2,2
Geweldsmisdrijven	Per 1.000 inwoners	3,3	3,4	2,7	3,6	2,4	3
Diefstallen uit woningen	Per 1.000 inwoners	1,3	1,7	0,5	1,6	0,8	1,3
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Per 1.000 inwoners	3,8	4,8	3,5	5,8	2,8	3,9

Eigen - door Raad vastgestelde indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland	Streefwaarde
Relatie inwoner - gemeente	Score op 10 puntsschaal	5,9	6**	niet gemeten	niet gemeten	niet gemeten ***	niet gemeten ***	wordt niet gemeten ****
Leefbaarheid in de woonbuurt	Score op 10 puntsschaal	7,7	7,7*	niet gemeten	niet gemeten			wordt niet gemeten
% voldoen aan eigen serviceregels: Betreft de gewogen score per jaar	Percentage	82%	NB	Q1 tot en met Q3: 73% en Q4: 72%	niet bepaald	78%	niet bepaald	85%
Gemeentelijke dienstverlening	Score op 10 puntsschaal	6,7	6,7**	niet gemeten	niet gemeten ***	niet gemeten ***	niet gemeten ***	wordt niet gemeten ****

* In vergelijking met Veiligheidsregio Hollands-Midden. De cijfers zijn afkomstig uit de veiligheidsmonitor en hierin worden de cijfers vergeleken met de verschillende verbanden waar wij onderdeel van zijn. Het gaat dan om het basisteam Waddinxveen Zuidplas, Veiligheidsregio Hollands Midden en Nederland

** Niet Midden-Holland, maar andere gemeenten van 25.000 tot 50.000 inwoners die aan de burgerpeiling waarstaatjegemeente meedoen.

*** De gegevens over de burgerpeiling van waarstaatjegemeente 2024 komen binnenkort beschikbaar.

**** Er wordt in 2025 geen burgerpeiling uitgevoerd. Vandaar dat hier geen streefwaarde is vermeld.

Programma 6 - Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen – wettelijke indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland
Gemiddelde WOZ-waarde	Maal 1.000 euro	282	290	319	322	372	375
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	833	892	909	973	966	1.091
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	863	957	935	1.044	992	1.152

Bestuur en ondersteuning - wettelijke indicatoren

Indicator	Eenheid	2021	2021 – Midden-Holland	2022	2022 – Midden-Holland	2023	2023 – Midden-Holland
Formatie	fte per 1.000 inwoners	6,4	NB *	6,7	NB *	7,1	NB *
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	5,9	NB *	6,5	NB *	6,4	NB *
Apparaatskosten	kosten per inwoner	€ 642	NB *	€ 688	NB *	€ 715	NB *
Externe Inhuur	% van totale kosten personeel	11,4%	NB *	14,8%	NB *	21,5%	NB *
Overhead	% van totale lasten	8,6%	NB *	9,3%	NB *	11,0%	NB *

* Betreft indicatoren op basis van de eigen administratie. Daarom zijn geen vergelijkende cijfers van de regio beschikbaar.

Bijlage 9: Gemeenteraad en Griffie

Begroting 2024 - 2028					
G00100 Gemeenteraad en Griffie					
Soort kosten	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Salarissen	€ 598.911	€ 625.263	€ 625.263	€ 625.263	€ 625.263
Ondersteunende kosten	€ 92.272	€ 95.225	€ 122.225	€ 95.225	€ 95.225
Personele kosten	€ 8.840	€ 9.123	€ 9.123	€ 9.123	€ 9.123
Vergoedingen IB47	€ 34.112	€ 35.204	€ 35.204	€ 35.204	€ 35.204
Opleidingskosten	€ 13.492	€ 13.924	€ 13.924	€ 13.924	€ 13.924
Bijdrage Groene Hart Rekenkamer	€ 40.745	€ 40.745	€ 40.745	€ 40.745	€ 40.745
Afschrijvingen	€ 7.442	€ 7.442	€ 7.442	€ 7.500	€ 7.500
Toegerekende reële rente	€ 335	€ 223	€ 112	€ 450	€ 338
Totaal	€ 796.149	€ 827.149	€ 854.038	€ 827.434	€ 827.322